

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE
FILOZOFICKÁ FAKULTA

DOBROVOLNÍCTVO AKO HĽADANIE SEBA SAMÉHO V ŽIVOTE
MLADÉHO ČLOVEKA

Bakalárska práca

Študijný program : psychológia

Študijný odbor: 3.1.9 psychológia

Školiace pracovisko: Katedra psychológie

Školiteľ: Mgr. Radoslav Blaho

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE FILOZOFICKÁ FAKULTA

Katedra psychológie

818 01 Bratislava 16, Gondova 2, P.O.Box 1

tel: 02/59339111, fax: 02/52966016, e-mail: kpsych@fphil.uniba.sk, URL: <http://www.kpsych.fphil.uniba.sk>

ZADANIE ZÁVEREČNEJ PRÁCE

Meno a priezvisko študenta	Michaela Štubňová
Študijný program / odbor:	3.1.9. Psychológia
Stupeň štúdia:	bakalárske
Názov práce	DOBROVOĽNÍCTVO AKO HĽADANIE SEBA SAMÉHO V ŽIVOTE MLADÉHO ČLOVEKA
Cieľ práce	Na základe teoretických východísk empiricky sledovať osobnostné a motivačné atribúty dobrovoľníctva v živote mladého človeka.
Zadávatel'/školiťel' práce	Mgr. Radoslav Blaho
Podmienky zverejnenia práce po jej dokončení:	bez obmedzenia (bod 2 licenčnej zmluvy)
Schválené dňa	14.10.2010

podpis študenta

podpis školiteľa

podpis garanta študijného
odboru/programu

ABSTRAKT

Štubňová, Michaela: *Dobrovoľníctvo ako hľadanie seba samého v živote mladého človeka*. [Bakalárska práca]. Univerzita Komenského v Bratislave. Filozofická fakulta; Katedra psychológie. Školiteľ: Mgr. Radoslav Blaho. Komisia pre obhajoby: Psychológia. Predseda: Doc. PhDr. Igor Brezina, PhD. Stupeň odbornej kvalifikácie: Bakalár psychológie. Bratislava: FFUK, 2011. 89 s.

Práca sa zaoberá vplyvom dobrovoľníckej činnosti na proces hľadania identity v období adolescencie a rannej dospelosti. Cieľom práce je na základe teoretických východísk empiricky sledovať osobnostné a motivačné atribúty dobrovoľníctva a ich vplyv na proces utvárania identity. Teoretická časť popisuje všeobecne fenomén dobrovoľníctva, obdobie adolescencie a rannej dospelosti, proces hľadania a formovania osobnej identity a motivačné faktory v dobrovoľníctve. Pokúša sa taktiež o syntézu vplyvu fenoménu dobrovoľníctva na proces formovania identity. Výskumná časť analyzuje dáta získané rozhovorom pomocou návodu na vzorke 4 respondentov – dobrovoľníkov občianskeho združenia Domka. Sledoval sa vplyv dobrovoľníckej činnosti na proces hľadania identity u mladých ľudí. Výsledky poukázali na to, že dobrovoľnícka činnosť a konkrétna organizácia, v ktorej je táto činnosť vykonávaná, môže mať vplyv na formovanie identity u mladých ľudí.

Kľúčové slová: Dobrovoľníctvo. Identita. Mladý človek. Dobrovoľník.

ABSTRACT

Štubňová, Michaela: *Volunteering as looking for oneself in life of young person*. [Bachelor thesis]. Comenius University in Bratislava. Faculty of Philosophy; Department of Psychology. Advisor: Mgr. Radoslav Blaho. Commission for answer: Psychology. Chairman of commission: Doc. PhDr. Igor Brezina, PhD. Degree of academic qualification: Bachelor of Psychology. Bratislava: FFUK, 2011. 89 p.

The thesis deals with the impact of volunteering on the process of seeking one's identity in adolescence and young adulthood. The aim is to empirically explore personal attributes and motivation for volunteering and their impact on the process of creating an identity. The theoretical part describes the general phenomenon of volunteerism, adolescence and young adulthood, the process of seeking and shaping personal identity and motivational factors of volunteering. It also tries to synthesize the impact of the phenomenon of volunteering and the process of identity formation. Research part analyses the data obtained from a sample of four respondents - volunteers of a civic association Domka. As a method of obtaining the data was used the analysis according to the instructions. The impact of volunteering on seeking one's identity among young people was examined. Results showed that volunteering and specific organization in which the activity is performed can affect the formation of identity among young people.

Keywords: Volunteering. Identity. Young person. Volunteer.

OBSAH

0 ÚVOD.....	7
1 DOBROVOĽNÍCTVO.....	8
1.1 Zadefinovanie dobrovoľníctva a dobrovoľníka.....	8
1.2 Dobrovoľníctvo a psychológia.....	10
1.3 Oblasti pôsobenia dobrovoľníckej činnosti.....	10
1.4 Spôsoby uskutočňovania dobrovoľníckej činnosti.....	11
1.5 Sociálny profil dobrovoľníkov.....	13
1.6 Mládežnícke dobrovoľníctvo.....	13
1.7 Dobrovoľníctvo na Slovensku.....	15
1.7.1 Hlavné piliere mimovládnych organizácií.....	16
1.7.2 Dobrovoľníctvo v mimovládnych organizáciách na Slovensku.....	17
1.7.3 DOMKA - Združenie saleziánskej mládeže.....	18
2 MLADÝ DOBROVOĽNÍK.....	19
2.1 Mladý človek z pohľadu vývinovej psychológie.....	19
2.2 Identita mladého človeka.....	21
2.1 „Kto som a kam patrí?“.....	21
2.2.2 Proces hľadania identity.....	23
2.2.2.1 Proces hľadania identity v adolescencii.....	23
2.2.2.2 Proces formovania identity v rannej dospelosti.....	24
2.2.2.3 Psychosociálne moratórium.....	24
2.3 Motivácia mladých ľudí k dobrovoľníctvu.....	25
2.3.1 Prosociálne správanie, altruizmus a dobrovoľníctvo.....	25
2.3.2 Osobnostné a motivačné atribúty dobrovoľníctva.....	26
3 VPLYV DOBROVOĽNÍCKEJ ČINNOSTI NA PROCES HĽADANIA IDENTITY.....	28
3.1 Vplyv spôsobu dobrovoľníctva na proces hľadania identity.....	28
3.2 Vplyv poslania dobrovoľníckej organizácie na proces hľadania identity.....	29
3.3 Vplyv supervízie na proces hľadania identity.....	31
4 SKÚMANIE VPLYVU DOBROVOĽNÍCKEJ ČINNOSTI MLADÝCH ĽUDÍ NA PROCES HĽADANIA IDENTITY.....	33
4.1 Východiská výskumu.....	33
4.2 Cieľ výskumu.....	34
4.3 Výskumné otázky.....	34
4.4 Výskumné metódy.....	34

4.5 Charakteristika skúmaného výberu.....	35
4.6 Realizácia výskumu.....	36
4.7 Výsledky výskumu.....	36
4.7.1 Všeobecné ponímanie pojmov dobrovoľníctva a dobrovoľník.....	36
4.7.2 Špecifiká dobrovoľníctva a dobrovoľníkov v Domke.....	37
4.7.3 Motívy dobrovoľníckej činnosti v Domke.....	38
7.4 Prínosy dobrovoľníctva v Domke v osobnej oblasti.....	39
7.5 Prínosy dobrovoľníctva v Domke v sociálnej oblasti.....	40
4.7.6 Prínosy dobrovoľníctva v Domke v profesionálnej oblasti.....	41
4.7.7 Dobrovoľníctvo ako odpoveď na hľadanie seba samého.....	42
8 Diskusia.....	43
5 ZÁVER.....	46
6 ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV.....	47
7 ZOZNAM PRÍLOH.....	54

0 ÚVOD

Dobrovoľníctvo je spoločenský fenomén, ktorý sa v súčasnosti stáva aktuálnou témou v médiách, ale aj v bádani vedyckých disciplín, vďaka svojmu zväčšujúcemu rozsahu, záujmu ľudí o jeho služby, ale aj o participáciu na tejto činnosti. Je to téma, ktorej sa na Slovensku začala venovať pozornosť až v posledných desaťročiach, no vzrastajúci záujem sa odráža aj v pribúdajúcich odborných publikáciách. U nás boli vydané a vypracované viaceré odborné publikácie a výskumy venujúce sa dobrovoľníctvu z pohľadu rôznych vedných disciplín. Sú dopĺňané odbornou zahraničnou literatúrou, ktorá popisuje dobrovoľníctvo v krajinách, kde má už dlhšiu tradíciu.

My sme sa taktiež rozhodli prispieť k tejto téme. Zaujala nás z dôvodu vlastnej participácie na dobrovoľníctve. Na základe preštudovanej literatúry, účasti na odborných podujatiach, vlastných skúsenostiach a skutočnosti, že na Slovensku sa dobrovoľníctvu venujú najmä mladí ľudia (Králiková, 2006) a my do tejto skupiny patríme, rozhodli sme sa v práci zamerať konkrétnym smerom. Chceme teoreticky aj empiricky sledovať dobrovoľníctvo ako fenomén, na ktorom participujú mladí ľudia počas procesu ich dospievania a možný vplyv tohto fenoménu na hľadanie ich osobnej identity. Neradi by sme sa jednostranne zamerali na vývin mladého človeka, sledovali dobrovoľníctvo všeobecne, či identitu človeka počas života v spoločnosti. Zaujímá nás súvislosť fenoménu dobrovoľníctva a účasti mladých ľudí na ňom s procesom hľadania ich identity.

Dobrovoľníctvo je široký pojem a môže sa pod ním skrývať množstvo foriem a atribútov. My sa zameriavame na dlhodobé, komunitné dobrovoľníctvo mladých ľudí. Vymedzeniu týchto pojmov sa venujeme v prvej časti práce. Mladého človeka vnímame ako toho, ktorý v sociálnej a osobnostnej dimenzii hľadá svoje miesto a svoju identitu. Má túžby a potreby poznať seba samého, začleniť sa do spoločnosti a nájsť svoje miesto. Tieto aspekty jeho vývinu v súvislosti s motiváciou k dobrovoľníctvu popisujeme v druhej časti práce. Na základe nášho štúdia predpokladáme, že spomínané typy dobrovoľníctva dávajú mladým ľuďom počas procesu dospievania vhodný priestor v hľadaní svojej identity. Náš predpoklad vzájomného súvisu participácie na dobrovoľníctve v konkrétnom prostredí, forme a uskutočňovania procesu hľadania identity mladého človeka sa pokúšame zosyntetizovať a objasniť v tretej časti našej práce. Poslednú časť práce tvorí empirický výskum, v ktorom skúmame vplyv dobrovoľníctva na proces hľadania identity mladých ľudí vo vybranej mládežníckej organizácii religiózneho charakteru.

1 DOBROVOĽNÍCTVO

1.1 Zadefinovanie dobrovoľníctva a dobrovoľníka

V úvode kapitoly uvádzame a vysvetľujeme zadefinovanie spoločenského fenoménu dobrovoľníctva. Objasňujeme potrebu tejto definície z hľadiska legislatívy, vymedzujeme pojem v našich reáliách a v odbore psychológie.

V súčasnosti je aktuálnou otázkou právneho ukotvenia dobrovoľníctva. Na Slovensku sa fenoménu dobrovoľníctva, aktuálnym informáciám a jeho sprostredkovaniu venuje priestor v rámci celoslovenského projektu Národného virtuálneho dobrovoľníckeho centra na webovej stránke www.dobrovolnictvo.sk, ktoré v spolupráci s Ministerstvom školstva Slovenskej Republiky zastrešuje mimovládna organizácia občianske združenie C.A.R.D.O. Toto združenie sa v súčasnosti snaží aj o zakotvenie dobrovoľníctva v legislatíve Slovenskej Republiky a pripravuje návrh zákona o dobrovoľníctve. C.A.R.D.O. predpokladá, že na medzirezortné pripomienkovanie bude zákon pripravený v období apríla 2011 (C.A.R.D.O., 2011). Hadži- Miceva (podľa: Marček, 2008) v publikácii Dobrovoľníctvo a právna úprava uvádza, že dobrovoľníctvo je predovšetkým iniciatívou samotných občanov. Je to ich potreba mať účasť na spoločenskom živote, nájsť spôsob, akým by sa mohli spoločne zapájať do života miestnych komunit, riešiť vzniknuté problémy a budovať vzájomné vzťahy. Takúto možnosť vytvára občanom akejkoľvek krajiny aj dobrovoľnícka činnosť.

Nie každá spoločnosť má rovnaký pohľad na dobrovoľníctvo, hoci je to fenomén známy celosvetovo (Marček, 2008). Silnú tradíciu má v Spojených štátoch amerických, kde sa považuje za jednu z najbežnejších spoločenských aktivít (Curley, Lynch, 2000). V Európe má svoju tradíciu vo Veľkej Británii a Holandsku, kde na dobrovoľníctve participujú občania všetkých vekových kategórií a spoločenských vrstiev. V Nemecku je obľúbeným dobrovoľníctvom mladých ľudí. V týchto krajinách má táto činnosť veľkú spoločenskú hodnotu a vysoký status. Považuje sa za niečo správne a žiaduce, občania týchto štátov ju berú za prirodzenú súčasť svojho života. Naopak krajiny so silnou centralizáciou vlády, ako napríklad Francúzsko tradíciu dobrovoľníctva rozvinutú nemajú (Tošner, Sozanská, 2006).

Potreba definície vychádza z odlišnosti vnímania dobrovoľníctva a má zaistiť jej uznanie v spoločnosti, poskytnúť právny rámec pre jej rôzne formy a stanoviť aj rozdiel medzi dobrovoľníkmi a platenými zamestnancami, čo je taktiež často diskutovanou otázkou. Vzhľadom na rozdielnosť krajín, kultúr, ale aj konkrétneho prostredia, nie je celkom jednoduché tento pojem definovať. V chápaní dobrovoľníctva sa nemusí odzrkadľovať samotná bežná prax. Dobrovoľníci pracujú v tisíckach organizácií a v každej môžu mať inú

rolu. Vo všeobecnosti ide o definíciu dvoch príbuzných pojmov, ktorými sú dobrovoľníctvo a dobrovoľník. Nadradeným pojmom k dobrovoľníctvu je filantropia, ktorú chápeme ako ľudomilnosť či dobročinnosť (C.A.R.D.O., 2011). Je to občianska činnosť sprostredkujúca pomoc sociálne slabším občanom. Má dve špecifické formy - darcovstvo, t.j. peňažné, alebo nepeňažne dary a filantropia, ktorou je práve dobrovoľníctvo (Tošner, Sozanská, 2006).

Unger (podľa: Bussell, Forbrs, 2002) uvádza, že mnohé definície dobrovoľníctva sú založené na vkladoch, ale aj výhodách, ktoré človek dáva a získava z tejto svojej činnosti. Tento prípad je bežný v krajinách západnej Európy, ale aj v našich reáliách. Za dobrovoľnícku prácu sa označuje aj civilná vojenská služba, náhrada za odpykanie si trestu, či kolektívne firemné dobrovoľníctvo, ktoré je podmienkou v zamestnaní (Bussell a Forbes, 2002; Tošner, Sozanská, 2006). Bussell a Forbes (2002) sa vo svojom príspevku v časopise *International Journal of Nonprofit and Voluntary Sector Marketing* venujú analýze literatúry v oblasti dobrovoľníctva. Tvrdia, že väčšina autorov zaoberajúcich sa touto témou nesúhlasí s takýmto definovaním. Dobrovoľníctvo, ktoré je založené na výhodách, nepovažujú za dobrovoľníctvo v pravom slova zmysle. To by malo byť podľa autorov postavené na nezištnej túžbe šíriť dobro v spoločnosti a pomáhať druhým bez očakávania na odmenu. Definície, pre ktoré je špecifické toto tvrdenie, potom majú najmä dva spoločné prvky, ktorými sú nezištne vklady dobrovoľníka a neočakávanie odmeny. Gregorová, Marček a Mráčková (2009) za dobrovoľníctvo považujú neplatenú, uvedomelú činnosť, ktorá je vykonávaná z vlastnej vôle, v prospech druhých. Dobrovoľník je človek, ktorý bez nároku na odmenu venuje svoj čas, svoje schopnosti a energiu v prospech iných alebo spoločnosti.

Európska komisia vo svojom oznámení Rade Európy z roku 2002 uznáva možné rozdiely v tradíciách a praxi dobrovoľníctva a upozorňuje na ich zohľadnenie pri právnom definovaní a úprave dobrovoľníctva (Hadži-Miceva; podľa: Marček, 2008, s. 17). Slovenská definícia z výstupného materiálu pracovnej levočskej skupiny, ktorá sa zaoberala prípravou odborných materiálov pre tému dobrovoľníctva a právnomu zarámčovaniu tohto fenoménu k príležitosti roku 2001, ktorý bol vyhlásený za rok dobrovoľníctva opisuje dobrovoľníka, ako „človeka, ktorý sa slobodne, z vlastnej vôle rozhodol prostredníctvom formálnej alebo neformálnej skupiny venovať svoj čas a schopnosti v prospech iných ľudí a/alebo spoločnosti, bez nároku na odmenu za vykonanú prácu,“ (ASSP, 2000; podľa: Mydlíková, 2002, s. 7). Tieto definície od rôznych autorov sa v podstate veci zhodujú práve v troch oblastiach vysvetľujúcich dobrovoľníctvo: slobodné resp. dobrovoľné rozhodnutie, pomoc druhým prostredníctvom svojich schopností a nenárokovanie si odmeny. Dobrovoľník je potom osoba, ktorá takúto činnosť vykonáva.

1.2 Dobrovoľníctvo a psychológia

Dobrovoľníctvo je téma, ktorá má interdisciplinárny charakter. Celý tento fenomén môžeme popisovať z hľadiska sociológie, sociálnej práce, ekonómie, pedagogiky, manažmentu, riadenia ľudských zdrojov, ako aj psychológie. Z hľadiska psychológie vidíme viaceré charakteristiky súvisiace so správaním dobrovoľníkov a s ich činnosťou.

Dobrovoľníctvo je výraz prosociálneho správania, môžeme pri ňom sledovať prežívanie a potrebu participácie človeka na živote spoločnosti, možnosť a túžbu byť akceptovaný medzi druhými, či aktívne sa angažovať a seberealizovať, čomu predchádzajú určité osobnostné vlastnosti jednotlivca (Hadži-Miceva; podľa: Marček, 2008). Je prítomná aj otázka motivácie k dobrovoľníctvu a pohľad na altruistické správanie (Gregorová, Marček, Mráčková, 2009). Z tohto hľadiska má dobrovoľníctvo aj hodnotovo expresívnu funkciu. Umožňuje človeku objavovať a pomenovávať jeho základné hodnoty a zároveň mu vytvára priestor preukazovať tieto hodnoty vo svojom živote. Dáva mu možnosť poznania seba samého v rôznych neobvyklých situáciách a prostredníctvom supervízie, ktorá je dobrovoľníkom poskytovaná, pravdivo nazerať na seba samého a konfrontovať sa s novými zisteniami o sebe samom. Dobrovoľníctvo môže dávať jednotlivcovi príležitosť na nachádzanie, alebo vyjadrenie svojich osobných postojov, presvedčení a hodnôt a tiež možnosť odovzdávať ich ďalej (Bussell, Forbes, 2002). Z psychologického pohľadu má dôležitý význam práve pre samotného dobrovoľníka. Pri dobrovoľníckej činnosti získava nové skúsenosti, zažíva nezvyčajné situácie, stretáva sa a zoznamuje s novými ľuďmi. Mnohokrát sa musí konfrontovať s novosťou a odlišnosťou názorov, spôsobu života, či kultúry a učiť sa čeliť rôznym problémom. Dobrovoľníctvo teda poskytuje široký priestor práve pre psychický a osobnostný rozvoj človeka (Gregorová, Marček, Mráčková, 2009).

1.3 Oblasť pôsobenia dobrovoľníckej činnosti

Dobrovoľnícka činnosť rôzne formy, podoby a pole pôsobnosti. Záleží od samotných ľudí akej oblasti práce sa chcú venovať. Oblasť zamerania dobrovoľníckej činnosti vzniká z konkrétnej potreby v spoločnosti. Dobrovoľníci sa svojou činnosťou snažia buď predchádzať alebo napraviť vzniknuté spoločenské nedostatky a problémy. Handy (1998; podľa: Bussell, Forbes, 2002) uvádza tri kategórie dobrovoľníckej práce, z pohľadu motívov, či príčin tejto práce. Prvou kategóriou je vzájomná podpora, kde patrí spoločné nadšenie pre nejakú vec, spoločné stretávanie sa. Druhou kategóriou je poskytovanie služieb iným ľuďom a treťou sú kampane, príležitostné aktivity a iné špecifické dôvody činnosti. Môže sem patriť napríklad starostlivosť o umelecké, kultúrne a historické pamiatky, športové aktivity, pomoc

chorým, starým alebo sociálne slabším ľuďom, rozvoj a výchova mládeže, starostlivosť o životné prostredie a prírodu, náboženské aktivity či služby v zdravotníctve. Gregorová a Mráčková (2008) vo svojom príspevku s názvom 10 rokov dobrovoľníctva na Slovensku uvádzajú, že najvýraznejšími oblasťami pôsobenia dobrovoľníctva na Slovensku boli v roku 2003 nasledovné: náboženské a cirkevné aktivity, komunitný rozvoj, šport a rekreácia, školstvo, vzdelávanie a veda, kultúra a umenie, sociálne služby ľuďom v núdzi, starostlivosť o životné prostredia a zdravie.

1.4 Spôsoby uskutočňovania dobrovoľníckej činnosti

V tejto časti práce opisujeme niektoré typy dobrovoľníctva v súvislosti s jeho trvaním a formou, v ktorej prebieha. Vzhľadom na jeho dobrovoľný a slobodný charakter by sa mohlo zdať, že môže prebiehať v akejkoľvek podobe a človek ho môže vykonávať celkom samostatne, bez konkrétneho riadenia, alebo členstva v nejakej skupine. Takáto forma je však veľmi nejasná a náročná pre empirické sledovanie. Dobrovoľníci však väčšinou vykonávajú svoju prácu v určitých skupinách, komunitách alebo prostredníctvom väčších organizácií (Hadži-Miceva, in Marček, 2008). Venujeme sa preto konkrétnym, známym a popísaným formám dobrovoľníckej činnosti, v ktorých je možné jasne sledovať aj osobnostný rozvoj človeka v rámci organizácie. C.A.R.D.O. (2011) popisuje dobrovoľníctvo ako aktivitu, ktorú dobrovoľník uskutočňuje v komunite, v spolupráci s neformálnou skupinou alebo prostredníctvom nejakej organizácie či konkrétneho programu.

Z historického hľadiska poznáme dva základné typy dobrovoľníctva, respektíve manažmentu, ktorý používajú organizácie v nábore dobrovoľníkov, ale aj vo svojej činnosti. Novší, americký model dobrovoľníctva, sa nazýva aj manažérsky. Je založený na vyhľadávaní altruisticky založených občanov, ktorí sa chcú zapojiť do dobrovoľníckej činnosti. Dobrovoľnícke centrá sprostredkujú záujemcom určitý program, ktorý im vyhovuje. Tento typ dobrovoľníctva je charakteristický kratším časovým obdobím, pomalším a postupným vzájomným spoznávaním sa dobrovoľníkov, ale veľkou flexibilitou a profesionálnosťou. Hoci sa tento typ dobrovoľníctva v súčasnosti vyskytuje aj v našich podmienkach, oveľa viac je zaužívaný starší, európsky model dobrovoľníctva, nazývaný komunitný. Tento model dobrovoľníctva je charakteristický najmä pre cirkvi, športové a detské organizácie, kde sa ich členovia a dobrovoľníci spontánne stretávajú na základe spoločných záujmov a určitej tradície Tošner a Sozanská (2006). Takýto model dobrovoľníctva v sebe obsahuje prirodzenosť a spontánnosť. Ide o nenápadné učenie sa k dobrovoľníckej činnosti. Organizácia, skupina či komunita, ktorá sprostredkuje dobrovoľnícku činnosť tak nezískava dobrovoľníkov náborom

ale prirodzene a postupne z vlastných členov či klientov. Hovoríme o tzv. výchove k dobrovoľníctvu. Tento proces je prirodzenou súčasťou veľkých mimovládnych organizácií na Slovensku, ktoré tiež hovorovo označujeme ako „dobrovoľnícke organizácie“ a ktoré sa venujú sociálnej pomoci druhým ľuďom, najmä rozvoju a výchove detí a mladých. Cieľová skupina, na ktorú sú zamerané služby týchto organizácií, sa časom mení na ich dobrovoľníkov (Gregorová, Marček, Mráčková, 2009).

Na dobrovoľníctvo možno nazerať aj z pohľadu dĺžky obdobia, v ktorom sa človek tejto činnosti venuje. V tomto smere rozoznávame dva typy dobrovoľníctva – krátkodobé a dlhodobé. Krátkodobé dobrovoľníctvo je druh dobrovoľníctva, ktoré je v súčasnosti rozšírené viac. Venujú sa mu ľudia, ktorí sa nechcú viazať dlhodobejšou a pravidelnejšou činnosťou. Zapájajú sa do príležitostných dobrovoľníckych aktivít a je pre nich typické, že často menia druh dobrovoľníckej práce, ale aj organizáciu, prostredníctvom ktorej svoju činnosť vykonávajú. Ako však uvádzajú Curley a Lynch (2002), krátkodobí dobrovoľníci nevidia dobrovoľnícku prácu ako ústredný motív svojho života. Mnohí mladí ľudia venujú svoj čas práve takémuto druhu dobrovoľníctva. Prostredníctvom tohto typu dobrovoľníctva majú možnosť navštíviť nové miesta a spoznať nových ľudí, učiť sa rôznym zručnostiam a skúsenostiam, získať nové zážitky. Mnohé organizácie aj na Slovensku sprostredkujú mladým ľuďom takéto dobrovoľnícke aktivity, najmä počas letných prázdninových dní. Z vlastnej skúsenosti poznáme mladých ľudí u nás, aj zo zahraničia, ktorí majú zvyk každé leto stráviť v inom dobrovoľníckom programe. V našich organizáciách sme sa stretli s hovorovým výrazom tohto štýlu dobrovoľníctva tiež ako s „dobrovoľníckym turizmom.“

Druhým typom dobrovoľníctva je dlhodobé. Bussell a Forbes (2002) uvádzajú, že viacerí autori považujú za skutočné dobrovoľníctvo práve dlhodobé dobrovoľníctvo, ktoré je založené na pravidelnosti a na tom, že dobrovoľníci sú súčasťou organizácie. Dlhodobé dobrovoľníctvo sa považuje za tradičný model. Je typické tým, že dobrovoľník je oddaný svojej činnosti, ktorá sa stáva jednou z ústredných motívov a hodnôt jeho života. Je verný klientovi a organizácii, má „zmysel pre stotožnenie sa s celkových dobrovoľníckym úsilím a považuje sa vlastníka takéhoto úsilia“ (Curley, Lynch, 2002, s.8).

Takíto dobrovoľníci sa snažia prispôbiť aj iné stavovské povinnosti dobrovoľníckej činnosti a s organizáciou sú natoľko stotožnení, že nemajú problém robiť akúkoľvek potrebnú prácu. Sú to dobrovoľníci, ktorí sa s pravidelnosťou venujú určitej dobrovoľníckej činnosti, respektíve v jednej organizácii počas dlhšieho časového obdobia viacerých rokov a berú svoje dobrovoľníctvo ako určitý záväzok.

1.5 Sociálny profil dobrovoľníkov

V krajinách s bohatou a silnou tradíciou dobrovoľníctva sú dobrovoľníkmi väčšinou dospelí občania s vekovým priemerom 50 rokov. V oblasti sociálnej pomoci, ale aj celkovo v dobrovoľníckych aktivitách, participujú viac ženy dobrovoľníčky. Muži dobrovoľníci sú prítomní najmä v politických dobrovoľníckych aktivitách. Na dobrovoľníctve sa oveľa viac podieľajú občania s vyšším vzdelaním a zo strednej vrstvy spoločnosti. K dobrovoľníckej činnosti tiež podnecuje členstvo v určitých organizáciách (čo úzku súvisí so spomínaným komunitným typom dobrovoľníctva), alebo rodinné prostredie, kde aj iní členovia rodiny participujú na dobrovoľníckych programoch. Oveľa viac, ako uvádzajú Bussell a Forbes (2002), sa dobrovoľníckych aktivít zúčastňujú religiózne založení občania.

Na Slovensku je viac zaužívané a praktizované dobrovoľníctvo mladých ľudí. Gregorová, Marček a Mráčková (2009) uvádzajú, že najviac sa na Slovensku venujú dobrovoľníctvu mladí ľudia vo veku 23 – 26 rokov, je ich 62,1% z celkového počtu dobrovoľníkov. Podobný údaj uvádza aj Mydlíková (2002), 64% slovenských dobrovoľníkov tvorí veková skupina medzi 16. – 30. rokom, čo je dosť netypický údaj oproti západnej Európe, kde vekový priemer dobrovoľníkov je medzi 30. až 35. rokom života. Aktívnymi dobrovoľníkmi, ktorí sú stotožnení s týmto svojím statusom, sú teda na Slovensku najmä mladí ľudia do 30 rokov (Miháliková, 2008). Pre nás je veľmi zaujímavé zistenie, že na Slovensku sa dobrovoľníckej činnosti venujú práve mladí ľudia, ktorí sú cieľovou skupinou našej práce.

1.6 Mládežnícke dobrovoľníctvo

Mnohé krajiny podporujú mládežnícke dobrovoľníctvo, pretože ho považujú za prostriedok k rozvoju mladých ľudí a vzbudeniu ich záujmu o spoločnosť. Dobrovoľníctvo môže byť pre mladých ľudí príležitosťou k získaniu nových zručností a skúseností alebo k zlepšeniu už nadobudnutých. Môže zvyšovať ich sebadôveru a istotu, a pripravovať ich tak na zamestnanie. Dobrovoľnícka činnosť im prináša nové podnety, zážitky, motivácie do života, ale aj skúsenosti a praktické zručnosti. Prostredníctvom zverenej úlohy posilňuje ich sebadôveru, dodáva im pocit dôležitosti, zmysluplnosti vloženého času, úsilia a autonómie vlastnej práce. Dáva im možnosť zaradiť sa do určitej skupiny, zapájať sa do života v nej, získať v si nej priateľov. Dobrovoľníctvo môže byť prospešné nielen pre prijímateľov tejto práce, ale aj pre dobrovoľníkov samotných (Bussell, Forbes, 2002; Hadži-Miceva; podľa: Marček, 2008).

Základnou deklaráciou o mládežníckej politike a participácii mladých ľudí v našej spoločnosti je Biela Kniha Európskej únie. Táto považuje ich dobrovoľnícku činnosť za jednu zo štyroch základných tém svojho záujmu. Slovensko sa ako člen Európskej únie tiež snaží naplňovať tento cieľ a podporovať rozvoj dobrovoľníckych aktivít mladých ľudí, podnecovať ich k týmto aktivitám a uznávať a oceňovať ich úsilie v tejto oblasti (Králiková 2006, Gregorová 2008).

Mládežnícke dobrovoľníctvo má svoje špecifiká. Zaujímavosťou je, že hoci sa ho spoločnosť snaží podporovať z dôvodu rozvoja samotných mladých ľudí, často nemá vysoký status. Dospelí mnohokrát nedôverujú dobrovoľníckej práci vykonávanej mladými ľuďmi z dôvodu ich neodbornosti a neprofesionálnosti, alebo z dôvodu neistoty v zmysle ich motivácií (Miháliková, 2008). Podobne na túto tému nazerajú aj samotní vrstovníci mladých dobrovoľníkov, ktorí nechápu ich nezištnosť darovania času a vlastnej energie, ktoré by mohli využiť vo svoj prospech. Toto je aj dôvod prečo mnohí mladí dobrovoľníci nie sú celkom hrdí na túto svoju činnosť a niekedy sa hanbia k nej priznať (Králiková, 2006). Spomínané charakteristiky uvádzajú aj organizácie pracujúce s dobrovoľníkmi ako mínusy mladých dobrovoľníkov. Je to najmä ich prelietavosť a nevytrvalosť vo zverenej úlohe, tiež ich nerozvážnosť, kvôli ktorej sa môžu dopustiť aj nebezpečných chýb. Niekedy sa za tieto záporné charakteristiky mládežníckeho dobrovoľníctva považuje aj ich nezáujem, ľahostajnosť, rýchlo sa meniace záujmy ale aj ich častá rotácia a nestabilita vzhľadom na ich štúdium. Na druhej strane sú tu aj kladné charakteristiky mládežníckeho dobrovoľníctva, kvôli ktorým je mládežnícke dobrovoľníctvo v spoločnosti prijímané aj vyhľadávané. Pre mladých dobrovoľníkov vo veku od 15 do 30 rokov je typická ich veľká originalita, tvorivosť, aktívnosť a iniciatívnosť. Majú dostatok voľného času na túto svoju činnosť, sú zvedaví a chcú napredovať, sú produktívni a majú dobrú fyzickú zdatnosť. Snažia sa mať prehľad o tom, čo sa deje v spoločnosti, otvárajú sa im mnohé perspektívy života, sú komunikatívny a cieľavedomí. Sú hraví a majú radosť zo života a chcú byť prospešní. Tieto vlastnosti im umožňujú naplno sa vložiť do dobrovoľníckej činnosti a ich neskúsenosť je pre nich často prospešná a „nezakaľuje“ im pohľad (Mydlíková, 2002). Tieto charakteristiky poukazujú však aj na to, že mladí ľudia sa dokážu rýchlo nadchnúť pre jednorazovú, príležitostnú dobrovoľnícku aktivitu. Vytrvanie v dlhodobejšej dobrovoľníckej službe si často vyžaduje vlastné sebazapíeranie, osobnú zodpovednosť či pevnú vôľu. Dlhodobé dobrovoľníctvo preto môže byť pre mladých ľudí náročné a mnohí ako sme už spomenuli participujú skôr na krátkodobých a príležitostných dobrovoľníckych aktivitách (Králiková, 2006). Špecifickými charakteristikami mládežníckeho dobrovoľníctva sú teda túžba mladých ľudí po vlastnej

seberealizácií, ale aj nezištnej pomoci druhým. Dobrovoľníctvo je pre nich možnosťou osobného rozvoja, získania nových skúseností a informácií Gregorová (2008).

Majchrák a Marošiová (2005) vo svojej štúdií popisujú skúsenosti organizácií, ktoré pracovali s mladými dobrovoľníkmi. Mnohí z nich boli študenti humanitných odborov a ako autori zistili, pracovníci týchto organizácií si všimli, že štúdium a vzdelávanie v danom odbore zvyšuje ich kvalitu a odbornosť v dobrovoľníckej praxi. Oni sami tiež prinášali svoje profesionálne skúsenosti z dobrovoľníckej praxe do svojich študijných prác, konzultácií a odborných výskumov. Gregorová (2008) podľa svojho výskumu uvádza, že študenti a študentky, ktorí boli aktívni v dobrovoľníckej činnosti, vykazovali vyššiu mieru záujmu o informovanosť k ďalšiemu uplatneniu vo svojom odbore ako dobrovoľnícky neaktívni študenti, alebo študentky. Prvá skupina skúmaných študentov a študentiek - dobrovoľníkov sa zaujímala viac o svoj odbor, čítala viac materiálov súvisiacich s uplatnením v ich odbore, pozorovala a skúšala aktivity súvisiace s odborom a častejšie viedla rozhovory s odborníkmi v danej oblasti. Týmito zisteniami autorka dokazovala, že práve skúsenosť dobrovoľníckej práce mladých ľudí, v oblasti podobnej ich študijnému odboru, im môže pomôcť lepšie spoznať reálnu prax odboru a prispieť k plánovaniu ich ďalšieho uplatnenia.

Posledným špecifikom mládežníckeho dobrovoľníctva, na ktoré by sme radi v tejto časti práce poukázali, je oblasť pôsobenia. Na Slovensku medzi organizácie, ktoré sa venujú rozvoju dobrovoľníctva a využívajú na svoju prácu dobrovoľníkov, patria najmä detské a mládežnícke organizácie. Ďalej sú to svojpomocné kluby a environmentálne organizácie. Organizácie, ktoré sa v oblasti svojho pôsobenia venujú najmä rozvoju detí a mladých, využívajú na svoju činnosť mládežníckych dobrovoľníkov (Gregorová, Marček a Mráčková, 2009). Mládežnícke dobrovoľníctvo je príznačné tým, že mladí ľudia sa prostredníctvom dobrovoľníckej činnosti venujú deťom, alebo svojim rovesníkom. V publikáciách a článkoch o dobrovoľníctve sa tento jav zvykne označovať ako „mladí pre mladých,“ (Bussell, Forbes, 2002; Králiková, 2006).

1.7 Dobrovoľníctvo na Slovensku

Slovenská spoločnosť funguje prostredníctvom troch spoločenských sektorov. Prvý, nazývaný verejný, vládny, alebo štátny, tvoria zoskupenia občanov a organizácie priamo závislé na štátnom finančnom rozpočte a zákonom stanovenom organizačnom rámci. Druhý sektor je privátny. Hlavný účel tohto sektoru je produkcia zisku, preto sa nazýva aj ziskový, alebo podnikový. Jeho typickou oblasťou je podnikanie, zoskupuje podnikateľské organizácie a osoby a je nezávislý od štátneho rozpočtu.

Na Slovensku je priestorom pre dobrovoľníctvo práve tretí, mimovládny, neštátny alebo neziskový sektor. Medzi jeho hlavné črty patrí to, že svoju činnosť nerealizuje za účelom zisku, ale naopak, snaží sa byť verejnoprospešný. Do tohto sektora patria organizácie občianskej spoločnosti, ktoré sa zakladajú, respektíve vznikajú na základe slobodného rozhodnutia svojich zakladateľov, sú finančne nezávislé od štátu a majú svoju vlastnú formu a správu. Tieto organizácie nazývame mimovládne organizácie (MVO) (ASSP, 2006). Majú štyri základné formy. Nadácia je „účelové združenie majetku, ktorý slúži na podporu verejnoprospešného účelu“ (Zákon č.34/2002 Z.z. o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov). Neinvestičný fond je podľa zákona definovaný ako „nezisková právnická osoba, ktorá združuje peňažné prostriedky určené na plnenie všeobecne prospešného účelu alebo na plnenie individuálne určenej humanitárnej pomoci pre jednotlivca/ skupinu osôb, ktoré sa ocitli v ohrození života alebo potrebujú naliehavú pomoc pri postihnutí živelnou pohromou“ (Zákon č. 147/97 Z.z. o neinvestičných fondoch). Ďalej je to nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby (Zákon č. 213/98 Z.z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení Zákona č. 35/2002 Z.z.). Poslednou formou je občianske združenie, ktoré vďaka svojej flexibilitě ukladá najmenej obmedzení v oblasti prevádzky mimovládnej organizácie. Práve z tohto dôvodu je táto forma najviac rozšírená aj v mimovládnych organizáciách pracujúcich s dobrovoľníkmi. Slovenský zákon občianske združenie definuje ako „právnickú osobu združujúcu občanov a/alebo právnické osoby s cieľom reprezentovať ich spoločné záujmy.“ (Zákon č.83/1990 Zb o združovaní občanov). Všetky tieto štyri typy mimovládnych organizácií majú spoločné črty: sú verejnoprospešné, neziskové a neštátne, majú vlastnú formálnu štruktúru a sú samosprávne. Poslednou spoločnou črtou mimovládnych organizácií, na ktorú by sme chceli zvlášť upozorniť je to, že majú dobrovoľnícky charakter (ASSP, 2006). Dobrovoľná práca sa pritom považuje za základný prvok tretieho sektora nie len u nás, ale aj v zahraničí (Gallo, 2008). Gregorová, Marček a Mráčková (2009) tiež potvrdzujú tento fakt informáciou, že v súčasnosti dobrovoľníci na Slovensku pracujú prevažne v mimovládnych organizáciách.

1.7.1 Hlavné piliere mimovládnych organizácií

Za základné piliere mimovládnych organizácií sa považujú poslanie organizácie, jej vízia a ciele. Poslanie chápeme ako hlavné ciele a filozofiu organizácie. Vízia predstavuje presvedčenia a hodnoty, na ktoré sa chce organizácia zamerať a smerovať k nim svoju činnosť v konkrétnom časovom období. Poslanie organizácie má dlhodobý charakter, vízia môže odpovedať na súčasné výzvy a problémy a aktuálne dopĺňať poslanie. Ciele predstavujú

konkrétne aktivity, cez ktoré je poslanie napĺňané. Špecifikom každej mimovládnej organizácie a jedným z možných z kritérií ich delenia je oblasť pôsobenia, respektíve cieľová skupina, ktorá je pomenovaná na základe poslanca organizácie a veľmi úzko s ním súvisí. Poslanie organizácie vysvetľuje jej vznik, vytyčuje cieľ a určuje zmysel. Je to myšlienka, ktorou sa jej členovia riadia vo svojej práci. Závisí od kontextu, v ktorom organizácia vzniká, od histórie a udalostí, ktoré jej vzniku predchádzajú, od prostredia v ktorom sa nachádza a od schopností, ktoré jej zakladatelia majú. Je sformulované do stanov organizácie a je tvorené pre členov, zamestnancov, partnerov, klientov a dobrovoľníkov organizácie, ktorým má dať jasnú predstavu o jej zameraní a význame aktivít (ASSP, 2006).

1.7.2 Dobrovoľníctvo v mimovládnych organizáciách na Slovensku

Mimovládne organizácie, ktoré sa venujú dobrovoľníctvu v našej krajine, označujeme slovným spojením dobrovoľnícke organizácie. Slovenský štatistický úrad nepozná slovné spojenie dobrovoľnícka organizácia a ani samotné organizácie tento pojem nemajú v názve. Je však zaužívaný a predstavitelia mimovládnych organizácií tento pojem bežne používajú Gregorová, Marček a Mráčková (2009).

Ako sme už v práci spomenuli pre slovenské organizácie je typický najmä komunitný model dobrovoľníctva. Podľa viacerých údajov (Gregorová, Marček, Mráčková, 2009, Miháliková, 2008, Králiková 2006, Majchrák a Marošiová 2005) sú týmito najväčšími dobrovoľníckymi organizáciami na Slovensku mimovládne organizácie zamerané na rozvoj mládeže – Domka (Združenie saleziánskej mládeže), eRko (Hnutie kresťanských spoločenstiev mládeže) a Slovenský skauting. Tieto organizácie využívajú na svoju činnosť prácu dobrovoľníkov. Vo svojich dokumentoch podávajú bohaté informácie o postavení svojich dobrovoľníkov a o ich práci. Prostredníctvom odbornej supervízie, kvalitnej formácie a akreditovaného vzdelávania snažia sa aj o osobnostný a odborný rozvoj svojich dobrovoľníkov. Dobrovoľníctvo a dobrovoľníci v týchto organizáciách majú svoje vlastné špecifiká, ktoré odrážajú ich poslanie a ústrednú myšlienku. Dobrovoľníci v týchto organizáciách majú tiež vlastné spoločenstvá a aktivity, ktoré sú určené práve pre ich rozvoj (Stanovy občianskeho združenia Domka – Združenie saleziánskej mládeže, 2011; Stanovy občianskeho združenia eRko - Hnutie kresťanských spoločenstiev mládeže, 2009; Stanovy Slovenského skautingu, 2007; Výročná správa Slovenský skauting 2009, 2008; Výročná správa 2009 - Domka – Združenie saleziánskej mládeže, 2009; Výročná správa 2008 - Domka – Združenie saleziánskej mládeže, 2008).

1.7.3 DOMKA - Združenie saleziánskej mládeže

Domka - Združenie saleziánskej mládeže je „nezávislým občianskym združením s celoslovenskou pôsobnosťou. Pôsobí na území Slovenskej republiky najmä prostredníctvom organizačných jednotiek na miestnej úrovni,“ (Stanovy občianskeho združenia Domka – Združenie saleziánskej mládeže, 2011, s. 1). Domka má svoje poslanie formulované ako snahu venovať sa výchove mladých ľudí, najmä vo veku 12 až 25 rokov. Snaží sa podporovať ich integrálny rozvoj a osobný rast v období dospievania tak, aby sa učili prijímať svoj život ako dar a učiť sa prevziať zodpovednosť za seba samých a svoje okolie. Domka má religiózny charakter a veľmi úzku spolupracuje s katolíckou rehoľou Saleziánmi don Bosca, ktorej poslaním je pracovať pre mladých a vychovávať z nich čestných občanov a dobrých kresťanov. Prostredníctvom výchovnej tradície zakladateľa tejto rehoľnej spoločnosti, Jána Bosca, sa Domka svojou činnosťou snaží mať spoluúčasť na živote mladých ľudí a ponúkať im saleziánsku mládežnícku spiritualitu ako štýl života, ktorý sa zakladá na rodinnosti, optimizme, angažovanosti, vnímavosti voči chudobným, osobnom vzťahu s Bohom a radostnom prežívaní každodennosti (Stanovy občianskeho združenia Domka – Združenie saleziánskej mládeže, 2011). Hlavnou aktivitou Domky, ktorá slúži na napĺňanie jej cieľa, je dlhodobá a pravidelná „streková“ a krúžková činnosť. Ďalej to sú rôzne športové aktivity, tábory, výlety, spoločenské podujatia v oblasti kultúry a umenia a duchovné aktivity. Domka sprostredkuje aj vzdelávacie aktivity, rôzne kurzy, školenia a semináre a snaží sa tiež o tvorbu a publikáciu odborných metodík pre prácu s mládežou a o organizáciu ďalších regionálnych, národných ale aj medzinárodných aktivít, ktorými sa snaží sprostredkovať rozvoj mladých ľudí. Stretnutie a krúžok sú základnými jednotkami združenia a vznikajú slobodným rozhodnutím mladých ľudí pravidelne sa stretávať. Takúto skupinu v Domke má svojho vedúceho, ktorý pôsobí ako dobrovoľník. Domka podľa tradície preventívneho výchovného systému nazýva svojich dobrovoľníkov pojmom „animátori“. Sú to mladí ľudia, ktorí nezištne venujú svoj čas, schopnosti a námahu pre iných mladých a pre deti, ktoré sú im zverené. Ich úlohou je príprava programu pre ich zverencov a v duchu poslania Domky snaha o ich integrálny rozvoj v radostnom prežívaní každodenného života (Výročná správa 2009 - Domka – Združenie saleziánskej mládeže, 2009). Pre Domku sú jej dobrovoľníci hlavným prostriedkom činnosti. Veľký dôraz kladie na to, aby im prostredníctvom konkrétnych ponúk a programov poskytovala priestor pre osobný aj odborný rozvoj (Vízia Domky, 2007). Práve z dôvodu osobnej participácie na dobrovoľníctve v Domke, skúseností s jej činnosťou a poznania jej pôsobenia sme sa rozhodli v rámci nášho výskumu zamerať na skúmanie dobrovoľníkov tejto organizácie.

2. MLADÝ DOBROVOĽNÍK

2.1 Mladý človek z pohľadu vývinovej psychológie

Pojem mladý človek je v oblasti vývinovej psychológie veľmi široký. Vzhľadom na náš výskum a súvislosť sledovania dobrovoľníctva s hľadaním identity, sa v práci zameriavame na obdobie dospievania, teda na obdobie adolescencie a mladej dospelosti. Podľa vývinovej psychológie sa za obdobie adolescencie považuje časové rozhranie medzi pätnástym až dvadsiatym, prípadne dvadsiaty piatim rokom života (Říčan, 2004). Mladá dospelosť nasleduje bezprostredne po tomto období až do tridsiateho roku života (Říčan, 2004). Obe tieto obdobia sa však spoločne nazývajú mladosť (Carr-Gregg, Shale, 2010; Langmeier, Krejčířová, 1998; Říčan, 2004;), majú určité spoločné vlastnosti a dospievajúcemu predkladajú rôzne úlohy v jeho osobnom vývine. Keď teda v našej práci hovoríme o mladom človeku, myslíme tým dospievajúceho, nachádzajúceho sa v jednom z týchto období.

Obdobie dospievania sa považuje za prechod medzi detstvom a dospelosťou (Carr-Gregg, Shale, 2010; Langmeier, Krejčířová, 1998; Říčan, 2004; Sugarman, 2010; Vágnerová, 2008). Je to charakteristika, ktorá často budí pozitívne ale aj negatívne dojmy. Možno ho považovať za obdobie prechodného napätia, kedy sa jednotliviec snaží dostať z jedného veľkého životného obdobia – detstva, do druhého – dospelosti a pritom zostať sám sebou a hľadať jedinečnosť prechodného obdobia. Prináša mu to rôzne veľké a náročné úlohy, s ktorými sa musí vysporiadať. Je to aj obdobie života, ktoré sa považuje za veľmi príjemné a radostné. Vzhľadom na to, že sa v mnohom mení dochádza tu ku komplexnej premene osobnosti na rôznych úrovniach života – biologickej, psychickej a sociálnej. Mladý človek tu dospieva a dosahuje vrchol v mnohých stránkach svojho vývinu (Sugarman, 2010; Vágnerová, 2008). Adolescencia je práve obdobím, kedy toto všetko mladý človek o sebe zisťuje a snaží sa hľadať odpovede na úlohy, ktoré mu toto obdobie prináša. Následná ranná dospelosť je obdobím, v ktorom sa snaží na odpovedať na výzvy života a rozhoduje sa vývinové úlohy riešiť a ustabilizovať svoj život. Celé toto obdobie je akoby prípravou na dospelosť a výberom akým štýlom, chce človek svoj život prežívať (Carr-Gregg, Shale, 2010; Říčan, 2004).

Z biologického hľadiska v tomto období dosahuje človek vrchol svojho telesného zrenia, ukončuje sa telesný rast a dosahuje sa pohlavná zrelosť so schopnosťou intímneho života (Říčan, 2004). Z pohľadu psychiky tu nastávajú mnohé zmeny. Adolescencia je typická nejasným a nepokojným obdobím plným rôznych a často sa meniacich emócií. U mladého

človeka sa vyskytujú nové pudové tendencie, ktoré sú niekedy protichodné, často sa menia a on sám im celkom nechápe a hľadá spôsoby ich kontroly a uspokojenia. Nejde tu len o sexuálne tendencie ale o potreby byť s druhými alebo naopak byť sám, potreby odpovedať si na mnohé otázky o smerovaní vlastného života (Langmeier, Krejčířová, 1998). Tieto tendencie by sa postupne mali upokojovať a mladý človek by si mal svoje odpovede zodpovedať práve v rannej dospelosti. Ranná dospelosť je však charakterizovaná veľkou rôznorodosťou, takže upokojenie môže prichádzať veľmi individuálne. Za príčinu veľkých vnútorných osobnostných zmien a rozladení sa primárne považuje úloha a potreba hľadania, či budovania vlastnej identity. Túto úlohu predkladá mladému človeku jeho prirodzený vývin, spoločnosť ale vychádza aj z neho samotného. Jej veľká časť by mala byť zvládnutá práve v týchto obdobiach života (Carr-Gregg, Shale, 2010). Corea (2000; podľa: Vágnerová, 2008) tvrdí, že zo sociálneho hľadiska sa v tomto období mladý človek akoby druhýkrát narodil. Je to jeho osobný vstup do spoločnosti a jeho úlohou je správne a plnohodnotne sa do nej začleniť. Samého ho k tomu ženie aj jeho túžba po sociálnych kontaktoch. Poslednou typickou charakteristikou týchto období je kognitívne hľadisko. Základné myšlienkové obraty a vrchol inteligencie už bol dosiahnutý počas puberty, tu sa už len zrýchľujú niektoré funkcie. Nastupujú však spôsoby vyspelého myslenia a hovoríme o tzv. intelektualizácii (Vágnerová, 2008). Znamená to, že mladí ľudia najmä v období adolescencie ale aj rannej dospelosti venujú veľkú pozornosť a energiu intelektuálnej aktivite. Nejde tu ani tak o štúdium ale skôr o samotné premýšľanie. V tomto období vzrastá veľký záujem o filozofiu, o rôzne teórie, o zamýšľanie sa nad zmyslom života, ktoré sa ďalej premieta napríklad aj v záujme o umenie a kultúru. Mladý človek často vyhľadáva samotu, kde môže premýšľať o týchto veciach a konfrontovať sa s nimi, následne však prichádza medzi ďalších ľudí a diskutuje s nimi. V tomto je podstata typických nekonečných mládežníckych debát a rozhovorov (Langmeier, Krejčířová, 1998, Říčan, 2004, Vágnerová, 2008). S typickým premýšľaním a kognitívnym hľadiskom úzko súvisí aj spomínané hľadanie identity. Premieta sa aj do morálneho vývinu mladých ľudí. Dospievajúci majú potrebu uvažovať o morálnych princípoch a zaujímať k nim vlastné stanovisko. Po stanovení si vlastných noriem sú často veľmi absolutistický. Znamená to, že svoje správanie úplne podriaďujú týmto normám a vyžadujú to aj od druhých. Niekedy sa až príliš silno držia noriem, ktoré prijali za svoje a stávajú sa netolerantní voči iným ľuďom. V niektorých prípadoch na základe negatívnych skúseností so spoločnosťou sa tento absolutizmus prejavuje v úplne opačnom smere, ktorým je typická rebélia voči všetkému, čo je všeobecne prijímané v spoločnosti, alebo sa nepodobá ich vlastným prijatým názorom (Říčan, 2004, Vágnerová 2008).

2.2 Identita mladého človeka

2.2.1 „Kto som a kam patrím?“

V predchádzajúcej podkapitole sme spomenuli, že v rámci dospievania mladého človeka veľkú úlohu zohráva práve formovanie jeho identity, je to tiež jedna zo základných vývinových úloh obdobia dospievania. Carr-Gregg a Shale (2010) ju dokonca považujú za najdôležitejšiu. Obdobie dospievania je prechodným obdobím alebo obdobím prípravy na dospelosť. Mladý človek sa pripravuje na rolu dospelého a s tým prichádza aj otázka vlastného sebadefinovania. Ide o definovanie svojej vlastnej osobnosti ale aj o definovanie seba samého v spoločnosti. Úlohou mladého človeka, ktorý chce vstúpiť do dospelosti je naučiť sa poznať seba samého, poznať svoje schopnosti, vyznať sa v sebe samom a dokázať sa rozhodnúť pre určité životné presvedčenie a program. Toto mu má slúžiť na to, aby správne našiel svoje miesto v spoločnosti, začlenil sa do nej a vybral si aj svoje povolanie a zamestnanie. Jeho primárnou úlohou je teda nájsť seba samého, sformovať, vybudovať svoju identitu (Řičan, 2004). Na ceste tohto hľadania si kladie rôzne otázky, ktorými sa snaží priblížiť k sebadefinovaniu. Najčastejšie sú to otázky: „Kto som?“ a „Kam patrím?“ (Bačová 1997; Carr-Gregg a Shale, 2010; Langmeier, Krejčířová, 1998; Vágnerová 2008).

To však neznamená, že doteraz nebol sám sebou, alebo že vôbec seba samého nepoznal. Dospievanie je typické tým, že človek prehodnocuje svoj doterajší život, ktorý bol väčšinou vedený pod vplyvom dospelých, rodičov alebo vychovávateľov a prežívaný v naučených normách. Učí sa sám rozhodovať pre ďalšie smerovanie svojho života. K tomu, že preberá život do vlastných rúk slúži práve vyformovanie jeho identity. Identita je odpoveďou na otázky mladého človeka počas jeho dospievania, vysvetľuje kým vlastne je a kam patrí. Keďže počas obdobia dospievania dochádza k celkovej premene osobnosti mladého človeka, tento jeho osobný vývoj nemožno oddeliť od interpersonálnych vplyvov a rozvoja spoločenstva, do ktorého sa jednotlivec zaraďuje (Frydenberg, 1996; Vágnerová, 2008). Spomínané dve otázky teda jasne naznačujú, že mladý človek sa snaží hľadať svoju identitu v najmä v dvoch perspektívach – osobnej a sociálnej.

Z pohľadu osobnej perspektívy sa pýta kým je, aké sú jeho hodnoty, čo ho špecifikuje, čím sa odlišuje od ostatných, v čom je originálny. Snaží sa spoznať sám seba a utvoriť obraz o sebe. Na základe toho, čo mu ponúka svet, hľadá a vytvára vlastné hodnoty pre svoj život. Hľadá určité mravné zásady a životné presvedčenie, ktoré si tvorí sám alebo sa konfrontuje s možnosťami predkladanými spoločnosťou. Toto životné presvedčenie, mravné normy a hodnoty, pre ktoré sa rozhoduje sa stávajú zmyslom jeho života a jadrom jeho osobnej identity (Řičan, 2004). Konkrétne to znamená, že človek hľadá a skúša rôzne druhy a štýly

života, spôsoby ako môže prežívať svoj život - spôsob obliekania, druh hudby, ktorú počúva, stotožnenie sa s nejakou ideológiou alebo náboženstvom. Snaží sa nájsť seba samého v niečom čo mu ponúka okolitý svet a stotožniť sa s tým. Akoby si skúšal rôzne masky, až kým sa nerozhodne pre tú, v ktorej sa cíti najviac sám sebou a ktorá je pre neho autentická. Tak nachádza vlastnú osobnú identitu a vyberá si určitý štýl svojho života (Nákonečný, 1999).

Mnohí psychológovia a pedagógovia (napr. Bačová 2008; Carr-Gregg, Shale 2010; Langmeier, Krejčířová, 1998; Nákonečný 1999; Vágnerová, 2008) však upozorňujú na to, že hľadanie identity vždy prebieha v spoločnosti iných ľudí a mladý človek sám chce a snaží sa začleniť do spoločnosti. Snaží sa pomenovať a pochopiť svoju praktickú rolu v živote, nájsť svoje miesto. Skúma kam bude patriť, v akom prostredí a medzi akými ľuďmi bude vykonávať svoju prácu a žiť svoj život. Vyjadruje to aj jeho túžbu po sociálnych kontaktoch, po prežívaní svojho života s druhými ľuďmi, k čomu mu pomáhajú rôzne spoločenské aktivity a voľnočasové inštitúcie (Carr-Gregg, Shale, 2010; Vágnerová, 2008). Sociálna psychológia (Fearon, 1999; Letourneau, 2001; Abdelal a kol. 2005; podľa: Bačová, 2008) definuje tiež sociálnu identitu, ktorá predchádza nájdeniu osobnej identity. Ide o príslušnosť a členstvo v určitej skupine či spoločnosti ľudí, ktorá človeku pomáha k definovaniu seba samého. Predpokladá to, že daná skupina už má definované určité normy, hodnoty a spôsob prežívanie svojho života. Na základe dynamiky skupiny a interakcie s ostatnými členmi má človek možnosť konfrontovať sa s týmito atribútmi skupiny. A vďaka spätnej väzbe ostatných členov a skúsenostiach v rôznych životných situáciách, ktoré v rámci skupiny zažíva, môže spoznávať seba samého, utvárať si svoje postoje a normy a tak prostredníctvom sociálnej identity dospieť k svojej vlastnej. Tým, že sa začlení a identifikuje s nejakou skupinou osôb a práma jej normy, pomáha mu to pochopiť a poznať seba samého. Na základe prijatej sociálnej identity sa snaží vytvoriť svoju osobnú identitu (Bačová, 2008; Nákonečný, 1999).

S poznaním seba samého a začlenením do spoločnosti iných ľudí úzko súvisí aj výber povolania a profesionálny rast človeka. Aj toto je sféra, ktorá úzko súvisí s identitou. Vďaka vlastnému sebapoznaniu a pričleneniu sa do určitej spoločnosti sa mladému človeku otvárajú aj perspektívy a možnosti jeho ďalšieho životného smerovania. Tým, že spoznáva svoje schopnosti a vlastnosti vyberá a rozhoduje sa pre svoje odborné štúdium a prácu, ktorú bude vykonávať v dospelosti. Skúsenosti z osobného života a sociálnych kontaktov ale aj poradenie sa s druhými ľuďmi mu umožňujú realisticky zhodnotiť svoje možnosti a správne sa rozhodnúť vo svojom profesionálnom smerovaní a výbere zamestnania (Říčan, 2004).

2.2.2 Proces hľadania identity

Zo psychologického hľadiska je identita človeka fenomén, ktorý nenadobudne ihneď. V psychológii hovoríme o procese hľadania identity (Říčan, 2004; Vágnerová, 2008). Formulácia tohto procesu je rôzna, či už ide o hľadanie a nachádzanie identity, budovanie alebo formovanie. Dospievajúci je v tomto procese plnohodnotným aktérom. Takto identitu popisoval aj Erikson. Formovanie identity bol pre neho postupný zápas, ktorý musí adolescent bojovať so sebou samým a so svojím okolím a spoločnosťou, aby našiel seba samého a získal miesto v spoločnosti (Hall, Lindzey 1997; Říčan, 2007). Niektorí autori (Carr-Gregg a Shale 2010; Langmeier, Krejčířová 1998; Nákonečný 1999; Říčan, 2004, 2007; Vágnerová 2008) dokonca uvádzajú, že tento proces neprebíha len počas obdobia dospievania. Základné atribúty pre hľadanie a formovanie svojej identity má človek už z detstva. V dospelosti následne dochádza k jej ujasneniu, potvrdzovaniu a upevneniu či napĺňaniu. V dôsledku rôznych životných situácií môže neskôr dôjsť aj k jej pretváraniu. Hľadanie identity je proces, ktorý prebieha počas celého života pričom najdôležitejšie a najsenzitívnejšie obdobie pre jeho zvládnutie a zlúčenie sociálnej a osobnej identity je obdobie dospievania (Mortimer a kol., 1982; Alwin a kol. 1991; Scabini, Ross, 1997; podľa: Marta, Pozzi, 2008). Mladý človek v ňom bojuje vrcholný zápas o to, kým vlastne je. Keďže je to postupný proces v oboch obdobiach dospievania – adolescencii a rannej dospelosti má svoje špecifické prvky (Říčan, 2004).

2.2.2.1 Proces hľadania identity v adolescencii

V adolescencii prebieha sebapoznávanie rôznymi formami. Sú to najmä sociálne kontakty so skupinami vrstovníkov a experimentovanie s rôznymi rolami a štýlmi života (Vágnerová, 2008). Na to, aby mladý človek objavil kým vlastne je a chce byť, skúša odlišné masky, experimentuje a pohráva so svojou identitou. Tieto aktivity prebiehajú v rôznych oblastiach jeho života. Prvou oblasťou je najmä jeho zovňajšok. Typické výstredné, či netradičné oblečenie, nové účesy a štýly stravovania sú spôsoby hľadania seba samého (Carr-Gregg a Shale 2010). Typické je tiež pripájanie sa ku rôznym spoločenským skupinám a kultúram, ktoré vyznávajú špecifické postoje k životu. Umenie a najmä divadlo sú priestorom, kde si mladí môžu zatiaľ ešte nezáväzne skúšať rôzne životné role a tak spoznávať a hľadať seba samých (Říčan, 2004). Tieto, pre dospelých niekedy extrémne formy aktivít, ktoré mladí vyhľadávajú prezentujú pre nich možnosti vlastného sebadefinovania.

2.2.2.2 Proces formovania identity v rannej dospelosti

V období rannej dospelosti by sa mladý človek mal upokojiť z emočných rozladení a experimentovania a postupne dospieť k vlastnému sebadefinovaniu. K tomu mu pomohli spomínané aktivity, ktorých sa zúčastňoval počas adolescencie. Na základe vyskúšania mnohých svetov, rolí či prostredí by sa mal rozhodnúť pre jasnejšie smerovanie svojho života, pre smer svojej budúcnosti a sformulovanie vlastnej identity (Sugarman 2010). Toto sebadefinovanie sa však neuskutočňuje na teoretickej úrovni ale v praxi a v konkrétnych rozhodnutiach pre život. Ranná dospelosť je typická tým, že mladý človek dosahuje svoju osobnú zrelosť najmä v definovaní roly svojho života. Ide tu o rozhodnutie sa pre povolanie, výber partnera, založenie rodiny, začlenenie sa do zamestnania a začiatok pracovného života. S tým súvisí aj ekonomické osamostatnenie, stabilita záujmov, začlenenie sa do určitého sociálneho prostredia, kruhu známych a priateľov (Langmeier, Krejčířová 1998). Z obdobia nebezpečného experimentovania a chaosu adolescencie prechádza človek do oveľa svetlejšieho obdobia a vďaka nájdeniu svojej identity nadobúda jeho život jasnejší smer. Zo sklonenej a zasnívanej postavy adolescenta sa stáva vystretá osoba hľadiaca dopredu plná ideí a nápadov ako naplniť svoj život. Pre takéhoto mladého človeka sú typické veľké nádeje, plánovanie budúcnosti, optimistické budovanie života, radosť a nadšenie, ktoré však pramienia z realistických zhodnotení a rozhodnutí (Říčan, 2004). Je to obdobie kedy si mladý človek ponecháva mladícku živosť, radostnosť a nadšenie ale preberá už zodpovednosť za svoje konanie a je schopný reálne sa pozrieť na možnosti svojho života.

2.2.2.3 Psychosociálne moratórium

V súčasnej rýchlo meniacej sa dobe však mladí ľudia nedosahujú nájdenie svojej identity v rovnakom časovom období. Je v tom veľká rozmanitosť. Niekedy v dôsledku neistoty, nedostatku skúseností alebo nezájmu preberať zodpovednosť za svoj život odkladajú tento proces hľadania seba samého na neskoršie obdobie. Dnešná spoločnosť a jej tradície to neberie za niečo negatívne. Naopak, poskytuje mladým ľuďom možnosť takzvaného psychosociálneho moratória, ktoré Erikson tiež nazýval krízou identity (Hall, Lindzey 1997). Je to akceptácia predĺženia či odkladu definovania vlastnej identity z obdobia adolescencie do rannej dospelosti. Tak sa poskytuje mladým ľuďom viac času na správne porozumenie sebe samému a dobré zváženie a rozhodnutie sa pre to, čo chcú v budúcnosti dosiahnuť (Bačová, 2008; Vágnerová, 2008).

2.3 Motivácia mladých ľudí k dobrovoľníctvu

2.3.1 Prosociálne správanie, altruizmus a dobrovoľníctvo

Sociálna psychológia definuje pomáhajúce správanie ako správanie, ktoré je zamerané na pomoc druhým ľuďom, pričom pomáhajúci môže získavať z tohto správania aj určitú odmenu a nie je povinný svoju pomoc poskytnúť (Hill, 2004; Hewstone, Stroebe, 2006). Je to nadradený pojem, pod ktorý ďalej spadá pojem prosociálneho správania. Prosociálne správanie podľa viacerých autorov (Nákonečný, 1999; Kollárik, T., 2004; Slaměník, Janoušek, 2008) rozumieme ako také správanie, ktoré je vykonávané v prospech druhého človeka alebo skupiny osôb s cieľom pomôcť im a je vykonávané dobrovoľne. Reykowski (1971; podľa: Nákonečný, 1996) chápe podstatu prosociálneho správania práve v schopnosti človeka zrieknuť sa vlastných výhod v prospech dobra druhých ľudí. Špecifickým prípadom prosociálneho správania je altruistické správanie. Takýto typ správania je popisovaný vo viacerých odborných publikáciách ako nezištná pomoc druhým ľuďom, vykonávaná zo slobodnej vôle. Jej cieľom je tiež prospechu druhých ľudí, pričom špecifická je v tom, že človek vykonávajúci pomoc neočakáva nijakú odmenu a môže u neho dochádzať aj v určitej miere k vlastnému sebaobetovaniu alebo stratám (Nákonečný, 1999; Hill, 2004; Hewstone, Stroebe, 2006; Kassin, 2007). Slaměník a Janoušek (2008) definujú altruizmus ako „správanie vykonávané v prospech iného človeka alebo skupiny osôb bez očakávania zisku, odmeny alebo sociálneho súhlasu“ (s. 285).

Z týchto vysvetlení jasne môžeme vidieť úzku spojitosť altruistického správania s dobrovoľníckou činnosťou. V prvej kapitole našej práce sme si definovali dobrovoľníctvo a tu môžeme porovnať, že v definícií altruistického správania sa podobne uvádzajú tri základné dôležité prvky. Sú nimi:

- pomoc druhým,
- slobodné rozhodnutie,
- neočakávanie odmeny, nezištnosť.

Pri našom štúdiu sme sa pri viacerých zdrojoch stretli s potvrdením tejto informácie. Dobrovoľníctvo sa považuje za jeden zo spôsobov uskutočňovania altruistického správania. Je to špecifický typ prosociálneho správania, ktoré sa vyskytuje v určitej organizačnej štruktúre (Omota, Snyder, 1995, 2000; Denner, 2000; podľa: Marta, Pozzi, 2008; Elsahaug, Metzger, 2001; Mowen, Sujan, 2005; Hewstone, Stroebe, 2006; Mac Neela, 2008).

2.3.2. Osobnostné a motivačné atribúty dobrovoľníctva

Z pohľadu motivácie nás zaujíma, prečo sa ľudia a najmä mladí rozhodujú pre nezištnú pomoc druhým. Nákonečný (1994, 1999) popisuje každé správanie človeka ako také, ktoré má za cieľ uspokojenie určitej osobnej potreby. Vzhľadom na Maslowovu hierarchiu potrieb vieme, že človek pre svoje vnútorné uspokojenie potrebuje aj sociálne kontakty a vlastnú sebarealizáciu (Hall, Lindzey 1997; Kassin, 2007; Říčan, 2007). V súvislosti s prosociálnym správaním tu teda môže ísť o potreby naplňania sociálne podmienených motívov ako sú afiliácia, uznanie od druhých, interakcia s druhými ľuďmi ale aj sebaúcta, sebaocenenie a vlastná sebarealizácia. V tomto pohľade je aj dobrovoľníctvo dobrým prostriedkom k naplneniu týchto potrieb.

Sociálna psychológia hovorí však aj o čistom altruizme, kedy pomoc druhým nie je podmienená vlastnými potrebami ale je chápaná ako osobnostná črta človeka a prejav empatie voči druhým ľuďom (Nákonečný 1994, 1999; Hewstone, Stroebe, 2006). Unger (1999; podľa: Steen 2006) však uvádza, že altruizmus ako osobnostná črta je veľmi ťažko merateľný. Skúmanie motivácie dobrovoľníkov sa preto vždy pohybuje medzi dvoma pólmi, ktorými sú egoistické a altruistické motivácie. Za altruistické motívy sa považuje rozhodnutie sa pre dobrovoľnícku činnosť na základe vlastných osobných hodnôt, náboženského presvedčenia alebo empatie. Egoistické motívy sú tie, za ktorými sa skrýva úžitok pre seba samého alebo naplnenie sociálnych potrieb (Handy a kol, 2009).

Samotné rozhodnutie pre dobrovoľnícku činnosť je potom akousi syntézou medzi oboma typmi motivácie. Už v prvej kapitole sme uviedli, že dobrovoľníctvo je špecifickým fenoménom mladých ľudí, čo potvrdzuje aj situácia v našich reáliách. Erikson (1963) opisoval mladých ľudí v tomto období ako tých, ktorí sa zaujímajú aj o dianie širšej spoločnosti a majú záujem aktívne sa do neho zapojiť (podľa: Marta, Pozzi 2008). Z premýšľania o procese hľadania identity mladých ľudí sme videli, že obdobie dospievania je senzitívnym obdobím pre rozvoj vzťahov a začlenenie sa do spoločnosti. Možnosti ako môžu mladí ľudia túto túžbu uskutočňovať im ponúkajú práve rôzne formy zapájania sa do verejnej spoločenskej činnosti prostredníctvom prosociálneho správania a dobrovoľníckej činnosti (Frydenberg, 1996; MacNeela, 2008). Mydlíková (2006, 2007) vysvetľuje motiváciu mladých ľudí k dobrovoľníctvu ako vnútornú psychickú silu, ktorá ich aktivizuje k danej činnosti. Oblasť dôvodov, za ktorou sa môže skrývať vysvetlenie tejto vnútornej sily vzbudzujúcej motiváciu k dobrovoľníckej činnosti je dosť široká. Medzi zahraničnými autormi, ktorí sa vo svojich výskumoch venovali práve skúmaniu motivácií dobrovoľníctva u mladých ľudí je rozšírená funkčnú motivačnú teóriu Claryho a kol., ktorí ju vyvodili tiež na základe vlastných

výskumov (1998; podľa: Mowen Sujan, 2005; Liao-Troth, 2005; Ferrier, Roos, Long, 2004). Táto teória rozdeľuje dôvody dobrovoľníckej činnosti mladých podľa šiestich kategórií motívov. Mnohé ďalšie vysvetlenia dobrovoľníckej motivácie sú podobné a konkrétne formy motivácie iných autorov sa dajú zaradiť do týchto Claryho kategórií. Na základe preštudovanej literatúry uvádzame k členeniu teórie funkčnej motivácie aj ďalšie konkrétne príklady iných autorov (Elshaug, Matzer, 2001; Atkins, Hart, Donnelly, 2005; Mac Nella 2008; Handy a kol., 2009; Omoto, Snyder, 2009; Clary a kol., 1998; podľa Mowen, Sujan, 2005; Matra, Pozzi, 2008; Boessler, Ding, 2010; Liao-Troth, 2005; Ferrier, Roos, Long, 2004; Mydlíková 2002; Tošner, Sozanská, 2006; Cintulová, 2010):

- motívy pomoci druhým: túžba urobiť druhých šťastnými, možnosť prezentácie a prežívania vlastných hodnôt, pomoc sociálne slabším, altruistické osobnostné črty
- sociálne motívy: začlenenie sa do spoločnosti, získanie sociálnych kontaktov, nových priateľov, odplatiť to, čo dostali od iných, účasť na dobrovoľníctve z dôvodu toho, že sa na ňom podieľajú priatelia, túžba byť členom určitej sociálnej skupiny
- motívy rozvoja seba: zvýšenie ľudského kapitálu, sebaopoznanie, získanie nových zručností, zážitkov, skúseností a poznatkov, zmysluplné využitie voľného času
- motívy pomoci sebe: zvýšenie sebaúcty, získanie ocenenia a akceptácie spoločnosťou, možnosť sebarealizácie, angažovania sa a ukázania svojich schopností
- ochranné motívy: prostredníctvom dobrovoľníctva utiecť od vlastných problémov
- kariérne motívy: získanie profesionálnych a pracovných návykov, zručností, kontaktov, odborná príprava na zamestnanie, získanie ocenení

Spomenuli sme už, že altruizmus môže byť považovaný aj za osobnostnú črtu. Mowen a Sujan (2005) chápu túto osobnostnú charakteristiku ako podmieňujúcu dobrovoľníctvo. Iní autori (Elshaug, Metzer, 2001; Atkins, Hart, Donnelly 2005) tiež prezentujú myšlienku, že rozhodnutie sa pre dobrovoľníctvo ale tiež vytrvanie v ňom môže byť ovplyvnené určitými osobnostnými črtami. Matra a Pozzi (2008) skúmali osobnostné atribúty mládežníckych dobrovoľníkov s vrstovníckou skupinou nedobrovoľníkov a ich výsledky sa zhodovali s údajmi spomínaných autorov. Za všeobecné osobnostné charakteristiky, ktoré môžu byť predispozíciou angažovania sa mladých ľudí v dobrovoľníctve sa považujú najmä tieto tri vlastnosti: otvorenosť, extravergia, kladný postoj k sebe samému a emočná stabilita, odvaha, záujem o druhých, empatia a už spomínaný altruizmus.

3. VPLYV DOBROVOĽNÍCKEJ ČINNOSTI NA PROCES HĽADANIA IDENTITY

V prvej kapitole našej práce sme dobrovoľnícku činnosť popísali ako možnosť, ktorá človeku ponúka priestor na získanie nových skúseností na zamyslenie sa nad svojím životom, stavia ho do situácií, kde sa môže konfrontovať so svojím osobnostným rastom a vytvára mu tiež miesto na vyjasnenie svojich základných hodnôt. V druhej kapitole práce sme sledovali mladého človeka z pohľadu vývinovej psychológie a opísali sme proces hľadania jeho identity ako obdobie, kedy si utvára obraz o sebe samom, hľadá svoje životné smerovanie a rozhoduje sa pre základné hodnoty svojho života. Keď zlúčime tieto dva aspekty, môžeme konštatovať, že dobrovoľnícka služba môže byť vhodným priestorom pre proces hľadania identity mladého človeka (Cintulová, 2010; Omoto, Snyder 2009). Marta a Pozzi (2008) dokonca zdôrazňujú, že dobrovoľnícka činnosť podporuje budovanie ľudskej identity. Na základe analýzy preštudovanej literatúry predpokladáme, že tento fenomén môže mať vplyv na proces hľadania identity mladého človeka vo viacerých rozmeroch. Môže to byť spôsob, alebo prostredie tejto činnosti. Organizácia, v ktorej dobrovoľník pôsobí, ho začleňuje do skupiny iných ľudí a predkladá mu určité normy a postoje, s ktorými sa konfrontuje aj v rámci hľadania seba samého. Významným prvkom dobrovoľníctva, ktorý pomáha mladým ľuďom na ceste ich dospievania, je aj supervízia, či osobné sprevádzanie.

3.1 Vplyv spôsobu dobrovoľníctva na proces hľadania identity

V prvej časti našej práce sme popísali bližšie popísali dva typy dobrovoľníckej činnosti – dlhodobé dobrovoľníctvo a komunitný typ dobrovoľníctva. Komunitný typ dobrovoľníctva predstavuje určitú kontinuitu. Mladý človek, ktorý doň prichádza, neprichádza do organizácie takpovediac „náhle“. Gregorová, Marček a Mráčková (2009) popisujú tento typ dobrovoľníctva ako prirodzený, čo znamená, že jednotlivец sa v tejto organizácii nachádzal už pred začatím jeho dobrovoľníckej činnosti. Takáto organizácia sa tak stáva dlhodobejšou súčasťou jeho života. To, že sa mladý človek, ktorý bol predtým prijímateľom služieb tejto organizácie, teraz stáva jej dobrovoľníkom, môže potvrdzovať a poukazovať na cestu a proces jeho vlastného dospievania. Zvažuje možnosti svojho života a zaradenia sa do spoločnosti, ktoré má a ktoré mu táto spoločnosť ponúka. Poznáva hodnoty a poslanie, ktoré organizácia prezentuje a v istom období sa rozhodne v organizácii zostať a zmeniť svoj status. Stáva sa jej dobrovoľníkom. On sám sa stáva šíriteľom jej myšlienok a poslania a dobrovoľnícky pôsobí v oblasti jej zamerania. Obdobie svojho dospievania prežíva v danej organizácii, čím sa aj ona podieľa na budovaní jeho identity. Omoto a Snyder

(2009) kladú veľký dôraz na prítomnosť spoločenstva a komunity v dobrovoľníckej práci mladých ľudí. Komunitný typ na rozdiel od manažérskeho typu dobrovoľníctva je charakteristický blízkosťou vzťahov a rodinnosťou, čo podporuje budovanie identity mladých ľudí v známom spoločenstve.

Ďalší typ dobrovoľníctva, ktoré sme bližšie popísali, bolo dlhodobé dobrovoľníctvo. Keďže sa v ňom dobrovoľníci svojej činnosti venujú pravidelne a dlhšie, je možné sledovať aj ich osobný a psychologický vklad. Sami potom vnímajú, že tento vklad sa im vracia vo forme osobného potešenia a novej identity, ktorú nadobúdajú práve svojou dobrovoľníckou aktivitou a tým, že sú súčasťou určitej konkrétnej organizácie (Curley, Lynch, 2002). Aj z pohľadu organizácií, ktoré využívajú dobrovoľnícky potenciál pre svoju činnosť, sú práve dlhodobí dobrovoľníci tými, na ktorých sa organizácie spoliehajú a mnohokrát im nechávajú priestor, aby spoločne s nimi tvorili a aj napĺňali svoje poslanie a činnosť (Handy a kol. 2009; Planty, Regnier, 2003). Podľa zistení Majchráka a Marošiovej (2005) majú niektoré organizácie aj na Slovensku vo svojom prostredí užší okruh blízkych dobrovoľníkov, ktorí u nich pôsobia dlhodobo. S týmito dobrovoľníkmi vedúci a zamestnanci organizácií udržiavajú pravidelné kontakty, majú s nimi bližšie vzťahy, založené na spoločnej minulosti, vzájomnej blízkosti, ľudskej sympatii, prípadne aj na rodinných väzbách. Z týchto zistení môžeme sledovať, že dlhodobé dobrovoľníctvo je veľmi dobrou perspektívou v hľadaní osobnej identity človeka.

Formy dobrovoľníctva, ktoré podľa názoru viacerých autorov (Handy a kol. 2009; Omoto a Snyder, 2009; Planty, Regnier, 2003) najviac vytvárajú mladému človeku priestor na hľadanie svojej identity, sú práve dobrovoľníctvo dlhodobé a komunitné. Dlhodobé dobrovoľníctvo je pre dobrovoľníka záväzkom a súčasťou jeho života a komunitné svojím fungovaním môže poskytovať určitú kontinuitu v procese dospievania mladého človeka.

3.2 Vplyv poslania dobrovoľníckej organizácie na proces hľadania identity

Proces hľadania identity nikdy neprebíha samostatne a prítomnosť iných ľudí, či práve členstvo v nejakej sociálnej skupine, podmieňuje dobrý priebeh tohto procesu (Říčan 2004; Vágnerová, 2008). Potreba hľadania seba samého, tvorby sociálnych kontaktov a členstva v skupine je charakteristickým prvkom dospievania. Budovaniu osobnej identity predchádza členstvo v určitej skupine a konfrontácia so sociálnou identitou skupiny. S tým môžeme spojiť fakt, že mladí ľudia majú záujem o dobrovoľníctvo v skupinách a v spoločenstvách, kde môžu svoju prácu vykonávať s niekým iným. Omoto a Snyder (2009) uvádzajú, že práve dobrovoľníctvo v určitej skupine, pod vedením organizácie, podmieňuje v mladých ľuďoch pocit spolupatričnosti, vytvára im priestor pre identifikáciu so skupinou

a budovanie osobnej identity. Samotná organizácia, skupina či komunita, v ktorej dobrovoľník pôsobí, ma svoj vlastný vplyv na neho, na jeho osobnostný rast a na získavanie nových skúseností. Podieľa sa na budovaní jeho identity.

Organizácie s konkrétnou myšlienkou a zameraním majú jasnú formu činnosti, do ktorej sa mladý dobrovoľník zapája. Z vývinového hľadiska sme spomenuli, že tvorba vlastných hodnôt a morálnych noriem je jadrom budovania osobnej identity človeka. Obdobie dospievania sa vyznačuje tým, že človek hľadá modely obrazu sveta, ktoré by mohol prijať za svoje a ktoré by mu ozrejmili smerovanie jeho života (Říčan, 2004, 2007). Myšlienka, poslanie a forma činnosti organizácie, v ktorej mladý človek pôsobí ako dobrovoľník, môžu byť tie atribúty, s ktorými sa konfrontuje počas procesu hľadania seba samého. V danej organizácii mu je ponúkaná určitá idea názorov a nazerania na svet, s ktorou sa môže konfrontovať. Vytvára sa tu tak priestor pre skúmanie a výber životných hodnôt. Mladý človek - dobrovoľník sa konfrontuje s určitými hodnotami, čo môžeme považovať za súčasť procesu hľadania identity. Poslanie organizácie, ktoré vykresľuje určitú morálnu líniu a životný zmysel, môže napomáhať, alebo podnecovať človeka k zamysleniu sa nad vlastnou identitou. Viacerí autori (Elshaug, Metzer, 2001; Handy a kol. 2009; Omoto, Snyder, 2009; Planty, Regnier, 2003; Říčan, 2007) uvádzajú, že mladí ľudia, ktorí nájdu zmysel svojho života v konkrétnom životnom štýle, ktorý prezentuje určitá skupina ľudí, alebo inštitúcia, sú schopní celkom sa oddať tomuto poslaniu. Takýmto príkladom môže byť aj angažovanie sa v dobrovoľníckej organizácii. Organizácia sa tak stáva súčasťou ich života.

Říčan (2004, 2007) poukazuje aj na to, že mnohí ľudia budujú svoju osobnú identitu konfrontáciou sa s určitou religióznou orientáciou. Náboženstvo predkladá mladému človeku určité normy a hodnoty, s ktorými sa môže konfrontovať a stotožniť. Pre niektorých ľudí sa spirituálna identita a morálne zásady potom stávajú jadrom ich osobnosti a zmyslu života. Špecifickým typom dobrovoľníckych organizácií, ktoré jasne prezentujú svoje poslanie a ponúkajú určité hodnoty, sú práve organizácie religiózneho charakteru. Spomínané najväčšie dobrovoľnícke organizácie v našej krajine, ako sú Domka, eRko, Slovenský skauting majú takýto charakter. Zahraniční autori uvádzajú, že dobrovoľníctvo mladých ľudí je najviac rozšírené v rôznych cirkevných spoločenstvách a religiózne založených organizáciách. Mladí dobrovoľníci v týchto organizáciách majú tendenciu na základe svojich osobných hodnôt a presvedčení úplne sa stotožniť s poslaním organizácie a dlhodobo vytrvať vo tejto činnosti (Planty, Regnier, 2003; Selbee, Reed, 2001; Yeung, 2008; Nolin, Cillins, Tehla, Chapler, 1997; Youniss, 1993; podľa: Atkins, Hart, Donnelly, 2005).

3.3 Vplyv supervízie na proces hľadania identity

Carr-Gregg a Shale (2010) uvádzajú, že v procese dospievania mladého človeka v spojení s hľadaním jeho identity je veľmi dôležitá prítomnosť osoby, ktorá je akoby jeho sprievodcom životom. Úlohou tejto osoby je podporovať jedinečnosť adolescenta, poskytnúť mu potrebnú stabilitu a sebaistotu, poskytnúť mu rady, ktoré potrebuje a vytvoriť si s ním osobný a priateľský vzťah. Táto osoba môže mladému človeku zásadne pomôcť a zmeniť život. V dobrovoľníckych organizáciách u nás aj v zahraničí je štandardom poskytovanie odbornej supervízie. Dobrovoľnícka supervízia je definovaná ako „komunikácia dobrovoľníka, respektíve skupiny dobrovoľníkov, so supervízorom v neohrozenom prostredí, ktoré umožní dobrovoľníkovi konzultovať svoje postoje a pocity prameniace z jeho činnosti,“ (Tošner, Sozanská, 2006, s. 81). Supervízia je tak možnosťou pre spätnú väzbu dobrovoľníkovi, ale aj organizácii, je to komunikačný kanál v organizácii a priestor pre riešenie vzniknutých problémov, nejasných situácií, ale tiež priestor na vyjadrenie ocenenia, uznania a vďaky voči dobrovoľníkovi. Je to pre dobrovoľníkov možnosť, prostredníctvom ktorej môžu bez strachu a v bezpečnom prostredí slobodne konzultovať a konfrontovať svoje pocity, pochybnosti a nejasnosti, ktoré vychádzajú z ich činnosti. Organizácie sa ju snažia poskytovať najmä v náročnejších obdobiach dobrovoľníckej činnosti, keď možno dochádza k strate motivácií, alebo neschopnosti riešiť určité problémy. Dobrovoľníci môžu s dôverou priznať a riešiť aj svoje omyly a chyby, komunikovať o svojich očakávaniach ale aj o samotnej práci a poslaní v organizácii. Supervízia má chrániť dobrovoľníkov ale aj klientov (C.A.R.D.O., 2011). Za supervíziu sa považuje odborné vedenie dobrovoľníkov profesionálnymi pracovníkmi ako sú lekári, učitelia alebo sociálni pracovníci. Títo odborníci môžu dobrovoľníkov viesť počas ich činnosti, pomáhať im s ňou a s pochopením a spracovaním všetkých nových situácií, ktoré zažívajú. Odborná pomoc často pomáha dobrovoľníkom objasniť ťažko riešiteľné situácie s klientmi a poskytuje tiež možnosť riešiť ich osobné problémy. Tošner a Sozanská (2006, s.33) uvádzajú vyjadrenie jedného dobrovoľníka: „... pomohla mi pravidelná supervízia, kde sa môžeme rozprávať nie len o starostiach s malými kamarátmi (*adresátmi dobrovoľníckej práce – poznámka autorov*) ale aj o svojich vlastných problémoch. A to nie je na škodu, človek sa v dvadsiatich stále ešte hľadá.“ Toto vyjadrenie jasne poukazuje na to, že dobrovoľníci a mladí ľudia venujúci sa dobrovoľníckej činnosti v dlhodobom charaktere tejto činnosti, oceňujú profesionálnu supervíziu. Je to pre nich časť dobrovoľníctva, kde spoznávajú sami seba a s pomocou druhých môžu konfrontovať vlastné vnímanie svojej činnosti, prehodnocovať svoje presvedčenia a hodnoty, rozhodovať sa pre ne a aj takýmto spôsobom hľadať svoje miesto

v spoločnosti a snažiť sa odpovedať si na otázku svojej vlastnej identity. Dobrovoľnícka činnosť teda aj v tomto smere ovplyvňuje proces hľadania identity mladých ľudí.

Odborná supervízia a dobrovoľnícka prax môžu vplývať aj na výber povolania a získavanie odborných zručností. Jeden z motívov dobrovoľníctva mladých ľudí je aj túžba po kariérnom raste a získaní nových odborných skúseností. Táto stránka ich osobného rozvoja je tiež súčasťou odpovedania si na otázku vlastnej identity (pozri 2. kapitolu).

Na základe zistení Greogorovej (2008) ktorá sledovala záujem a informovanosť mladých ľudí ohľadom ďalšieho uplatnenia v študovanom odbore, môžeme tvrdiť, že dobrovoľníctvo pomáha mladým ľuďom rozvíjať ich záujem a praktické skúsenosti vo vlastných študijných odboroch. Dobrovoľnícka činnosť, v ktorej sa stretávajú a sú vedení odborníkmi, im pomáha bližšie spoznať ich študijný odbor a možnosť stotožniť sa s ním. Sami sa potom snažia hľadať svoje miesto v spoločnosti, v danej oblasti pôsobenia, zisťujú si možnosti uplatnenia. Vďaka dobrovoľníctvu si overujú svoje postoje a presvedčenia vzhľadom k danému odboru, konfrontujú ich s reálnou praxou a spoznávajú seba samých. Nástup do povolania potom pre nich nie je neistým krokom, ale naopak môže byť oblasťou, ktorú už dobre poznajú. V tomto procese porovnávaní vlastného študijného odboru a dobrovoľníckej práce sa snažia odpovedať si na otázku poznania seba samého. Aj v tomto vysvetlení možno chápať participáciu mladých ľudí v dobrovoľníckej činnosti ako vhodnú formu začlenenia sa do spoločnosti a objavovania vlastnej identity.

Podľa viacerých autorov skúmajúcich mládežnícke dobrovoľníctvo (napr. Boessler, Ding 2004; Ferrier, Roos, Long, 2004), táto forma angažovania sa pre druhých ľudí priniesla viaceré benefity dobrovoľníkom, a to nielen v oblasti kariérneho vzrastu. Ako autori spomínajú, sú nimi najmä nové zážitky a získanie praktických životných skúseností, nájdenie nových priateľov a začlenenie sa do spoločnosti, sociálne uznanie a ocenenie, osobnostný rast a rozvoj, zlepšenie komunikačných zručností, pocit spokojnosti a satisfakcie z vykonaného dobra a už spomínaný kariérny rast. Tieto údaje potvrdzujú naplnenie vkladáných motívov do dobrovoľníckej činnosti a splnenie sociálnych a osobnostných kritérií, potrebných v procese hľadania identity mladého človeka.

4. SKÚMANIE VPLYVU DOBROVOĽNÍCKEJ ČINNOSTI MLADÝCH ĽUDÍ NA PROCES HĽADANIA IDENTITY

4.1 Východiská výskumu

Záujem o výskum dobrovoľníctva v posledných rokoch značne stúpa u nás aj v zahraničí a najčastejšou oblasťou bádania je otázka motivácie ľudí k tejto činnosti a snaha o vytvorenie rôznych konceptov, ktoré by slúžili na vysvetlenie tohto fenoménu. Zahraničná literatúra prináša viaceré výskumy zaoberajúce sa touto problematikou vo všeobecnosti. Marta a Pozzi (2008) upozorňujú na to, že oblasť skúmania mládežníckeho dobrovoľníctva sa v súčasnosti považuje za novú problematiku. Vzhľadom na špecifickosť obdobia dospievania by sa výsledky získané z výskumov zaoberajúcich sa dobrovoľníctvom všeobecne nemali aplikovať aj na túto skupinu. V oblasti výskumu by sa podľa nich mal venovať osobitný priestor práve dobrovoľníctvu mladých ľudí. U nás tento záujem o skúmanie dobrovoľníckej činnosti mladých ľudí v posledných rokoch potvrdzujú viaceré záverečné práce vysokoškolských študentov, ktoré empiricky skúmajú práve motiváciu dospievajúcich k tejto spoločenskej aktivite.

V rámci nášho štúdia sme zistili, že dobrovoľnícka činnosť, ktorú vykonávajú mladí ľudia môže vplyvať na rôzne aspekty ich života. Veľký vplyv na nich má práve konkrétna organizácia alebo inštitúcia, ktorá dobrovoľníctvo mladým ľuďom sprostredkuje a v ktorej ho vykonávajú. Táto organizácia svojím poslaním a činnosťou vytvára dobrovoľníkom priestor, v ktorom sa môžu začleniť do života spoločnosti a miestnej komunity. Prostredníctvom dobrovoľníctva im umožňuje rozvoj praktických aj odborných schopností a zručností a tak celkovo zvyšuje ich ľudský kapitál. Mnohé dobrovoľnícke organizácie prostredníctvom špeciálnych aktivít pre dobrovoľníkov a poskytovanej supervízie umožňujú mladým ľuďom aj rast v osobnostnej oblasti. Začlenenie sa do spoločnosti a integrálny rozvoj mladých ľudí sú dôležitými aspektmi ich dospievania a posun v týchto oblastiach je nevyhnutný pri procese hľadania a budovania identity mladých ľudí, ktorý sa považuje za kľúčovú úlohu tohto vývinového obdobia (Říčan, 2004; Carr-Gregg, Shale, 2010).

V predošlých kapitolách našej práce uvádzame autorov niektorých vedeckých článkov a výskumov, ktorí poukazovali na súvislosť dobrovoľníctva s procesom hľadania budovania identity u mladých ľudí (Marta, Pozzi, 2008; Elshaug, Metzger, 2001; Omoto, Snyder, 2009; Planty, Regnier, 2003; Handy a kol., 2009). Skúmanie tejto problematiky sa u týchto autorov posúva ďalej ako len po bod motivácie. Ide tu o zisťovanie dôvodov vytrvania

v dobrovoľníckej činnosti u mladých ľudí a prítomnosť faktu, že mimovládne organizácie a voľnočasové inštitúcie svojím jasným zameraním a poslaním pomáhajú mladým dobrovoľníkom nachádzať seba samých a hodnoty vo svojom živote. V našich reáliách sme sa nestretli so skúmaním tejto oblasti dobrovoľníctva. Keďže sami patríme do vývinového obdobia dospievania, sme v procese hľadania svojej vlastnej identity a tiež máme osobnú skúsenosť s dlhodobším vykonávaním dobrovoľníckej činnosti, zaujal nás tento fenomén a v rámci nášho skúmania sme sa rozhodli zamerať na hľadanie možného vplyvu dobrovoľníckej činnosti na mladých ľudí v období adolescencie a rannej dospelosti v rámci mládežníckej dobrovoľníckej organizácie religiózneho charakteru.

4.2 Cieľ výskumu

Cieľom nášho výskumného projektu je sledovať vplyv dobrovoľníckej činnosti mladých ľudí, uskutočňovanej v mládežníckej organizácii religiózneho charakteru, na proces hľadania vlastnej identity.

4.3 Výskumné otázky

V prvej výskumnej otázke nás zaujímalo všeobecné ponímanie pojmov dobrovoľníctvo a dobrovoľník.

V druhej výskumnej otázke sme sledovali špecifiká vybranej dobrovoľníckej mládežníckej organizácie religiózneho charakteru.

V tretej výskumnej otázke sme zisťovali dôvody a motívy, ktoré predchádzali rozhodnutiu vykonávať dobrovoľnícku činnosť.

Vo štvrtej výskumnej otázke nás zaujímalo, v ktorých oblastiach procesu hľadania a formovania identity malo vplyv dobrovoľnícke pôsobenie vo vybranej mládežníckej organizácii.

4.4 Výskumné metódy

V našom výskume sme použili metódu rozhovoru pomocou návodu. Táto výskumná metóda podľa Hendla (2008) predstavuje určitý návod, podľa ktorého sa výskumník počas rozhovoru riadi. Obsahuje zoznam tém, ktoré sú pre neho dôležité a zaujímavé a ktoré chce v rámci rozhovoru so svojimi respondentmi prejsť. Témy môžu byť prevedené do konkrétnych otázok. Tento typ rozhovoru ponecháva výskumníkovi voľnosť, aby rozhovor mohol v jeho priebehu riadiť podľa vlastného uváženia. Zvolené témy mu umožňujú rozhovor správne viesť a otvorenosť tejto metódy mu umožňuje uplatniť aj svoje vlastné skúsenosti

a poznatky z danej oblasti. Táto vedecká metóda nám umožnila, čo najmenej zasahovať a ovplyvňovať výpovede našich respondentov a viesť rozhovory podľa vlastného rozhodnutia. Naším respondentom umožnila dostatočnú voľnosť v ich výpovediach. Po uskutočnení všetkých rozhovorov sme vykonali ich doslovnú transkripciu. Transkripciu rozhovorov uvádzame v prílohách našej práce. Po tejto fáze výskumu nasledovala analýza textov, v ktorej sme vybrali určité časti výpovedí, ktoré sme považovali za nosné pre náš výskumný zámer a začlenili ich do vytvorených kategórií. Jednotlivé kategórie získaných dát obsahujú konkrétne výpovede participantov, ktoré jasnejšie naplňajú a vysvetľujú obsah týchto kategórií.

4.5 Charakteristika skúmaného výberu

Skúmaný výber tvorili štyria participant, muži s vekovým rozmedzím od 19 do 28 rokov, pričom ich priemerný vek bol 22,5 roka. Všetci z našich probandov sú aktívnymi dobrovoľníkmi občianskeho združenia Domka. Túto dobrovoľnícku organizáciu sme bližšie predstavili v prvej kapitole našej práce. Svoju dobrovoľnícku činnosť začali vykonávať v približne rovnakom veku a vykonávajú ju pravidelne a dlhodobo v rozmedzí od 4 do 14 rokov, s priemerom 7 rokov. U všetkých participantov predchádzala samotnému dobrovoľníckemu angažovaniu aj členstvo vo vybranej organizácii a účasť na jej aktivitách. Participant pochádzajú z odlišných regionálnych stredísk vybranej organizácie a tiež pôsobia v rôznych miestach Slovenska a ich momentálna pozícia a postavenie v organizácii sú tiež odlišné. Zámerne sme pre náš výskum vybrali participantov s rôznym vekom a pozíciou v danej organizácii, aby sme mohli sledovať špecifické aspekty dobrovoľníctva v priebehu vývinového obdobia dospievania a počas procesu formovania ich osobnej identity. Participantom sme z dôvodu anonymity zmenili mená. V tabuľke uvádzame ich základné údaje.

Tabuľka 1. Údaje participantov výskumu

Meno	Vek (v rokoch)	Obdobie dobrovoľníckeho pôsobenia (v rokoch)	Miesto dobrovoľníckeho pôsobenia
<i>Ján</i>	28	14	Lisková, Bratislava
<i>Dominik</i>	24	10	Žilina
<i>Michal</i>	19	5	Bratislava
<i>František</i>	19	4	Žilina

4.6 Realizácia výskumu

Výskum bol realizovaný počas mesiaca apríl 2011 prostredníctvom uskutočnenia plánovaných rozhovorov. Rozhovory prebehli v priestoroch regionálnych stredísk Domky v Žiline a Bratislave a na Ústredí Domky v Bratislave. Všetkým participantom bol preukázaný písomný informovaný súhlas a vysvetlený cieľ výskumu. Participanti boli upozornení, že z dôvodu kvalitnej analýzy dát bude rozhovor digitálne nahrávaný a následne sa uskutoční jeho doslovná transkripcia. Vzhľadom na informácie, ktoré participanti v rozhovore uvádzali sme im prisľúbili anonymitu zmenou ich mien. Súhlas s podmienkami výskumu vyjadrili svojím rozhodnutím participovať na výskume. Následne bol uskutočnený samotný rozhovor. Rozhovory trvali priemerne 45 minút. Týmto spôsobom sme získali jednotlivé dáta a ďalšou fázou výskumu bola doslovná transkripcia rozhovorov a následná analýza získaných dát. Zo získaných dát sme vytriedili tie, ktoré sme po dôkladnom uvážení pokladali za pre náš výskum najdôležitejšie. Rozdelili sme ich do štyroch oblastí, podľa jednotlivých výskumných otázok. Štvrtú výskumnú otázku sme rozdelili do štyroch častí. Dostali sedem kategórií, do ktorých sme triedili jednotlivé časti výpovedí – citácie participantov. Jednotlivé kategórie zahŕňali tieto oblasti nášho výskumného zámeru: všeobecné ponímanie pojmov dobrovoľníctva a dobrovoľník, špecifiká dobrovoľníctva a dobrovoľníkov v Domke, motívy dobrovoľníckej činnosti v Domke, prínosy dobrovoľníctva v Domke – v osobnej oblasti, v sociálnej oblasti, v profesionálnej oblasti a vyjadrenia, v ktorých si dobrovoľníci sami uvedomovali nachádzanie svojej identity prostredníctvom dobrovoľníckej činnosti. Dáta vo forme konkrétnych citácií participantov sme následne v rámci jednotlivých kategórií navzájom porovnali a interpretovali do výsledkov výskumu.

4.7 Výsledky výskumu

4.7.1 Všeobecné ponímanie pojmov dobrovoľníctva a dobrovoľník

Podľa výsledkov nášho výskumu je mládežnícke dobrovoľníctvo chápané ako nezištná a slobodná pomoc druhým ľuďom, pričom mladý človek má definovaný jasný zmysel prečo túto činnosť vykonáva:

- „Je to podľa mňa **nezištná činnosť**, ktorú človek robí pre druhých ľudí dobrovoľne a robí ju preto, že ho to baví a chce tým obšťastňovať a potešovať druhých“ (František, 19)
- „Mladý človek, ktorý **je zapálený** pre túto činnosť.“ (František, 19)
- „Mladý dobrovoľník je pre mňa niekto, kto **nezištné dáva** svoj čas. Je to teda niečo, že chcem dať niečo druhému. Nechcem sa na tom nabaľiť ja.“ (Michal, 19)
- „...pravý dobrovoľník by mal všetko, všetko dať tým druhým“ (Michal, 19)

- „*Tá činnosť je činnosť, pre ktorú sa **slobodne** rozhodne z nejakého dôvodu a s nejakým úmyslom.*“ (Ján, 28)
- „*Dobrovoľník je každý ten, ktorý sa dokáže tak aktívne zúčastniť na aktívnom procese a **nepýta za to žiadnu takú odmenu.** A pod dobrovoľníkmi si teda predstavujem aj takých nadšených ľudí do toho.*“ (Dominik, 24)

4.7.2 Špecifiká dobrovoľníctva a dobrovoľníkov v Domke

Dobrovoľníctvo v Domke je veľmi silno spojené s religióznym charakterom tejto organizácie. Veľký vplyv na Domkárske dobrovoľníkov má v jej činnosti prítomnosť katolíckej rehole Saleziánov don Bosca. Dobrovoľníctvo je silne podnietené práve saleziánskou spiritualitou a kresťanská viera sa považuje za jednu z podmienok dobrovoľníctva v Domke. Ďalšími typickými charakteristikami dobrovoľníkov v Domke sú: spoločenstvo, veselosť, radostnosť a záujem o prácu s cieľovou skupinou detí a mládeže. Dobrovoľníctvo v Domke sa tiež berie ako dlhodobější záväzok:

- „*animátor v Domke pracuje **pre mladých. Pracuje pre mladých** tým štýlom, že sa zaujíma o nich. Zaujíma sa o to, čím žijú*“ (František, 19)
- „*...ten animátor má istý, dá sa povedať, že vieru a **je kresťanský založený***“ (František, 19)
- „*Oslovil ich ten štýl, Oslovila ich možno taká **radosť, veselosť.***“ (František, 19)
- „*Znamená nielen robiť tu dobrovoľnícku činnosť ale popritom všetkom treba **myslieť aj na Boha a treba sa aj modliť.***“ (František, 19)
- „*...že keď chcem byť animátorom, že by som mal splňať také tri oblasti. A to svoja osobná modlitba, potom byť stále v milosti posväcujúcej a potom byť v tom svojom stredisku taký akčný a zapálený pre to.*“ (František, 19)
- „*Je to človek, ktorý chce obetovať svoj čas. Človek, ktorý tak žije ten svoj animátorský štýl a ako ho žije v oratku medzi deťmi, tak tak ho žije aj navonok medzi ostatnými, nepretvaruje sa. Je taký jednotný v hodnotách, kdekoľvek je a čokoľvek robí. Vždy ochotný pomôcť.*“ (Michal, 19)
- „*...animátori vedú malé skupinky*“ (Michal, 19)
- „*Dobrovoľník v Domke, tak pre mňa je to vychovávateľ.*“ (Michal, 19)
- „*Domka má napríklad **saleziánov**, ľudí, ktorí úplne obetujú svoj život a všetko a sú taký garanti tej kvality.*“ (Michal, 19)
- „*Animátorom je podľa mňa človek celý život.*“ (Michal, 19)
- „*Je to človek, ktorý má vzťah k deťom alebo mládeži.*“ (Ján, 28)

- „...človek, ktorý nejakým spôsobom, ktorého **nadchol ten saleziánsky štýl** a ktorý sa cíti teda, že byť možno povolaný k tomu, aby možno prispel k tomu saleziánskemu apoštolátu. Je to človek veselý, radostný, taký zapálený, aktívny.“ (Ján, 28)
- „Dobrovoľník v Domke je podľa mňa špecifický tým, že je to aj z časti **kresťanský zameraná organizácia**.“ (Dominik, 24)
- „Určite je to takým kamarátskym duchom. Že je možno veľa organizácií, ktoré, kde sa dá zapojiť ako dobrovoľník a kde môžeš vytvárať rôzne veľmi užitočné a dobré hodnoty a to sa mi veľmi páči práve v tomto, možno taká tá atmosféra tých stretnutí, s tými ľuďmi. Je to prostě taký dobrý kolektív.“ (Dominik, 24)

4.7.3 Motívy dobrovoľníckej činnosti v Domke

Motivácie mladých dobrovoľníkov pre ich angažovanie sa v Domke úzko súviseli práve so špecifickými charakteristikami tejto organizácie, s osobitným špecifickým životným štýlom jej členov a dobrovoľníkov, ktorý je pre mladých veľmi priťahujúci. Týmito špecifikami boli práve dôraz na rodinnosť a blízke vzťahy, saleziánska spiritualita a štýl života, partia mladých ľudí, možnosť nových zážitkov. Motiváciou pre dobrovoľníctvo bola tiež chuť robiť niečo pre druhých ale tiež subjektívne výhody prameniace z tejto činnosti:

- „...človek, ktorý sa chce stať animátorom tak sa zapáli pre to svoje rozhodnutie, že sa chce stať tým animátorom.“ (František, 19)
- „Robí to preto, lebo ho na niektorej z týchto akcií **oslovili saleziáni**. **Oslovil ich ten štýl**, **Oslovila ich možno taká radosť, veselosť**. A chceli sa preto rozhodnúť, aj sa rozhodli a snažia sa žiť vtom štýle animátora.“ (František, 19)
- „**A sú zapálení** cez rôznych svätých ako sú napríklad don Bosco a Dominik Savio a že títo ich možno tak motivovali“ (František, 19)
- „...silný moment aj takej rodinnosti. Asi najviac ma oslovila tá hravosť a veselosť.“ (František, 19)
- „Ja som sa rozhodol pre Domku kvôli tomu, že ma **oslovili saleziáni tým ich životným štýlom** a ich veselosťou a takým oslovovaním mladých ľudí“ (František, 19)
- „...oslovilo to, že som tam **stretol nových kamarátov**...“ (František, 19)
- „...videl som v tých ľuďoch taký svoj vzor a **chcel som to tiež vyskúšať**.“ (Michal, 19)
- „...začiatku to bolo také „**wau**“ **to je super**..., budem mať kľúče od všetkého a budem prostě neviem, že je to super.“ (Michal, 19)
- „...som sa chcel podieľať na takom diele na takých aktivitách.“ (Ján, 28)

- „...postupom času ako som teda rástol tak vlastne som mal chuť aj podieľať sa, **dať teda aj niečo zo seba v prospech iných**, nie len teda prijímať. No a tak sa to niekde vo mne objavilo.“ (Ján, 28)
- „Tak to bola pre nás taká motivácia, pre nás mladých, čo sme tam vtedy tak boli, taká ta partia. Tak sme nejako začali rásť aj k tomu animátorstvu.“ (Dominik, 24)
- „Že proste také veci, ktoré inak by som nedostal vo svojom živote, tak mi to práve saleziáni poskytli a to ma aj vlastne tak zaradzovalo medzi nich viac, že som tu mohol zažívať zážitky, ktoré som inde nezažíval.“ (Dominik, 24)

4.7.4 Prínosy dobrovoľníctva v Domke v osobnej oblasti

V osobnej oblasti dobrovoľníctvo v Domke prinieslo mladým ľuďom najmä posun v oblastiach, v ktorých sa cítili slabí a nerozvinutí. Veľkým osobným prínosom je pre mladých ľudí dôvera a zodpovednosť, ktorú im Domka poskytuje. Na základe svojho religiózneho charakteru oblasť duchovného a spirituálneho života bola tiež oblasťou, ktorá sa u dobrovoľníkov počas ich dobrovoľníckej činnosti silne rozvíjala:

- „V prvom rade ma to naučilo **zodpovednosti**.“ (František, 19)
- „A tam tiež som viac menej dostal **dôveru** od saleziánov, ktorí ma na to oslovili.“ (František, 19)
- „-, pomohlo mi to možno **rozvíjať seba**“ (František, 19)
- „-, keď som bol malý, som bol taký tichý chlapec a dosť často som sa aj zajakával. A tým, že som vstúpil do dobrovoľníctva do Domky, tak tento môj nedostatok som tak prekonal a snažím sa ho odstraňovať úplne zo svojho života“ (František, 19)
- „Toto dobrovoľníctvo mi to poskytlo, že tie svoje slabosti sa snažím prekonávať.“ (František, 19)
- „Tak určite akože vo všeobecnosti Domka vedie svojich dobrovoľníkov k takej veľkej **zodpovednosti** a určite aj kreativitě z časti.“ (Michal, 19)
- „...k tej osobnej oblasti by som ešte tak pripojil takú moju **duchovnú oblasť**. Že toto je veľmi silno cítiť v našom stredisku aj všeobecne v Domke, že pomáha tým animátorom rásť aj tak duchovne, aj po tejto stránke. Takže je tam taký rozvoj tých troch zložiek, že telo rozum a duša a tá duša určite nie je zanedbateľná a je teda prioritá. Takže určite aj v tomto mi to veľmi pomohlo.“ (Michal, 19)
- „...to veľmi **dodáva sebavedomie**.“ (Michal, 19)
- „...teda mám ten pocit, že som veľa dostal tuná.“ (Michal, 19)
- „...majú možnosť jednak teda rásť **k zodpovednosti**...“ (Ján, 28)

- „...veľký prínos to má pre mňa v tej **duchovnej oblasti**.“
- „Domka je taký trenažér takej **prípravy na život**. Tak dá sa povedať, že aj ja som toto tak veľmi vnímal vo svojom živote.“ (Ján, 28)
- „Veľký význam vidím v tom, že naozaj **dôvera**. Že tí mladí u nás dostávajú veľkú, veľký taký priestor aj dôveru.“ (Ján, 28)
- „Ale tak nejako **som tú dôveru dostal** a možno aj to ma podnietilo tak nejako, že o to viac som sa do toho potom vložil, že som videl, že tam mám taký priestor a mal som možnosť vyjadriť sa. Že to nebolo len také, že som tam nejako do počtu ale že naozaj reálne môžem ovplyvňovať veci, že dostávam, že no, že ten môj názor sa berie do úvahy.“ (Ján, 28)
- „No a určite ma to posunulo aj v takej **duchovnej stránke**.“ (Dominik, 24)
- „No ale potom to nejako tak aj prerástlo, že som si vybudoval naozaj myslím, že taký fajn vzťah k Bohu.“ (Dominik, 24)

4.7.5 Prínosy dobrovoľníctva v Domke v sociálnej oblasti

Výsledky nášho výskumu boli v sociálnej oblasti veľmi jasné a rovnaké. Dobrovoľníctvo mladým ľuďom umožňuje získanie nových kontaktov, začlenenie sa do rovesníckej skupiny a rozvoj najmä komunikačných zručností a verejného vystupovania:

- „...tým, že mi saleziáni dali dôveru tak som sa toho chytil a už som možno prekonal taký svoj strach a tým som troška porástol, že už teraz **nemám problém vystúpiť pred dav ľudí** a niečo im povedať.“ (František, 19)
- „Začal som **spoznávať nových ľudí**, ktorí mi dosť často pomáhali.“ (František, 19)
- „...dobrovoľníctvo vás **spája s druhými**.“ (František, 19)
- „Tak **spoznal som tu strašne veľa ľudí** a je tu úžasná partia. A asi títo ľudia, čo ich tuná, čo ich poznám tak sú moji najlepší kamaráti.“ (Michal, 19)
- „Je tu skupina ľudí, s ktorými si rozumiem a ktorých by som už fakt nedokázal opustiť.“ (Michal, 19)
- „Že to je také naozaj **vytváranie spoločenstva** a takej rodinnej atmosféry, tým to je také významné. No a tak isto aj ja som vlastne ak som chcel nejakým spôsobom tak zapadnúť, tak som musel prekonať niektoré veci v sebe a byť takým aj otvorenejším voči tomu svojmu okoliu, takže toto si myslím, že sa tak rozvíjalo vo mne a týmto bol taký prínos tej Domky, v tej sociálnej oblasti u mňa. No a potom sú to teda aj kontakty, ktoré pretrvávajú dlhé roky už v niektorých prípadoch.“ (Ján, 28)
- „V sociálnej oblasti **samozrejme je to o komunikácii**, že táto oblasť sa rozvíja. Aj tie vzťahy s ľuďmi a to spadá celé do toho.“ (Ján, 28)

- „Určite mi to prinieslo strašne veľa **nových kamarátstiev** možno **v takej komunikácii** s ľuďmi aj s mládežou. Že nebýval som možno taký extrovert, skôr možno taký introvert, že radšej som chodieval do prírody a tak. Tak tu som sa naučil možno aj tak viac vychádzať s ľuďmi.“ (Dominik, 24)

4.7.6 Prínosy dobrovoľníctva v Domke v profesionálnej oblasti

Domka uskutočňuje prostredníctvom práce mladých dobrovoľníkov veľké množstvo svojich aktivít a tak aj im umožňuje rozvíjať mnohé zručnosti, najmä organizačné schopnosti a rozvoj kreativity a tvorivosti. Týmto spôsobom ich pripravuje aj na vstup do sveta práce a rozvíja mnohé dôležité kompetencie pre kariérny rast:

- „Dalo mi to možno taký **nový pohľad do sveta divadelníkov**. Tak to mi dalo možno taký **nový rozmer divadelníctva**, ktorý som pred tým v živote nepoznal. Tak som dostal také otvorenie nových možností a tým som našiel taký možno aj skrytý talent v sebe.“ (František, 19)
- „...také vzdelanie možno **v administratíve, v účtovníctve**, že sú to zaujímavé veci. A určite **v organizovaní** mi to veľa pomohlo.“ (Michal, 19)
- „potom priestor na nejakú **kreativitu, tvorivosť rozvíjať, organizačné schopnosti** sa rozvíjajú. No a potom aj také riadiace zručnosti, vedenie skupín v podstate, komunikácia. Číže to sú všetko veci, ktoré už od strednej školy nejakým spôsobom tí mladí rozvíjajú v sebe. No a tak isto ja to vnímam aj u seba. Tak isto ako u nich aj u mňa samozrejme sa tieto všetky zručnosti nejakým spôsobom mali možnosť rozvíjať.“ (Ján, 28)
- „vlastne rozvíjaním a takým tým **integrálnym rastom** aj v takých tých oblastiach, ktoré sú významné aj pre ten profesionálny život a to sú už aj tie vlastnosti a zručnosti ako napríklad, naozaj **komunikačné zručnosti, zodpovednosť, organizačné schopnosti** a toto všetko.“ (Ján, 28)
- „No pre mňa osobne keď mám povedať, ja som sa vždy tak držal takých, sa najviac ťahám do takých tých možno riadiacich úloh, takých strategických, takéhoto typu manažérskych aktivít. Takže pre mňa boli najvýznamnejšie také školenia, ktoré som mohol absolvovať na rozvoj lídrov. Číže toto bolo pre mňa také obohacujúce.“ (Ján, 28)
- „Teraz tu už nie som ja sám až tak realizátorom tých vecí, skôr som tým človekom, ktorý sa snaží akože, ako keby **manažovať** tie úlohy, aby boli splnené ale už spolu inými. Že viac sa už musím s ľuďmi rozprávať, viac tímovo pracovať a tak. Takže je to taký nový rozmer pre mňa, napríklad tu v tejto pozícii riaditeľa Ústredia. No takže je to taký posun.“ (Ján, 28)

- „človek sa tak pripravuje už počas toho dobrovoľníctva a oveľa ľahšie je potom ten prechod do takej tej zodpovednej úlohy človeka profesionálneho, respektíve človeka v zamestnaní, kde dostáva nejakú zodpovednosť. (Ján, 28)
- „v takej práci s deťmi, že ako k nim pristupovať, ako ich viesť a vychovávať.“ (Dominik, 24)

4.7.7 Dobrovoľníctvo ako odpoveď na hľadanie seba samého

Konkrétna forma dobrovoľníctva, uskutočňovaná v spoločenstve vrstovníkov a iných ľudí, prezentujúca jasnú formu hodnôt a špecifického spôsobu prežívania života, je pre mladých ľudí prijateľnou formou osobnej identity, s ktorou sú schopní sa identifikovať a rozhodnúť sa splňať podľa nej svoj život:

- „...(saleziáni) sú otvorení novým veciam a berú pochopenie pre každého so svojimi možno životnými skúsenosťami a snažia sa toho človeka povzbudiť, aby rástol aj vo svojom vyzrievaní aj vo svojom živote“ (František, 19)
- „A už potom som, som sa tu viac menej **cítil ako doma**. Som tu poznal ľudí a tí ľudia mi boli blízky a nachádzal som u nich dosť často pochopenie...“ (František, 19)
- „...**dodáva mi to takú istotu v živote**. Cítim sa taký prijatý do tejto partie.“ (František, 19)
- „Je to tu **môj druhý domov**.“ (František, 19)
- „Lebo **je to pre mňa aj taký štýl**, že byť animátorom“ (František, 19).
- „je tu skupina ľudí s ktorými si rozumiem a ktorých by som už fakt nedokázal opustiť“ (Michal, 19)
- „A potom neskôr som v tom videl niečo hlboké, že som si tak definoval aj zmysel **svojho života**. Že tým zmyslom môjho života je vlastne obetovať svoj život pre druhých a v tomto sa to tak krásne naplňa.“ (Michal, 19)
- „Ale animátor proste a ten duch don Bosco ostáva podľa mňa **na celý život**.“ (Michal, 19)
- „...všetci dobrovoľníci z Bratislavy vnímajú Domku ako organizáciu ale ja vnímam teda to saleziánsku časť a toho don Bosca a ten proste bude neustále žiť.“ (Michal, 19)
- „...tie svoje myšlienky a to všetko ten svoj štýl života a to, čo som sa naučil tak **chcem dávať ďalej**“ (Michal, 19)
- „No a postupom času ako som sa v tej Domke stále viac angažoval tak tým viac som si, sa tam to stredisko stávalo ako keby takým **mojím vlastným, v tom takom zmysle**, že som to považoval aj čoraz viac za svoje.“ (Ján, 28)
- „Potom je to ten kontakt s tým, ešte by som teda jednu vec tak zdôraznil, že je to taký ten **kontakt s tým saleziánskym štýlom** a tak života. Možno naozaj som mal možnosť spoznať

*tak bližšie tú spiritualitu saleziánsku a tak sa mi to **nejako aj vnútorne potvrdilo**, že to čo nejako bolo hlbšie vo vnútri som tak cítil, tak sa mi tak spojilo s tým saleziánskym štýlom. Že mi to sedelo, úplne. Že prirodzene. Takže aj v tejto oblasti, možno aj v tej duchovnej oblasti, možno aj v tej oblasti angažovanosti, apoštolátu a takého životného poslania možno bolo to pre mňa veľmi význame to pôsobenie v Domke aj to dobrovoľníctvo. Že tak posilnilo tie veci, tie ktoré som tak vnútorné v sebe cítil a respektíve som ich aj tak, som si ich aj tak viac uvedomil.“ (Ján, 28)*

- *„Ja tak vo vnútri som tak cítil a **objavil v sebe, že mám naozaj blízko k takému, k takejto práci, aj k takémuto štýlu života**, ktorý mi priniesla aj tá Domka a ten saleziánsky štýl toho života, tá spiritualita. Takže je mi to také blízke. No a preto by som nejakým spôsobom ak to bude možné aj tak dlhodobo ostal prítomný pri tom saleziánsko-domkárskom diele.“ (Ján, 28)*
- *„Ale teda, chcem určite nejakým spôsobom **byť prítomný pri tom diele**, lebo v ňom vidím akože veľký význam aj potenciál pre budúcnosť. Takže tá pozícia až tak nie je dôležitá, skôr je to to puto, aby sa neprerušilo.“ (Ján, 28)*
- *„tá práca s mládežou, že som mal možnosť robiť animátora, že robiť niečo čo ma naplňa a aj **tak robí šťastným**.“ (Dominik, 24)*
- *„Rád by som určite nejako tak ďalej rád pokračoval v takom animátorstve, lebo veľa mi to dáva v tom, že keď som s tými deťmi je to taký, je tam vždycky nejaký zážitok, že oni sú také bezprostredné a je to s nimi taká zaujímavá robota. Veľmi sa mi to páči.“ (Dominik, 24)*

4.8 Diskusia

V našom výskume sme použili metódu rozhovoru pomocou návodu. Po realizácii výskumu a dôkladnej analýze dát môžeme zhodnotiť, že táto metóda nám poskytla vhodný spôsob na získanie informácií, ktoré nás zaujímali v oblasti skúmanej problematiky. Stanovenie jasných tém v návode rozhovoru, ktorých sme sa pri realizácii výskumu pridržovali nám umožnilo vytvorenie jednotlivých kategórií, do ktorých sme mohli bez väčších problémov zaradiť jednotlivé dáta.

Výsledky nášho výskumu nám potvrdili predpokladaný vplyv dobrovoľníckej angažovanosti mladých ľudí na viaceré aspekty ich osobného vývinu. Ako tvrdili aj Elshaug a Metzger (2001), dlhodobejšia prítomnosť a angažovanie sa ľudí v dobrovoľníckej organizácii vplýva na to, že človek postupne prijme štýl života a hodnotové normy danej organizácie aj za svoje vlastné. Táto informácia sa potvrdila aj v našom výskume. Oveľa viac ako samotná

dobrovoľnícka činnosť a práca pre druhých ľudí, či rozvoj miestnej komunity, vplývali na proces hľadania identity našich respondentov špecifické charakteristiky organizácie, v ktorej svoju činnosť vykonávali. Domka – Združenie saleziánskej mládeže má jasne vyprofilované svoje poslanie a zaužívaný tradičný štýl jeho uskutočňovania a prežívania. V úzkej spolupráci s katolíckou rehoľou Saleziánmi don Bosca vytvára v regionálnych strediskách pre svoju cieľovú skupinu, ktorou sú aj samotní dospievajúci dobrovoľníci, špecifickú a originálnu spoločenskú atmosféru. Je to atmosféra, rodinnosti, blízkych vzťahov, spoločenstva, radostného prežívania každodenného života s jasnými zásadami a normami kresťanského života. Táto atmosféra je vybudovaná na základe výchovnej tradície preventívneho systému zakladateľa saleziánov Jána Bosca. Saleziáni sú v Domke prítomní a sú priamymi uskutočňovateľmi jej poslania. Zo získaných dát v našom výskume sme mohli jasne sledovať ako našich respondentov, v priebehu obdobia ich dospievania silne oslovila táto forma prežívania života. Následne prostredníctvom dobrovoľníckej činnosti v Domke sa mohli začleniť do širšieho spoločenstva iných ľudí a najmä svojich vrstovníkov. Vďaka prítomnosti a členstvu v danej organizácii a kontaktu s inými ľuďmi mohli pracovať a zlepšovať svoje osobnostné vlastnosti a odstraňovať viaceré osobnostné nedostatky, ktoré si uvedomovali. Našli v tejto organizácii prijatie a pochopenie a pomoc pri napredovaní v hľadaní seba samých. Saleziáni boli pre nich sprevádzateľmi na ceste ich dospievania. Na dôležitosť prítomnosti dospelých ľudí v období dospievania, ktorí by plnili takúto sprevádzateľskú funkciu, upozorňujú aj Carr-Gregg a Shale (2010). Dobrovoľnícke angažovanie sa našich respondentov im prinieslo tiež rozvoj v mnohých oblastiach. Boli to najmä oblasti organizačných a manažérskych zručností ale tiež oblasti kreativity, tvorivosti, komunikačných schopností. Dôležitú vplyv mala Domka aj na utváranie hodnôt našich respondentov. Svojím religióznym charakterom ponúka mladým ľuďom konkrétne hodnoty. A aj z nášho výskumu vidíme, že toto špecifikum vplýva na mladých ľudí v oblasti ich morálneho vývinu, posilňuje v nich dôležitosť spirituálneho života a povzbudzuje ich k rastu aj v tejto oblasti. Prostredníctvom týchto špecifických prvkov vybranej mládežníckej organizácie, v ktorej naši respondenti pôsobili ako dobrovoľníci, si sami uvedomovali, že postupom času sa poslanie tejto organizácie stalo zmyslom ich vlastného života. Aj v pohľade plánovania svojej budúcnosti boli rozhodnutí, že chcú nejakým spôsobom ostať prítomní v tomto prostredí. Z našich výsledkov teda vyvodzujeme záver, že dobrovoľnícka činnosť mladých ľudí rozvíja mnohé oblasti ich osobnosti a života a pripravuje ich na zvládnutie prechodu do dospelosti. Z našich výsledkov sa nám zdá, že na proces hľadania ich identity má však silný vplyv nie samotné dobrovoľníctvo, ale skôr konkrétna organizácia, ktorá svojím jasným poslaním,

špecifickým prostredím a aktivitami vytvára vhodný priestor a odpoveď na túto otázku ich vývinu. Naši respondenti svojimi vyjadreniami sami potvrdili, že dobrovoľníctvo v konkrétnej organizácii a práve samotná organizácia im pomohla nájsť samých seba a zmysel svojho života.

5 ZÁVER

V našej práci sme sa zamerali na skúmanie dvoch fenoménov v spoločnosti – dobrovoľníctvo mladých ľudí a proces hľadania identity. Zaujímalo nás, či fenomén dobrovoľníctva a participácia mladých ľudí na ňom, má vplyv na proces hľadania vlastnej identity v priebehu ich dospievania. Na základe nášho teoretického štúdia fenoménu dobrovoľníctva, otázky motivácie k nemu a špecifických charakteristík obdobia adolescencie a rannej dospelosti, sme sa pokúsili o syntézu týchto tém a vysvetlenie možného vplyvu dobrovoľníctva na proces hľadania identity mladého človeka. Pokúsili sme sa zosumarizovať základné atribúty a činitele, ktoré sú dôležité v procese budovania identity mladých ľudí. Sú nimi najmä potreba začlenenia sa do spoločnosti, interakcia s inými ľuďmi, potreba sebadefinovania a možnosť vlastného rozvoja. Následne sme sa skúmanou problematikou zaoberali aj v empirickej časti našej práce. Sledovali sme niekoľkých mladých ľudí, ktorí pôsobia v mládežníckej dobrovoľníckej organizácii religiózneho charakteru. Naše výsledky potvrdili predpoklad z teoretických štúdií, že dobrovoľníctvo mnohými svojimi aspektmi ovplyvňuje proces hľadania identity. Prišli sme však na to, že oveľa väčšou mierou na tento proces vplýva práve konkrétna dobrovoľnícka organizácia, v ktorej mladý človek vykonáva svoj dobrovoľnícku činnosť. Organizácia, ktorá má svoje konkrétne poslanie, formu činnosti a prezentuje určitý štýl života a hodnoty, poskytuje mladým ľuďom konkrétnu formu identity. V našom výskume sme prišli na to, že dobrovoľníctvo v takejto organizácii viedlo mladých ľudí k rozvoju mnohých ich zručností, najmä organizačných a tvorivých, umožnilo im začlenenie sa do spoločnosti a ponúklo im konkrétne hodnoty, s ktorými sa mohli stotožniť a prijať za zmysluplné pre ich život.

6 ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

- ATKINS, Robert., HART, Daniel., DONNELLY, M. Thomas. 2005. The Association of Childhood Personality Type With Volunteering During Adolescence. In *Merrill-Paimer Quarterly* [online]. 2001, 2, 51 [2010-11-20]. Dostupné na: <http://www.eric.ed.gov/ERICWebPortal/search/detailmini.jsp?_nfpb=true&_ERICExtSearch_SearchValue_0=EJ717848&ERICExtSearch_SearchType_0=no&accno=EJ717848>. ISSN-0272-930X.
- BOESSLER, J., DING, B. 2010. Geny and flexible for volunteerig : a good practice guide. In Australian Youth Council. [online]. **Barton** : St John Ambulance Australia, 2010. 2010, [2010-11-5]. Dostupné na: <http://www.volunteeringaustralia.org/files/JP01WFS9XJ/Gen_Y_Flexible_Volunteering_Paper_-_February_2010.pdf>.
- BRUSSELL, H., FORBES, D. 2002 Understanding the volunteer market: The what, where, who and why of volunteering. In *International Journal of Nonprofit and Voluntary Sector Marketing*, 7, 3, 244–257.
- CARR-GREGG, Michael., ERIN, Shale. 2010. *Pubertáči a adolescenti* : Pruvodce výchovou dospívajících. 1. vyd. Praha : Portál, 2010. 200 s. ISBN- 978-80-7367-662-9.
- CINTULOVÁ, L. 2010. Hodnotová orientácia mladých ľudí vo vzťahu k dobrovoľníctvu. In: 6. Študentská vedecká konferencia, Zborník príspevkov. [online]. 2010, [2010-11-5]. Dostupné na: <http://www.pulib.sk/elpub2/FF/Chovanec2/index.html>. ISBN 978-80-555-0300-4.
- ELSHAUG, C., METZER, J. 2001. Personality Attributes of Volunteers and Paid Workers Engaged in Similar. In *The Journal of Social Psychology*. [online]. 2001, 6, 141 [2010-11-20]. Dostupné na: <http://heldref-publications.metapress.com/app/home/contribution.asp?referrer=parent&backto=issue,5,8;journal,55,84;linkingpublicationresults,1:119947,1>
- FRAN, F., ROOS, I., LONG. M. 2004. *Passion, people and appreciation* : Making

volunteering work for young people. In National youth affairs research scheme. [online]. 2004, [2010-11-5]. Dostupné na: http://www.fahcsia.gov.au/sa/volunteers/pubs/PassionsPeopleAppreciation/Documents/passions_people.pdf.

FRYDENBERG, Erica. 1996. *Adolescent Coping : Theoretical and Research Perspectives* [online]. London : Routledge , 1996 [cit. 2011-04-05]. 250 s. Dostupné na: <http://site.ebrary.com/lib/uniba/docDetail.action?docID=10057307>. ISBN 9780203135853.

GREGOROVÁ, Alžbeta., MRAČKOVÁ, Alžbeta. 2008. 10 rokov dobrovoľníctva na Slovensku. In *C.A.R.D.O.* [online]. 2008. [2011-02-20]. Dostupné na internete: <http://www.dobrovolnictvo.sk/?node=54>.

GREGOROVÁ, A. 2008. Dobrovoľníctvo ako prostriedok rozvoja mladého človeka. In *ZOOM-M Zaostrené na mladých*. ISSN 1336–4340, 2008, 4, 6, 11-13.

GREGOROVÁ, Alžbeta., MARČEK, Eduard., MRAČKOVÁ, Alžbeta. 2009. *Analýza dobrovoľníctva na Slovensku*. Bratislava : PDCS,o.z. – PANET, 2009. 92 s.

HANDY, F. a kol. 2009. A cross-cultural examination of student volunteering: Is it all about résumé building? In: *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*. [online]. 2009, 20, 10 [2010-11-20]. Dostupné na: <http://nvs.sagepub.com/content/early/2009/09/03/0899764009344353.full.pdf+html>

HALL, Calvin S., LINDZEY, Gardner., 1997. *Psychológia osobnosti*. 1. vyd. Bratislava : SPN, 1997. 510 s. ISBN 80-08-00994-2.

HEWSTONE, M., STROEBE, W. 2006. *Sociální psychologie*. 1. vyd. Praha : Portál, 2006. 769 s. ISBN 80-7367-092-5.

HILL, G., 2004. *Moderní psychologie*. 1. vyd. Praha : Portál, 2004. s. 160. ISBN 80-7178-641-1.

- KASSIN, S., 2007. *Psychologie*. 1. vyd. Brno : Compute press a.s., 2007. 771 s. ISBN 978-80-251-1716-3.
- KRÁLIKOVÁ, Nadežda. 2006. *Ja nie som dobrovoľník! Ja to robím iba tak...* Bratislava : Iuventa, 2006. 25 s. ISBN 80-8072-054-1.
- LANGMEIER, Jozef, KREJČÍŘOVÁ, Dana. 1998. *Vývojová psychologie*. 1. vyd. Praha : Grada, 1998. 343 s. ISBN-80-7169-195-x.
- LIAO-TROTH, M.A., 2005. Are They Here for the Long Haul? The Effects of Functional Motives and Personality Factors on the Psychological Contracts of Volunteers. In *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*. [online]. 2005, 34, 4 [2010-11-5]. <http://www.mendeley.com/research/long-haul-effects-functional-motives-personality-factors-psychological-contracts-volunteers/>. Dostupné na: ISSN 0899-7640.
- Legislatíva* [online]. Bratislava : C.A.R.D.O., 2011 [cit. 2011-2.2.]. Dostupné na internete: <<http://www.dobrovolnictvo.sk/?node=94>>.
- MacNEELA. P. 2008. The Give and Take of Volunteering: Motives, Benefits, and Personal Connections among Irish Volunteers. In *Voluntas - International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*. [online]. 2005, 19, 2 [2010-11-20]. Dostupné na: <http://www.citeulike.org/group/7300/article/3497931>.
- MARČEK, Eduard. 2008. *Dobrovoľníctvo a právna úprava*. 1.vyd. Bratislava : Open Society Foundation, 2008. 111 s. ISBN 978-80-969271-6-6.
- MAROŠIOVÁ. L., MAJCHRÁK. J., (ed.). 2005. *Dobrovoľníci, prípadové štúdie*. 1. vyd. Bratislava : Inštitút pre verejné otázky. 2005. 229.s ISBN 80-88935-80-6.
- McCURLEY, S., Lynch, R. 2000. *Manažment dobrovoľníkov: Ako zmobilizovať všetky zdroje komunity*. 1. vyd. Bratislava : SAIA-SCTS, 2000. 120 s. ISBN 80-88928-42-7.
- MIHÁLIKOVÁ, Jana. 2008. Dobrovoľníctvo a práca s mládežou. In *Zoom-M Zaostrené na mladých*. ISSN 1336-4340, 2008, 4, 6, 4-5.

- MARTA, E. POZZI, M. 2008. Young People and Volunteerism: A Model of Sustained Volunteerism During the Transition to Adulthood. In *Journal of adult development*. [online]. 2008, 23 [2010-11-5]. DOI 10.1007/s10804-007-9033-4.
- MOWEN, J.C., SUJAN, H. 2005. Volunteer behavior: A hierarchical model approach for investigating its trait and functional motive antecedents. In *Journal of consumer psychology*. [online]. 2005, 15, 2 [2010-11-20]. Dostupné na: http://www.sciencedirect.com/science?_ob=ArticleURL&_udi=B8JGB-4RNT6VR-9&_user=10&_coverDate=12%2F31%2F2005&_rdoc=1&_fmt=high&_orig=gateway&_origin=gateway&_sort=d&_docanchor=&view=c&_searchStrId=1732186831&_runOrigin=scholar.google&_acct=C000050221&_version=1&_urlVersion=0&_userid=10&md5=634ce7a7174d7b2255b8529496fedded&searchtype=a.
- MYDLÍKOVÁ, Eva a kol., 2000. *Letom svetom do sociálnej práce v treťom sektore*. 1. vyd. Bratislava : SAIA. 2000. 60 s.
- MYDLÍKOVÁ, E. 2002. *Dobrovoľníctvo na Slovensku alebo „Čo si počať s dobrovoľníkom“*. 1. vyd. Bratislava : Asociácia supervízorov a sociálnych poradcov. 2002. 70s. ISBN 80-968713-0-7.
- MYDLÍKOVÁ, E. a kol., 2006. *Ako byť prospešný seba aj iným*. 1.vyd. Bratislava : Asociácia supervízorov a sociálnych poradcov. 2006. 52 s. ISBN 978-80-968713-4-9.
- MYDLÍKOVÁ, E. a kol., 2007. *Dobrovoľníctvo- efektívna študentská prax*. 1.vyd. Bratislava : Asociácia supervízorov a sociálnych poradcov. 2007. 68 s. ISBN 978-80-968713-4-6.
- NAKONEČNÝ, M., 1996. *Motivace lidského chování*. 1. vyd. Praha : Academia, 1996. 270 s. ISBN 80-200-0592-7
- NÁKONEČNÝ, M., 1999. *Sociální psychologie*. 1. vyd. Praha : Academia, 1999. 287 s. ISBN 80-200-069-7

O dobrovoľníctve [online]. Bratislava : C.A.R.D.O., 2011 [cit. 2011-2.2.]. Dostupné na internete: <<http://www.dobrovolnictvo.sk/?node=52>>.

OMOTO, A. M., SNYDER, M., 2009. Considerations of community - The context and process of volunteerism. In *Public Policy and Administration*. [online]. 2009, 45, 867 [2010-11-20]. Dostupné na: <<http://nvs.sagepub.com/content/39/3/498.full.pdf+html>>. DOI: 10.1177/0002764202045005007.

PLANTY, M., REGNIER, M. 2003. Volunteer service by young people from high school through early adulthood. In *Statistics in brief*. [online]. 2005, 19, 2 [2010-11-20]. Dostupné na: < <http://nces.ed.gov/pubs2004/2004365.pdf>>.

ŘÍČAN, Pavel. 2004. *Cesta životem*. 2. vyd. Praha : Portál, 2004. 390 s. ISBN-80-7367-124-7.

ŘÍČAN, Pavel. 2007. *Psychologie náboženství a spirituality*. 1. vyd. Praha : Portál, 2007. 328 s. ISBN-978-80-7367-312-3.

STEEN, T. 2006. Public sector motivation: Is there something to learn from the study of volunteerism?. In *Public Policy and Administration*. [online]. 2006, 21, 49 [2010-11-20]. Dostupné na: < <http://soc.kuleuven.be/io/egpa/HRM/bern/Steen.PDF>> DOI: 10.1177/095207670602100104.

SUGARMAN, Leonie. 2004. *Counselling and the Life Course* [online]. First published. London : SAGE Publications, 2004 [cit. 2011-04-04]. 137 s. Dostupné na: <<http://site.ebrary.com/lib/uniba/docDetail.action?docID=10080994>>. ISBN 9781412933551.

TOŠNER, J., SOZANSKÁ O. 2006. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. 2. vyd. Praha : Portál. 2006. 149 s. ISBN 80-7367-178-6.

VÁGNEROVÁ, Marie. 2008. *Vývojová psychologie I : Detství a dospívání*. 1. vyd. Praha : Karolinum, 2008. 467 s. ISBN-978-80-246-0956-0.

VÝROST, J., SLAMĚNÍK, I. (Ed.) 2008. *Sociální psychologie*. 1. vyd. Praha : Granda, 2008. 404 s. ISBN: 978-80-247-1428-8.

YEUNG, A.B., 2004. The Octagon Model of Volunteer Motivation: Results of a Phenomenological Analysis. In: *Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organization*. [online]. 2004, 15, 1 [2010-11-5]. <<http://www.scie-socialcareonline.org.uk/profile.asp?guid=6B150CEF-E149-4FFC-9BB5-B8CDD133722A>>. ISSN 09578765.

Zákon č.34/2002 Z.z. o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov

Zákon č. 147/97 Z.z. o neinvestičných fondoch

Zákon č. 213/98 Z.z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení Zákona č. 35/2002 Z.z.

Zákon č.83/1990 Zb o združovaní občanov

Stanovy občianskeho združenia Domka – Združenie saleziánskej mládeže, 2011

Stanovy občianskeho združenia eRko - Hnutie kresťanských spoločenstiev mládeže, 2009

Stanovy Slovenského skautingu, 2007

Výročná správa Slovenský skauting 2009

Výročná správa Slovenský skauting 2008

Výročná správa 2009 - Domka – Združenie saleziánskej mládeže, 2009

Výročná správa 2008 - Domka – Združenie saleziánskej mládeže, 2008

Vízia Domky, 2007. Interný materiál.

7 ZOZNAM PRÍLOH

Príloha A INFORMOVANÝ SÚHLAS.....	55
Príloha B ROZHOVOR Č. 1. – Ján, 28.....	59
Príloha C ROZHOVOR Č. 2. – Dominik, 24.....	67
Príloha D ROZHOVOR Č. 3. – Michal, 19.....	72
Príloha E ROZHOVOR Č. 4. – František, 19.....	82

Príloha A Informovaný súhlas pre participantov výskumu

Vážený pán,

obraciame sa na Vás s prosbou o účasť v našom výskume, realizovanom ako súčasť bakalárskej práce s názvom „Dobrovoľníctvo ako hľadanie seba samého v živote mladého človeka“. Pre uváženie Vašej účasti, resp. neúčasti si, prosím, pozorne prečítajte nasledujúce informácie.

Cieľ výskumu:

Cieľom nášho výskumného projektu je sledovať vplyv dobrovoľníckej činnosti mladých ľudí, uskutočňovanej v mládežníckej organizácii religiózneho charakteru, na proces hľadania vlastnej identity.

Podmienky účasti vo výskume:

Účasť vo výskume je dobrovoľná. Je Vaším osobným rozhodnutím. Z účasti ani neúčasti vo výskume pre Vás nebudú plynúť žiadne dôsledky. Vašou úlohou bude zodpovedať otázky kladené realizátorkou výskumu. Celý rozhovor bude z dôvodu dôkladnej analýzy dát digitálne zaznamenávaný.

Využitie získaných dát:

Všetky získané dáta budú použité výlučne na výskumné účely. Získané informácie budú analyzované vzhľadom na celú skupinu skúmaných osôb, nie vzhľadom na jednotlivca. Doslovná transkripcia získaných dát bude súčasťou bakalárskej práce.

Riziká účasti vo výskume:

Niektoré otázky sa môžu javiť ako príliš osobné a spôsobovať mierne pocity psychickej nepohody.

Vyjadrenie súhlasu:

Zodpovedaním otázok vyjadrujete svoj súhlas s účasťou vo výskume a súhlas s použitím výskumných dát podľa vyššie uvedených podmienok.

Michaela Štubňová
realizátorka výskumnej práce

Mgr. Radoslav Blaho
vedúci výskumnej práce

Katedra psychológie FIF UK v Bratislave

Príloha B Rozhovor č. 1 – Ján, 28

Ako by si vo všeobecnosti opísali dobrovoľnícku činnosť ako takú? Ako by si opísali mladého dobrovoľníka vo všeobecnosti? Kto je to? Prečo to robí?

Tak dobrovoľnícka činnosť, asi tu nevystrúham nejakú definíciu ale dobrovoľnícka činnosť je pre mňa činnosť, ktorú človek vykonáva nad rámec svojich povinností stavovských. To znamená nad rámec mladého človeka, nad rámce školy, prípadne nejakého zamestnania, prípadne rodiny a tak. A je to vec pre ktorú sa slobode, teda tá činnosť je činnosť pre ktorú sa slobodne rozhodne z nejakého dôvodu a s nejakým úmyslom. Čiže to by bola taká všeobecná, no a potom už závisí od oblasti konkrétnej. No a kto je to mladý človek dobrovoľník, tak to už vlastne som v podstate aj povedal. Je to práve taký človek, ktorý z nejakých pohnútok, dôvodov, úmyslu sa rozhodne využiť svoj čas voľný, ktorý má k dispozícii, pre nejakú vec, ktorú on považuje za dobrú alebo za dostatočne zmysluplnú na to, aj takú pre neho významnú, aby sa teda do nej vložil, aby sa jej venoval. Tie aktivity sú rôzne. Od toho, čo máme aj my v tej našej organizácii, to je tá voľno časová ponuka aktivít pre deti a mládež. Potom sú to rôzne sociálne až charitatívne činnosti. Teda pre sociálne slabších, znevýhodnených, práca s Rómami, práca s nejakými rizikovými skupinami obyvateľstva. Dobrovoľníctvo teda zasahuje až do nejakých až misijných aktivít. Ale potom to môžu byť teda aj aktivity takého typu, napríklad ešte v tej cirkevnej oblasti tak nejaká činnosť popri farnosti. A potom to môže byť aj také úplne všeobecné ako ekologické aktivity, politické aktivity alebo občianske aktivity vo všeobecnosti.

Ako by si opísali mladého dobrovoľníka/ animátora v Domke? Kto je to? Akú činnosť vykonáva? Prečo to robí? V čom sa líši od iných dobrovoľníkov?

Tak dobrovoľník v Domke, ja viem, že sa nedá asi tak zovšeobecňovať pri takom veľkom počte, lebo tých dobrovoľníkov v Domke, je momentálne, naozaj, odhadujeme to na nejakých možno 1500 a pôsobia teda na rôznych úrovniach. Ale v zásade teda, aspoň tie základné charakteristiky je, sú také, že teda je to človek, ktorý má vzťah k deťom alebo mládeži, prípadne aj k obom týmto cieľovým skupinám. Potom okrem toho je to aj človek, ktorý nejakým spôsobom, ktorého nadchol ten saleziánsky štýl a ktorý sa cíti teda, že byť možno povoláný k tomu, aby možno prispel k tomu saleziánskemu apoštolátu. Je to človek veselý, radostný, taký zapálený, aktívny (pousmial sa) a je to človek alebo ja si ho predstavujem ako

človeka, ktorý nevykonáva tú svoju dobrovoľnícku činnosť len preto, aby tam využíval čas, svoj voľný, aby nejako zmysluplne ale ktorému aj o dobro tých mladých alebo toho strediska alebo tej organizácie, v ktorej pôsobí. Teda sleduje istým spôsobom aj ten cieľ toho strediska, tej organizácie, to také smerovanie. Akú činnosť vykonáva? Tak tam to môže byť naozaj rôznorodé. Od takých naozaj pomocných aktivít, pre, pri zabezpečovaní, ja neviem podujatí alebo chodu organizácie. Môže to byť pomoc pri organizovaní akcií ale môže to byť aj napríklad pomoc pri účtovníctve alebo administratívnych prácach a potom to môže už byť aj organizovanie, nejaký vyšší level. Potom to môže byť vedenie nejakého spoločenstva, stretnutie až po vedenie strediska alebo spolupodieľanie sa na vedení strediska, na takých tých plánovaniach v stredisku. Takže to všetko robia dobrovoľníci. V podstate u nás je v Domke veľmi málo ľudí ako zamestnaných a zvyčajne teda len na ústredí Domky, na centrále ale v strediskách teda všetko sú to dobrovoľníci. Prečo to robí to som už tak trochu naznačil, že jednak sa cíti byť oslovený saleziánskym štýlom života, možno preventívnym systémom, možno takým radostným prežívaním každodenného života. A čiže to môže byť jedna motivácia. Druhou motiváciou môže byť spoločenstvo, ktoré, ktoré vytvára s tými ľuďmi s ktorými sa stretáva. možno ho naozaj oslovil niekto z jeho kamarátov, možno príklad nejakého známeho alebo možno aj saleziána, s ktorým sa stretol, že ho to nadchlo. To mu dáva tú motiváciu pre jeho prácu. No a postupne niektorí možno už aj dospeli do takej fázy, hlavne tí ktorí sa udržiavajú dlhšie pri Domke, že už sa to stáva ako keby, alebo berú to aj ako také svoje životné poslanie alebo niečo také. Ale môže byť samozrejme pri takom veľmi počte už len to, že rád pracujem s deťmi a mládežou a toto je taká ponuka, ktorú mám tu vo svojom okolí v ktorom žijem. Alebo také niečo, že niekedy sú to aj také pohnútky, že ja neviem, že ide len sa tak zúčastniť niečoho a zrazu ma niečo osloví, niečo ma nadchne a ostanem tam. Takže to môže byť aj taká rodinná atmosféra, ktorá je často v tých strediskách. Môže byť takým, takou, takým nakopnutím pre to, aby sa ten človek aj angažoval na tej úrovni, kde je. No a v čom sa líši od iných dobrovoľníkov. To som už tiež možno naznačil. Že to nie je len o nejakej tej, že momentálne mám čas, tak čo s ním, tak ho investujem do niečoho dobrého pre iných. Ale že, že sa tak akosi, by sa mal teda a verím, že väčšina dobrovoľníkov sa aj tak stotožňuje s takými dlhodobými cieľmi organizácie, prípadne toho strediska lokálneho, v ktorom sú. Potom na rozdiel od tej širokej skupiny dobrovoľníkov, kde tá dobrovoľnícka angažovanosť môže byť naozaj rôzneho typu, tak toto je naozaj zamerané na deti a mládež. No a potom je to nejaká tá blízkosť, sprevádzajúca blízkosť saleziánov. To znamená, že tí naši dobrovoľníci alebo animátori sú istým spôsobom aj vedení k rastu, osobnému. A to, takou ako keby formáciou, teda jednak po stránke osobnostnej, to že sú im ponúkané vzdelávania a školenia, ktoré teda

podporujú taký ich integrálny rast. Zároveň je to teda aj, taký duchovný rast, ktorý, o ktorý sa snažia naše strediská, ktorý sa snažia tie strediská zabezpečiť pre tých dobrovoľníkov. Takže či už sú to duchovné obnovy alebo duchovné cvičenia, proste taký štandardný kresťanský sviatostný život. Takže vlastne nie je to len také, že ja som dobrovoľník Domkársky, príde a odrobí si tú svoju dobrovoľnícku prácu a odchádza ale že sa do neho aj investuje. Takže možno tak.

Mohol by si teraz opísať takú tvoju súčasnú pozíciu v Domke? Kým si v Domke? Čo to tak obnáša? Čo robíš? Akú činnosť vykonávaš?

Moja práca v Domke je rozdelená tak na viacej úrovní. Tá základná vychádza zo strediska, z ktorého pochádzam, z jednej dediny na Liptove, no a, kde je stredisko a kde momentálne ešte stále pôsobím ale už viac menej nie ako jeden z tých aktivistov najväčších ale už je to skôr taká úloha, takého sprevádzateľa. Ešte mám na starosti niektoré reálne aktivity, ktoré bežia v stredisku ale viac už mám na starosti jednak to strategické vedenie strediska ale aj vedenie ľudí, ktorí sú tými dobrovoľníkmi. V podstate nejakým spôsobom držať s nimi kontakt a hľadať tie cesty pre nich a cez nich, aj aby to stredisko napredovalo a rástlo, aby tak prinášalo, čo najviac ovocia alebo čo najlepšie ovocie. No čiže to je jedna taká pozícia. Druhá je už taká profesionálne, ktorá sa tak vplyvom času, teda postupom času sa tak ukázala a vlastne momentálne pôsobím na pozícii riaditeľa Ústredia Domky, čo je vlastne ako zamestnanie. A vlastne posledné tri roky pracujem na tejto centrále, na Ústredí Domky. Takže je to aj taká zodpovednosť, hej profesionálna, že ten chod organizácie ako takej. No a potom posledné tri roky som teda bol a ešte som teda prítomný na stretnutiach predsedníctva Domky, teda ktoré na rozdiel od tej mojej pozície riaditeľa ústredia, ktorá je teda naozaj viac menej taká zameraná, teda výkonná, tak tam je to viac menej taká skôr ideová, hej oblasť, že oblasť rozvoja, teda premýšľania nad rozvojom organizácie ako takej. Skôr je to plánovanie oblastí a projektov, v ktorých chceme, do ktorých chceme investovať čas a energiu a tak. Takže vlastne na takýchto troch úrovniach pôsobím.

Prečo si sa rozhodol práve pre Domku? Ako si sa dostali k svojej aktuálnej pozícii v Domke? A čo predchádzalo tejto pozícii?

No prečo som sa rozhodol, tak to rozhodnutie bolo spočiatku také, že som sa chcel, v tých zárodkoch teda som bol ešte len na úrovni strediskovej čiže len som sa chcel podieľať na

takom diele na takých aktivitách, ktoré sa diali v stredisku, teda išlo skôr o to, o tie aktivity. Čiže to bola taká tá prvotná motivácia. Teda ešte možno tým znásobená, že vlastne moji rodičia boli a teda sú saleziáni spolupracovníci. Oni teda po revolúcii tak rozbiehali u nás také tie aktivity pre deti a mládež, také tie jednorazové, pár akcií do roka, nejaká opekačka, nejaký výlet a tak. No a postupne, keď teda vznikli u nás aj také tie spoločenstvá mladých, ktoré sa združovali okolo, najskôr okolo detského spevokolu a neskôr okolo teda aj mládežníckeho spevokolu, tak vlastne už tí moji rodičia teda spolu ešte s ďalšími ľuďmi tak začali tak pracovať s touto skupinou. Vytiahli si nejakých mladých, starších mladých a teda snažili sa ich tak vtiahnuť do toho. A v tom čase vlastne ja som bol účastníkom týchto aktivít prvých, ktoré boli. No a postupom času ako som teda rástol tak vlastne som mal chuť aj podieľať sa, dať teda aj niečo zo seba v prospech iných, nie len teda prijímať. No a tak sa to niekde vo mne objavilo. Asi som si to sám v tom čase ani nepotreboval nejak pomenovať ale tak prirodzene úplne to tak dozrelo vo mne. No a postupom času ako som sa v tej Domke stále viac angažoval tak tým viac som si, sa tam to stredisko stávalo ako keby takým mojím vlastným, v tom takom zmysle, že som to považoval aj čoraz viac za svoje. Že už to nebolo len Liskovské stredisko ale že už aj ja som mal nejaký podiel na ňom a respektíve aj nejakú zodpovednosť zaň. A tak, že bola to taká nejaká pre mňa prirodzená forma využívania voľného času. Takže stal som sa dobrovoľníkom. Spočiatku na tých úrovniach takých aktivít, či už tábory alebo iné akcie, no neskôr vlastne som vstúpil do strediskovej rady, kde už pribudli aj také plánovacie úlohy súvisiace s chodom strediska ako takého. No a potom tá ďalšia fáza prišla vlastne s tým, že som sa stal predsedom strediska, tak vlastne som začal sa stretávať aj s ľuďmi na takej celoslovenskej úrovni. No a postupom času som bol oslovený, či by som nechcel byť, či by som sa nechcel stať členom predsedníctva Domky. Bol som zvolený na Valnom zhromaždení Domky. A vlastne posledné tri roky som teda pôsobil aj v predsedníctve. No a zároveň som aj dostal asi pol roka po zvolení do predsedníctva aj teda takú ponuku ísť pracovať na ústredie, kde vznikal taký jeden veľký projekt, ktorý potrebovali zastrešiť. Tak vlastne dva roky som sa staral, teda prijal som tú ponuku a dva roky som pôsobil na ústredí pri tom projekte, no a potom ďalší rok, keď sa ten projekt skončil tak som prevzal nejaké iné úlohy. No a momentálne čerstvo som sa dopracoval až k takej tej pozícii riaditeľa ústredia. No a vlastne, že som postupom času pôsobil aj mimo strediska tak aj tá pozícia v stredisku sa tak upravila postupom času, skôr že som prešiel od takého organizovania bežných podujatí na také možno dlhodobé, a také pravidelné aktivity, možno zastrešenie takýchto vecí. Že som sa viac začal starať o také veci v stredisku, ktoré sú také len nosné a nie o všetko. A vlastne to dospelo až k tomu, že vlastne, že momentálne naozaj som

skôr v tej, takú rolu mám takého sprevádzateľa strediska, alebo teda toho kto vníma to najdôležitejšie v tejto súčasnej situácii.

No čiže aj keby som sa vrátil späť k tej otázke, že prečo som sa rozhodol práve pre Domku. Možno preto, že u nás nebolo v tých začiatkoch nič teda iné, kde by som sa mohol angažovať dobrovoľnícky a tým, že rodičia boli spolupracovníci a aj ja som potom istý čas som teda na strednej škole bol teda na saleziánskom gymnáziu. Teda tiež som tam nasával tú saleziánsku spiritualitu, tak mi práve typ organizácia ako je Domka bol veľmi blízky. No a a preto je to vlastne Domka, že tak prirodzene pre nás, bolo teda pre nás najvýhodnejšie založiť organizáciu typu Domka. Možno keby sme sa realizovali len pri farnosti, len pri spoločenstve tak časom by možno z toho vzniklo možno stredisko eRka alebo niečo také. Ale tým, že tam bola tá väzby na saleziánov, tak to bola Domka (Usmial sa).

Si momentálne v stredisku ešte členom strediskovej rady?

Áno. Momentálne som ešte stále. Som šesť rokov bol, teda najprv som bol rok v strediskovej rade, potom som šesť rokov bol ako predseda strediska, no a teraz už vlastne to prevzal po mne niekto iný ďalší mladší, čomu sa veľmi teším, že to je také dôležité veľmi, žeby preberali vždy mladší a mladší tú spoluzodpovednosť a tak sa nejako posúvali a rástli aj prostredníctvom tých funkcií. Tak momentálne znova som ako radový člen strediskovej rady.

Čo ti priniesla táto cesta dobrovoľníctva v Domke? V osobnej oblasti? V sociálnej oblasti? V profesionálnej oblasti? Akými aktivitami a formou ti Domka tieto veci sprostredkovala ?

V osobnej oblasti, no ako naozaj niekto vraví, nekorí ľudia hovoria, že Domka je taký tréner takej prípravy na život. Tak dá sa povedať, že aj ja som toto tak veľmi vnímal vo svojom živote. V podstate aj to čo má väčšina mladých možnosť zažiť až neskôr v neskoršom veku, možno až ako vysokoškoláci, keď sa začínajú angažovať tak viac v tých aktivitách voľno časových alebo možno potom až popri práci alebo tak alebo v práci nejaké zručnosti, schopnosti a tak začínajú tak naozaj naplno rozvíjať. Tak u mňa a nie len u mňa ale u tých mladých dobrovoľníkov v Domke začína tá cesta v takých našich strediskách, cesta takého osobného vyzrievania možno v niektorých veciach začína skôr. Už vlastne u nás napríklad v stredisku už stredoškoláci sú teda dostávajú dôveru, ale aj zodpovednosť za to spolupodieľanie sa na tom chode strediska. To znamená, že majú možnosť jednak teda rásť k zodpovednosti teda, potom priestor na nejakú kreativitu, tvorivosť rozvíjať, organizačné

schopnosti sa rozvíjajú. No a potom aj také riadiace zručnosti, vedenie skupín v podstate, komunikácia. Čiže to sú všetko veci, ktoré už od strednej školy nejakým spôsobom tí mladí rozvíjajú v sebe. No a tak isto ja to vnímam aj u seba. Tak isto ako u nich aj u mňa samozrejme sa tieto všetky zručnosti nejakým spôsobom mali možnosť rozvíjať. No a bolo to vidno aj je to vidno. Ja som to tak pocítil už na strednej škole, že medzi tými svojimi rovesníkmi a spolužiakmi, že nejakým spôsobom aj bolo vidno rozdiel v nejakých veciach, že keď sa malo niečo robiť, niečo organizovať, tak toto bolo práve to, že som bol jedným z tých iniciátorov vždy. No a tak isto napríklad vždy, keď vidím mladých našich, keď vidím napríklad dievčatá naše prednádávnom si robili niektoré, maturovali a mali stužkovú. Tak vlastne tá organizácia tej stužkovej bola na troch dievčatách, ktoré sú z nášho strediska z Domky, pričom tá trieda mala tridsať ľudí, hej. Ale bolo vidno, že ako zvládli to a tak nejako prirodzene a bez nejakých väčších problémov. Takže tieto veci sa nejako tak objavujú. No a ja to teda sám vnímam teda v osobnom živote, že to sú veci, ktoré sa rozvíjajú aj u mňa. Potom je to ten kontakt s tým, ešte by som teda jednu vec tak zdôraznil, že je to taký ten kontakt s tým saleziánskym štýlom a tak života. Možno naozaj som mal možnosť spoznať tak bližšie tú spiritualitu saleziánsku a tak sa mi to nejako aj vnútorne potvrdilo, že to čo nejako bolo hlbšie vo vnútri som tak cítil, tak sa mi tak spojilo s tým saleziánskym štýlom. Že mi to sedelo, úplne. (zvýšil hlas) Že prirodzene. Takže aj v tejto oblasti, možno aj v tej duchovnej oblasti, možno aj v tej oblasti angažovanosti, apoštolátu a takého životného poslania možno bolo to pre mňa veľmi významné to pôsobenie v Domke aj to dobrovoľníctvo. Že tak posilnilo tie veci, tie ktoré som tak vnútorné v sebe cítil a respektíve som ich aj tak, som si ich aj tak viac uvedomil.

No v tej sociálnej oblasti tak hlavne je to vytváranie vzťahov. Že ja vo svojej podstate som skôr introvertom ako nejakým extrovertom, že nie som nejakým typ človeka spoločenský ale vďaka aj tomu pôsobeniu v Domke, či už aj na tej strediskovej úrovni alebo tak. Tak tam človek ako samotár veľa nespraví, nezmôže ani to nie je nám vlastné, ani tým dobrovoľníkom. Že to je možno ešte vec, ktorú som mohol spomenúť, že vlastne tí dobrovoľníci Domkárske sa snažia, teda respektíve pracujú v takých skupinách spoločenstvách, že to nie sú jednotlivci, ktorí si, ktorí dostanú nejaký úsek, úlohu, niečo a oni si ju plnia sami a tým pádom a potom odchádzajú aj sami ale že väčšina tej aktivity sa deje v takom širšom spoločenstve, v takej väčšej skupine. Že to je také naozaj vytváranie spoločenstva a takej rodinnej atmosféry, tým to je také významné. No a tak isto aj ja som vlastne ak som chcel nejakým spôsobom tak zapadnúť, tak som musel prekonať niektoré veci v sebe a byť takým aj otvorenejším voči tomu svojmu okoliu, takže toto si myslím, že sa tak rozvíjalo vo mne a týmto bol taký prínos tej

Domky, v tej sociálnej oblasti u mňa. No a potom sú to teda aj kontakty, ktoré pretrvávajú dlhé roky už v niektorých prípadoch. No a že stále, keď sa stretávam s ľuďmi a už mám veľa známych aj v tých Domkárskejších kruhoch tak stretávame a rozprávame sa. Je tam taký záujem o človeka, že to sa aj tak rozvíjalo vplyvom tej, toho dobrovoľníctva v Domke, že človek v tom nejako prirodzene objavil, že naozaj je dôležité mať záujem o toho druhého a že, že to má svoje význam. Takže toto tak došlo k tomu pochopeniu aj u mňa. No a asi toľko k tej sociálnej. No a k tej profesionálnej tak to je jasné, to už som spomínal, že vlastne rozvíjaním a takým tým integrálnym rastom aj v takých tých oblastiach, ktoré sú významné aj pre ten profesionálny život a to sú už aj tie vlastnosti a zručnosti ako napríklad, naozaj komunikačné zručnosti, zodpovednosť, organizačné schopnosti a toto všetko. Hlavne ten človek sa tak pripravuje už počas toho dobrovoľníctva a oveľa ľahšie je potom ten prechod do takej tej zodpovednej úlohy človeka profesionálneho, respektíve človeka v zamestnaní, kde dostáva nejakú zodpovednosť. Tak tí dobrovoľníci to potom majú akože, sú takí zvýhodnení v toho, že ten prechod je oveľa plynulejší oveľa prirodzenejší. Že tam nie sú nejaké vážnejšie problémy, že tam zrazu musí získavať návyky alebo od základu prebudovať štýl života ale že tak nejako prirodzene už tam tie veci sú prítomné. Aj keď samozrejme na tej dobrovoľníckej úrovni je to ešte taká voľnejšie ale ten človek rastie aj tam, hej závisí od toho koľko do toho investuje ale tu je tých príležitostí v tom, v tej šírke toho domkárskeho dobrovoľníctva, kde naozaj tá organizácia je veľká a tých príležitostí je naozaj veľa a rôzneho typu, tak každý človek tu má možnosť, teda skoro každý, nemôžem povedať, že každý ale veľa ľudí naozaj si môže nájsť tú svoju cestu, ktorá mu je blízka a naozaj ide tak podnecovaný aj podporovaný v takom tom raste aj príprave na ten život, aj profesionálne aj možno rodinný aj to povolanie svoje budúce. Takže ja to tiež tak vnímam v tomto duchu, že tá Domka a to dobrovoľníctvo prispelo aj k tomu profesionálnemu, k príprave na profesionálny život.

Mohol by si možno pomenovať aj konkrétnejšie formy alebo aktivity, ktorými Ti toto Domka sprostredkovala?

Tak jedna stránka je naozaj tá realizačná, kde človek sa spolupodieľa na niečom, že už to len, že mladí sa stávajú dobrovoľníkmi a nie sú ako som už povedal, že nie sú tu individualisti, neprídu nespravia úlohu a „howk“ ale že sú vťahovaní do toho, že im niekto pomáha aj v tých začiatkoch. Že sa stávajú napríklad ja neviem, niektorí ktorí vedú stretká, tak ten nový človek sa stane dobrovoľníkom – animátorom v našom slovníku, tak on vlastne nepreberie zodpovednosť za skupinu nejakú, mladých alebo detí, nepreberie ju hneď. Ale zvyčajne je to

tak, že ak to nie je nejaká urgentná situácia, tak zvyčajne je to tak, že sa stáva spoluanimátorom niekoho staršieho alebo že sú dvaja. Možno niekedy až traja, ktorí spoločne možno až berú tú skupinu. A čo som tým chcel povedať? (chvíľu sa zamyslel) Že ten človek už teda z toho čerpá od začiatku, teda čerpá nie len z toho lacného že sa do toho vkladá a že to prináša efekt ale že je podporovaný niekým iným, že má také vzory, niekto je nad ním, niekto ho stráži a pomáha mu vlastne tak ako keby rýchlejšie napredovať. No a to už akou formou sa to deje, tak to sa deje, čo si sa pýtala na tie konkrétne aktivity, tak to závisí od toho do čoho sa ponorí, že je to naozaj taký priestor. Pre mňa je naozaj, až tak nevnímam v tomto, že by som chcel vytiahnuť alebo vypichnúť nejaké konkrétne aktivity. Skôr sa mi zdá, že sa to deje prierezovo na všetkých tých úrovniach nejakým spôsobom. A to som chcel povedať asi tým príkladom s tým spoločenstvom, že naozaj, že je tam taká prítomnosť ešte niekoho, kto mi tak nejako, ešte nejakým spôsobom pomáha, tak rást', tak napredovať. A to už v tom osobnom živote a samozrejme aj v tej príprave na ten profesionálny život, že to je tam. No a ešte samozrejme, sú tu veľmi dôležité je aj nejaké vzdelávanie. Podpora, taká, že Domka vytvára priestor na vzdelávacie aktivity, ktoré sú ponúkané tým mladým dobrovoľníkom. Zvyčajne teda najviac sa, a to vyplýva aj z tej činnosti Domky, že najväčší dôraz sa dáva na tých mladých, ktorí majú na starosti vedenie skupiny. Čiže to je také jadro toho vzdelávania, že sa to točí okolo toho, aby tí mladí ľudia boli schopní naozaj viesť tú skupinu čo najlepšie a aby to skôr podnecovali k dobrým veciam, aby sa tam nerobili nejaké veľké chyby, lebo to je dôležité asi. Aby ten animátor bol naozaj takým dobrým vzorom pre tých mladých. A potom sú tu aj ďalšie typy aktivít, už konkrétne nejaké špecializované kurzy a tak, ktoré znovu sú takými podnecujúcimi. No pre mňa osobne keď mám povedať, ja som sa vždy tak držal takých, sa najviac ťahám do takých tých možno riadiacich úloh, takých strategických, takéhoto typu manažérskych aktivít. Takže pre mňa boli najvýznamnejšie také školenia, ktoré som mohol absolvovať na rozvoj lídrov. Čiže toto bolo pre mňa také obohacujúce. Ja som nemal nejakú skupinu, to čo som spomínal pred chvíľou, že dlhodobo na starosti nejakú rovesnícku skupinu a tak a pracovať s ňou. Takže pre mňa skôr sa to odohrávalo na tejto úrovni, takého rozvoja myslenia, plánovania, riadenia a tak v podstate takého líderstva. No takže toto. No a potom možno vec, ktorú by som ešte spomenul, ktorá síce nie je aktivita ale možno práve je to práve taká forma. No neviem teda, či je to aj forma ale veľký význam vidím v tom, že naozaj (chvíľu prestal rozprávať) dôvera (zdôraznil). Že tí mladí u nás dostávajú veľkú, veľký taký priestor aj dôveru. Kým ju teda nesklamú, čo sa deje teda našťastie v málo prípadoch. Tak je to veľmi, ja to oceňujem veľmi, pretože to sa až tak nedeje. Keď si tak vezme, človek príde do zamestnania tak tá dôvera tam nie je zo začiatku taká. Zvyčajne je to tak, že musí si tú dôveru

získať, že začína nejakými úlohami menej zodpovednými, takými pomocnými a tak. Investuje sa do jeho vzdelávania a tak a postupne, keď sa ten človek ukáže v tej práci ako schopný, tak dostáva už aj takú väčšiu dôveru a voľnosť. Kdežto v tej Domke je to tak, áno tiež sa začína takými menšími zodpovednosťami a tak ale tá dôvera je tam veľmi, veľmi veľká. Že ten priestor mne sa zdá významný a je to taký podnet, také veľmi podnecujúce, keď človek vidí, že tu dáva niekto mi niečo dôležité preňho. Lebo v tom mladom veku si treba uvedomiť, že naozaj, začínajúci stredoškôla, tak preňho možno aj tie veci, ktoré už pre nás starších sú také normálne, tak preňho je to veľmi dôležité. Tak preňho už ten pocit, že ja som dostal niečo na starosť a tak a oni mi veria, že ja to dokážem spraviť, skôr ako videli, žeby som už pred tým niečo spravil také, tak je to preňho veľmi také motivujúce, motivačné. No a ja som to zažil v podstate tiež. Do tých funkcií tiež nevedeli ľudia, to bol možno až taký, že aj keď som šiel do predsedníctva tak tiež sa nevedeli, že aký vlastne v skutočnosti som. Nepoznali ma až tak aj tí ľudia tam, ktorí ma tam pozvali. Poznali možno, že ako fungujem v rámci strediska ale to je predsa tiež úplne iný rozmer, jednak to je na celoslovenskej úrovni. Ale tak nejako som tú dôveru dostal a možno aj to ma podnietilo tak nejako, že o to viac som sa do toho potom vložil, že som videl, že tam mám taký priestor a mal som možnosť vyjadriť sa. Že to nebolo len také, že som tam nejako do počtu ale že naozaj reálne môžem ovplyvňovať veci, že dostávam, že no, že ten môj názor sa berie do úvahy. Tak napríklad, že to je taká ta moja konkrétna forma. Samozrejme, že možno iní dobrovoľníci majú iné skúsenosti. Ja možno touto cestou si to vysvetľujem. Takže asi tieto tri veci, s tým, že jednak to prierezové, že v tej každej aktivite sa dá sprostredkovať ten rast ako keby – osobný, ten sociálny alebo aj ten profesionálny. Potom je to to vzdelávanie a potom je to ten priestor a tá dôvera, ktorú človek dostáva. Takže to sú také podnecujúce veci.

Čo Ti prináša aktuálna pozícia v Domke? Tiež v spomínaných oblastiach, v osobnej oblasti, sociálnej a profesionálnej oblasti.

No momentálne sa moja situácia trochu tak zmenila oproti tomu, čo to bolo v minulosti, že za posledný ten rok aj na tej strediskovej úrovni aj na, vlastne momentálne už aj na tej úrovni ústredia Domky, čiže ako zamestnaný človek. No tak a obe sú, že tá zmena v podstate išla rovnakým smerom. A to takým, že na strediskovej úrovni, to som už spomínal, že som sa dostal z pozície takého aktivistu alebo z pozície jedného z tých najaktívnejších tam skôr k pozícii takej, keď to prežiením tak povedzme že k takej šedej eminencii. Človeka, ktorý je nositeľom tej myšlienky, ktorý sa snaží sledovať tie ciele, také dlhodobé. A v podstate byť

prítomný pri tých mladých v podstate takým sprevádzajúcim spôsobom. Že naozaj skôr myslieť, že tou cieľovou skupinou sa stávajú tí mladí dobrovoľníci. Kde mojou úlohou by malo byť starať sa o to aby tí mladí ľudia sa tam cítili dobre, aby rástli, aby sa tam vytváral aj taký priestor pre nich, kde oni načerpajú. A potom aby mohli, to čo načerpajú odovzdávať ďalej už, tým ďalším a širšej komunite. Takže momentálne moja starosť je, že to čo cítim by mala byť práve takáto moja úloha, toho sprevádzateľa. No a na Ústredí Domky je to niečo také podobné v tom, že vlastne ako riaditeľ Ústredia mám na starosti, mám zodpovednosť za chod organizácie ako takej. Či už v tom administratívnom, či organizačnom zmysle, hej a tak. Čiže chod ústredia tu ale potom aj chod organizácie ako takej, čiže to je moja úloha. Ale okrem toho je to aj taký, znova starostlivosť o rozvoj tých ľudí, ktorí sú tu na ústredí Domky. Čiže také nejaké, že musím myslieť aj na, no musím nejakým spôsobom aj sprevádzať tých ľudí, s ktorými tu prichádzam do kontaktu. Že zaujímať sa aj o ich osobný život, o to ako sa tu cítia, aký majú priestor pre ten rast, ako sa im darí plniť tie úlohy a ako sa s nimi stotožňujú, a tak. No čiže v tomto je to také podobné tej strediskovej úrovni, že v podstate taká tá starostlivosť o ľudí, o dobrovoľníkov. No tu už to nie sú dobrovoľníci ale tá starostlivosť je tam podobná. Takže to je také niečo čo sa zmenilo. Pred časom som bol naozaj len niekto, kto má nejaké konkrétne úlohy, ktoré som potreboval naplniť, splniť si, odľahčiť, hotovo, vybavené. Teraz tu už nie som ja sám až tak realizátorom tých vecí, skôr som tým človekom, ktorý sa snaží akože, ako keby manažovať tie úlohy, aby boli splnené ale už spolu inými. Že viac sa už musím s ľuďmi rozprávať, viac tímovo pracovať a tak. Takže je to taký nový rozmer pre mňa, napríklad tu v tejto pozícii riaditeľa Ústredia. No takže je to taký posun. To už neviem, či by som vedel rozdeliť do oblastí ale v podstate tam všetky tie tri rozmery sú. Pretože, čím človek, čím viac komunikujeme s ľuďmi druhými tak nám to prináša aj niečo pre nás, že má to prínos. Že aj mi popri tých druhých rastieme, keď počívame tie motivácie mladých alebo ja neviem čo, aj to ako plnia tie úlohy, ako sa cítia. Tak to je také, môže byť naozaj veľmi motivačné. V sociálnej oblasti samozrejme je to o komunikácii, že táto oblasť sa rozvíja. Aj tie vzťahy s ľuďmi a to spadá celé do toho. No a v profesionálnej oblasti tak je to také, že manažovať tím, viesť ľudí. Hej tak to je úplne vec, ktorá je na profesionálny rast človeka taká akože významná, čo sa akože deje. Takže to je asi také k tomu.

Ako vidíš svoju budúcnosť v Domke? Na akej pozícii? Čo Ti môže Domka ešte ponúknuť pri osobnom raste? Čo od Domky ako dobrovoľníckej organizácie očakávaš do budúcnosti?

No dá sa povedať, že v rámci Domky ako takej, keď to tak vezmeme z pohľadu hierarchie, rebríčkov a tak, tak v podstate sa už nachádzam dosť vysoko. Takže v podstate takto výhľadovo, žeby som stúpал niekde alebo tak, tak to nie. Napriek tomu vidím tam ešte taký priestor, pretože ja tak vo vnútri som tak cítil a objavil v sebe, že mám naozaj blízko k takému, k takejto práci, aj k takémuto štýlu života, ktorý mi priniesla aj tá Domka a ten saleziánsky štýl toho života, tá spiritualita. Takže je mi to také blízke. No a preto by som nejakým spôsobom ak to bude možné aj tak dlhodobo ostal prítomný pri tom saleziánsko-domkárskom diele. No a až tak mi nezáleží na tej forme, že momentálne je to naozaj taká pozícia, že aj hierarchicky sa zdá byť vysoko a tak ale to nie asi až také dôležité. Akože teraz mi to možno aj pomôže aj ma to rozvíja ale do budúcnosti netrvám na to, že ostať na takýchto pozíciách a tak. Ale skôr, že nájsť si vždy, hľadať takého to miesto správe, že či už budem v rodine a že pri stredisku, kde budem tam kde bude bývať, tak že sa budem angažovať ja neviem povedzme v nejakom rodinnom spoločenstve. Alebo že možno časom budem v nejakých vzdelávacích aktivitách alebo budem ja neviem, mať na starosti nejaké konkrétne, jednorazové aktivity alebo budem v takej pozícii toho, čo už je teraz v tom stredisku, takej tej šedej eminencie, že sprevádzať nejakých mladých. Hej a podporovať ich a motivovať ich a tak takýmto spôsobom byť pri mladých. Tak je mi v podstate momentálne akože jedno, že viem si to predstaviť na rôznych úrovniach tú svoju budúcnosť v Domke. Ale teda, chcem určite nejakým spôsobom byť prítomný pri tom diele, lebo v ňom vidím akože veľký význam aj potenciál pre budúcnosť. Takže tá pozícia až tak nie je dôležitá, skôr je to to puto, aby sa neprerušilo. No a čo mi v to môže ponúknuť pre nejaký rast osobný tak to je asi nekonečný príbeh. (pousmial sa) Tam človek akoby nikdy nie je dostatočne zrelý alebo teda tá plnosť udalostí sa na tomto svete dosiahnuť nedá, takže treba to tak vnímať aj postupom času. Že aj keď som si už myslel, že niekedy už som na tom dobre, ukázalo mi to, že aha ten môj uhol pohľadu je taký veľmi úzky a že ešte sa dá rozšíriť a že to prináša ešte nové veci do života. Takže ten priestor je tam vnímam akože stále. No a tak nie zbytočne sa hovorí, že aj tí mudrci boli zobrazovaní ako takí starí ľudia alebo naozaj aj tak životom skúsení. Tak to aj prímam, že teraz v podstate len, že cieľom je možno to, aby sme sa tak vedeli k tým múdrym starcom, ktorí vedia tak osloviť aj tých iných aj takých mladých nejakým spôsobom aj v tom staršom veku zaujať aj motivovať vedieť, tak vtiahnuť do toho diela, ponúknuť im nejaké veci, inšpirácie a tak. Tak toto tak pre budúcnosť by som si tak priať, aby aj toto bol, taký rozmer ostal prítomný v mojom živote.

Príloha C Rozhovor č. 2 – Dominik, 24

Ako by si vo všeobecnosti opísali dobrovoľnícku činnosť ako takú? Ako by si opísali mladého dobrovoľníka vo všeobecnosti? Kto je to? Prečo to podľa teba robí?

Tak podľa mňa je dobrovoľník každý ten, ktorý sa dokáže tak aktívne zúčastniť na aktívnom procese a nepýta za to žiadnu takú odmenu. A pod dobrovoľníkmi si teda predstavujem aj takých nadšených ľudí do toho. Teda, že to robia nie len tak z donútenia ale aj tak nadšene idú do toho. Podľa mňa je jedným z takých silných motivačných faktorov hlavne u mladších ľudí je partia a že tam zažijú veľmi veľa dobrých zážitkov, potom to už prerastá do možno niečoho takého, že chce vykonávať nejakú zmysluplnú činnosť ktorou dokáže obohatiť niekoho iného. A tak v našom prípade je to napríklad práca s mládežou a deťmi, potom to tiež môže byť pomoc starým ľuďom, chorých ľuďom.

Ako by si opísali mladého dobrovoľníka/ animátora v Domke? Kto je to? Čo robí? Prečo to robí? V čom sa líši od iných dobrovoľníkov?

Tak dobrovoľník v Domke je podľa mňa špecifický tím, že je to aj z časti kresťanský zameraná organizácia. Takže toto je podľa mňa taký hlavný odlišujúci znak, že sa nesnažíme vychovávať deti alebo teda mládež iba k nejakým hodnotám svetským ale tak isto aj kresťanským. Prečo to robí? Myslím, že aj u nás je to veľmi silný motivačný faktor práve, že tá partia a zážitky, ktoré tu môžu zažiť. No a potom určite aj to, že to dokáže človeka tak obohatiť. Pomáha to k rastu k Bohu aj takým vzťahom k blízkym. Ich hlavnou takou pracovnou náplňou je práca s deťmi, či už v rôznych strestkách alebo krúžkoch, organizovanie táborov.

Mohli by si popísať svoju pozíciu v Domke? Kým ste v Domke? Čo robíš?

Tak som animátor. A moja pozícia v Domke je vlastne, že som zástupca strediskovej rady v Domke. Mal by som byť takým smerodajným členom pre športové aktivity v našom stredisku

aj také organizovanie mimo strediska, celoslovenských športových aktivít a turnajov, ktoré robíme tu v Žiline. Napríklad keď je nejaký futbalový turnaj, hokejbalový alebo hocijaký iný, tak tieto informácie by mali ísť všetky cezo mňa a vlastne organizovanie týchto turnajov. Okrem toho teda viem stretko chlapcov, ktorí sú miništranti. S nimi organizujeme rôzne hry, výlety, chodievame do prírody, rôzne aktivity. A okrem toho mám ešte na starosti futbalistov, kde ich vlastne trénujem na Domkársky futbalový turnaj – Kamu. No a pôjdeme to hádam vyhrať. (Zasmial sa.)

Prečo si sa rozhodol pre animátorstvo práve v Domke? Ako si sa dostal k svojej aktuálnej pozícii v Domke? Čo jej predchádzalo?

Tak moja cesta k animátorstvu v Domke bola, že som bol dosť tak, že som rád chodil bicyklovať a tak. A tak som sa zúčastnil jedného cyklokrosu, ktorý organizovali práve saleziáni. Vtedy som bol siedmak alebo ôsmak, čiže som mal nejakých dvanásť, trinásť rokov. Tam ma vlastne oslovil jeden salezián a pozval ma do oratka. A vtedy na sídlisku kde bývam bolo tiež také oratko, centrum pri kostole, pri škole a chodili tam aj saleziáni. No a tam vlastne boli rozmiestnené pingpongové stoly ale oni ich tam mali z betónu a na nich strašne pukali loptičky a ten salezián nám vravel, že na oratku sú normálne pinpongové stoly a že tam si môžeme zahrať, že to je omnoho lepšie. Tak sme tam prišli a už sme tam nejako ostali. A potom si nás odchytili jeden salezián a začali sme chodiť na stretko. A tak nejako sme začali rásť. Taká nejaká motivácia k animátorstvu bol asi môj tábor, kde som sa zúčastnil ako účastník. No a keď som tam videl tú partiu animátorov, že je tam sranda a že dokážu naozaj, prežívať také rôzne zážitky, ktoré sa mi alebo teda, no hej zážitky, ktoré sa mne inak neotvárali ako chalanovi zo sídliska. Tak to bola pre nás taká motivácia, pre nás mladých, čo sme tam vtedy tak boli, taká ta partia. Tak sme nejako začali rásť aj k tomu animátorstvu. No a čiže vlastne potom ako nás ten salezián oslovil, aby sme prišli na oratko, tak nasledovalo to tak, že ďalší salezián nás teda dal dokopy ako partiu, čo sme boli spolužiaci a s ním sme začali chodiť na rôzne výlety. Bral nás do Fatry, do Tatier a tak. No a to bolo také ešte, že akoby taký pred úvod do toho animátorstvo, kedy sme spoznávali aj ten saleziánsky život aj tú spiritualitu. No a potom prišla taká možnosť, po tom tábore, čo som spomínal, že pokiaľ by som chcel, tak môžem nastúpiť na animátorské stretko, vtedy ešte nebola žiadna predprípravka ani nič také. No a tam si nás zobral jeden salezián pod palec. A tie prvé animátorské stretnutia boli hlavne o tom, že duchovné obnovy a také utužovanie kolektívu vlastne z tej partie ľudí, ktorá tam prišla. To sme boli asi deviataci a prváci na strednej škole,

teda deviataci na základnej a prváci na strednej škole. A vlastne tým sa to aj celé tak začalo, že našou takou úlohou na oratku bolo viesť chalanské stretká. A zároveň bola aj naša taká úloha aj taká prvoradá úloha organizovať stanové oratkovské tábory, kde sme aj ako animátori začali. A potom neskôr sme sa pridávali aj do iných táborov v Domke. Takže vlastne my sme začínali aj tak vyrastať na tých stanových táboroch. Potom to už vlastne tak nejako začalo gradovať, že sa pribalili aj rôzne iné akcie. Postupne som sa stal vedúcim stretnia. Tých stretiek som vystriedal teda trošku viac, ktoré som tak viedol. V podstate asi tak.

Čo ti prinieslo dobrovoľníctvo v Domke? V osobnej oblasti? V sociálnej oblasti? V profesionálnej oblasti? A akými aktivitami a formou ti Domka tieto veci sprostredkovala?

Tak určite mi to prinieslo strašne veľa nových kamarátstiev. Veľa nových vzťahov, spoznal som kopec nových ľudí. Tak isto možno v takej komunikácii s ľuďmi aj s mládežou. Že nebýval som možno taký extrovert, skôr možno taký introvert, že radšej som chodieval do prírody a tak. Tak tu som sa naučil možno aj tak viac vychádzať s ľuďmi. No a určite ma to posunulo aj v takej duchovnej stránke. Že pred tým som bol len taký vlažný veriaci, že skôr pred kostolom som trávil čas. No a toto všetko, že postupne som aj tak rástol k Bohu a ma to k nemu privádzalo tak viac a viac. S tým ešte, že najskôr to bolo dosť často ešte tak motivované, že do kostola som išiel zato, že sme mali body na stretnutie a tak. No ale potom to nejako tak aj prerástlo, že som si vybudoval naozaj myslím, že taký fajn vzťah k Bohu. Že to tak pomohlo. No a ešte k tej sociálnej oblasti. Že v tejto oblasti, že partia, ktorú som mal predtým bola partia, s ktorou sme chodievali robiť rôzne hlúposti, že sme kradli ľuďom ovocie zo záhrad a takto. A tu som sa vlastne dostal do takej normálnejšej partie, že mohol som tu zažívať také rôzne, že... Teda čo podľa mňa chýba každému chalanovi je zažívať také rôzne dobrodružstvá. A my sme si ich v tej prvej partii práve takto vybíjali, že sme si išli večer niekam sadnúť. Mali sme nejakú fľašku alebo tak. No a tu tie dobrodružstvá začínali byť už o niečom inom, že sme išli do hôr, tam sme vlastne blúdili po neviem akých všetkých skalách. Potom vlastne strieľanie z pušky a tak. Že proste také veci, ktoré inak by som nedostal vy svojom živote, tak mi to práve saleziáni poskytli a to ma aj vlastne tak zaradzovalo medzi nich viac, že som tu mohol zažívať zážitky, ktoré som inde nezažíval. No a v odbornej oblasti asi najviac takej práci s deťmi, že ako k nim pristupovať, ako ich viesť a vychovávať. Možno aj tak rozvíjať niekedy také ich povedomie. Najmä teda pri tých chalanoch, že, často chalani momentálne v dnešnej dobe svoj život žijú takýmto ako keby imaginárnymi dobrodružstvami. Že prežívajú tieto dobrodružstvá na počítači a tak a práve v tomto smere som sa tak snažil, im

poskytnúť nejaké také dobrodružstvá v reálnom živote. Takže určite v takej práci s deťmi a v tej komunikácii s nimi.

A mohol by si možno ešte trochu popísať akými konkrétnymi aktivitami Ti tieto skúsenosti boli sprostredkované?

No, tým že ja mám veľmi rád prírodu tak v prvom rade to bolo pre mňa, tá možnosť chodenia do Tatier, do Fatry a tak s ľuďmi, ktorí ma tam teda zobrali, že inak by ma tam len tak rodičia nepustili. Takže v tomto smere určite veľmi, potom postupne to bola aj tá práca s mládežou, že som mal možnosť robiť animátora, že robiť niečo čo ma naplňuje a aj tak robí šťastným. A tak isto možno aj po športovej stránke, že rozvíjať takú možno, futbalové zručnosti alebo aj iných športov. A určite aj v neposlednom rade možno aj také v kresťanstve a spiritualite taký rast.

Čo ti prináša vaša aktuálna pozícia v Domke? V osobnej oblasti? S sociálnej oblasti? V profesionálnej oblasti?

Tak určite je to tá partia ľudí, s ktorými sa rád stretávam a rád chodím na akcie. Aj keď tá partia ľudí sa už tak dosť vystriedala, že už sa možno viac stretávam aj s takými mladšími ale že aj tá partia ľudí tu bola a že to dosť tak rezonuje, že sa tak spolu stretávame. No v tej osobnej oblasti, tým že sem chodím tak ma to aj dosť tak drží v takom kresťanskom povedomí, že oplatí sa ešte pre to žiť. V tej sociálnej to je tá partia. A v profesionálnej určite je to neustále taká možnosť sa tak rozvíjať v tej práci s deťmi.

Ako vidíš svoju budúcnosť v Domke? Na akej pozícii? Čo ti môže Domka ešte ponúknuť pri osobnom raste?

Tak budúcnosť svoju tu určite vidím. Ale bude sa určite odvíjať od toho, že kde budem robiť a tak od životných podmienok. Ale rád by som určite nejako tak ďalej rád pokračoval v takom animátorstve, lebo veľa mi to dáva v tom, že keď som s tými deťmi je to taký, je tam vždycky nejaký zážitok, že oni sú také bezprostredné a je to s nimi taká zaujímavá robota. Veľmi sa mi to páči. No a tak isto aj v takom odovzdávaní skúseností mladším animátorom, vo vedení stretiek a tak, organizovaní táborov a tak. Vedel by som si to tak predstaviť, že možno aj keď budem už mať rodinu a svoje zamestnanie, tak ťahať nejaké stretko detí aj tak do budúcnosti.

Možno niečo na štýl ako má teraz Šu'o, jeden otec v našom stredisku. Ale určite by to už nebolo tak aktívne ako je to teraz, že už by som tomu dával pomenej času.

V čom ťa tak oslovuje toto Domkárske prostredie?

Určite je to takým kamarátskym duchom. Že je možno veľa organizácií, ktoré, kde sa dá zapojiť ako dobrovoľník a kde môžeš vytvárať rôzne veľmi užitočné a dobré hodnoty a to sa mi veľmi páči práve v tomto, možno taká tá atmosféra tých stretnutí, s tými ľuďmi. Je to proste taký dobrý kolektív. A čo mne ešte veľmi vyhovuje, je že je tu aj tá možnosť tak rásť v takom tom kresťanskom duchu.

Máš nejaký zážitok, ktorý sa stal pre Teba takým pamätným v Tvojom dobrovoľníctve?

To si musím rozmyslieť. (zasmial sa, chvíľu prestal rozprávať) Možno to bude taký trošku negatívny zážitok ale on ako skončil veľmi pozitívne zase. A pre mňa bol taký silný. Vlastne mi keď sme začínali ako animátori tak sme boli na jednej chate. Bolo to akurát na veľkonočný pondelok 1. apríla. No a tam sme tak lozili po stromoch, vtedy tam ešte neboli s nami saleziáni. Oni mali prísť za nami neskôr. A jeden chalan tam vtedy spadol zo stromu, a padol tak nešťastne na hlavu. A vlastne dostal sa do šoku a my sme tam v podstate všetko boli veľmi mladí chalani, že sme ani moc nevedeli, čo robiť. Tak sme sa mu len snažili zastaviť krvácanie z hlavy a hneď sme volali sanitku. Ale problém bol, aby tam tá sanitka trafila, bolo to dosť v horách. Tak vlastne len nejakú polhodinu strávili, teda neviem koľko to bolo ale nám sa to zdalo strašne veľa času, iba s tým chalanom, že sme sa mu snažili pomôcť a pre mňa to bol veľmi taký silný zážitok. Hlavne možno aj v takej viere, že vtedy sme sa strašne veľmi modlili, aby vôbec prežil. Už keď došla sanitka, už sme boli taký spokojnejší ale viem, že aj v ten večer potom, keď prišli za nami saleziáni. Lebo medzi tými išli ešte pre mamu toho chalana a išli za ním do nemocnice. Inak vtedy som sa prvý krát viedol v sanitke aj to bol zážitok. (smeje sa) Ja som išiel s tým chalanom do nemocnice. No a pre mňa to bol taký zážitok, že lebo my sme si vtedy fakt mysleli, že je s ním koniec, no a keď sme si to tak predstavili, že to by asi tak veľmi narušilo takú tú kontinuitu aj do budúcnosti nás ako animátorov. Tak vtedy sme sa tak veľmi a silno úpenlivo modlili, aby to zvládol a prežil a že to tak nejako vyšlo. Tak vtedy som mal moc taký silný zážitok aj keď to nebolo priamo z práce s deťmi.

Príloha d Rozhovor č. 3 – Michal, 19

Ako by si vo všeobecnosti opísali dobrovoľnícku činnosť ako takú? Ako by si opísali mladého dobrovoľníka vo všeobecnosti? Kto je to? Prečo to podľa Teba robí?

Tak mladý dobrovoľník je pre mňa niekto, kto nezištne dáva svoj čas. Dáva seba samého pre druhých a nie pre seba. Teda ja dobrovoľníctvo vnímam hlavne v tom, že je to teda niečo, že chcem dať niečo druhému. Nechcem sa na tom nabaliť ja. Možno aj to mi trochu vadí. Také tie odtienky, čo sú v Domke, že povedia, že áno a je to aj veľmi, pomáha to tým mladým aj v kariére. Akože nerobím to nikdy preto, aby som rástol vo svojej kariére alebo aby som sa ja niečo naučil ale podľa mňa pravý dobrovoľník by mal všetko, všetko dať tým druhým. A nepozerať sa nikdy na to, čo to dá mne. Že niekedy sa to spája s tým, že chcu z toho mladého človeka niečo urobiť. Že je to také prospešné pre obe strany. A to mi potom pripadá také, že ide na taký kurz, napríklad mediálny, jednak, aby som aj ja niečo z toho mal a jednak aby, aby neviem, aby oratko malo nejaký dokument, hej alebo tak. A v toto vidím také nebezpečenstvo, že niekto sa môže prihlásiť na tieto kurzy a vydať sa touto cestou iba kvôli sebe. A nie kvôli druhým. Takže ja chcem byť animátor preto, aby som sa niečo naučil a nie, aby som niečo naučil ostatných.

A ako by si opísal tú dobrovoľnícku činnosť?

Tak je to venovanie času nejakým verejnoprospešným aktivitám. Alebo nie len verejnoprospešným ale obetovať svoj čas pre druhým.

Ako by si opísal mladého dobrovoľníka/ animátora v Domke? Kto je to? Akú činnosť vykonáva? Prečo to robí? V čom sa líši od iných dobrovoľníkov?

Mladý dobrovoľník v Domke. Tak prvé, čo mi tam vyskočí je, že Domka je saleziánske združenia mladých. A keď počujem slovo salezián tak mi napadne kresťan a tak ďalej. Určite tam je veľmi cítiť to náboženstvo a ten náboženský aspekt. No a ako ho vnímam. Ako som teda

už spomenul. Je to človek, ktorý chce obetovať svoj čas. Človek, ktorý tak žije ten svoj animátorský štýl a ako ho žije v oratku medzi deťmi, tak tak ho žije aj navonok medzi ostatnými, nepretvaruje sa. Je taký jednotný v hodnotách, kdekoľvek je a čokoľvek robí. Vždy ochotný pomôcť.

Akú činnosť vykonáva v Domke?

V Domke? Teda zameriava sa najmä na formáciu mladých. Snaží sa vychovávať. Byť vychovávateľom, nejakou predĺženou rukou saleziánov. Konkrétne u nás v oratku ale aj vo všeobecnosti v Domke animátori vedú malé skupinky, čo sú stretká, ktoré si pravidelne chystajú a sú to pravidelné aktivity. Má s tými deťmi nejaký cieľ a tvorí si nejakú cestu, ktorou chce ten cieľ dosiahnuť. Organizuje rôzne akcie, tábory, karnevaly, turnaje, rôzne podujatia. Snaží sa tým deťom zmysluplne vyplniť čas. Poskytnúť im takú alternatívu. U nás v Bratislave hlavne takú alternatívu k mestskému životu a k tomu rozmazanému životu a možno vrátiť tie deti k prírode a k tej tradícii.

A v čom sa teda animátor v Domke líši od iných dobrovoľníkov?

Akože ja vnímam animátorov v Domke najmä tak, že oni sú vychovávateľa. Že naši animátori, napríklad áno, niektorí sú technici, niektorí robia s administratívou ale keď sa povie dobrovoľník v Domke, tak pre mňa je to vychovávateľ. A nestretol som sa s tým ešte v iných organizáciách tak veľmi. Vnímam, že u našich dobrovoľníkov sa veľmi dbá na formáciu u tých dobrovoľníkov, na ich sprevádzanie. A určite je aj rozdiel v tej organizácii. Že Domka má napríklad saleziánov, ľudí, ktorí úplne obetujú svoj život a všetko a sú taký garanti tej kvality. Že toto aj v tých ostatných organizácia aj čo som počul veľmi chýba. Že mi nemáme človeka, mi povedia, ktorý do toho dá všetko. Lebo to proste nie je jeho povolanie, ako robiť niečo popri niečom.

Kde si mal možnosť stretnúť sa s inými dobrovoľníkmi, ktorý Ti povedali tento názor?

No napríklad počul som to u skautov, napríklad. Alebo môj otec je teda predseda Slovenského orla, čo je tiež organizácia, telovýchovná a kresťansko-telovýchovno-národno... ešte neviem aká. (Zasmial sa.) A Tam to je napríklad veľmi cítiť v tej organizácii, že jednotlivé strediská alebo jednotlivé kluby vlastne vedú laici, ktorí sú len pri farnosti a robia to len ako tretiu vec

vo svojom živote a salezián to robí ako prvú vec vo svojom živote a potom tam je cítiť aj tú kvalitu.

Mohol by si bližšie popísať Tvoju súčasnú pozíciu v Domke? Kým si v Domke? Čo robíš? Akú činnosť vykonávaš?

Tak momentálne som v Domke podpredseda nášho strediska a mám na starosti stretko birmovancov alebo teda už šiesty rok ho ťahám. Teraz v lete budem organizovať prímestský tábor, stretnutie so svätým otcom v Madride. Budem pomáhať na birmovaneckom tábore alebo teda na stredoškolskom tábore. A sem tam pomôžem pri všetkom, čo sa dá. Aj pri tej formácii tých mladších animátorov.

Čo zahŕňa Tvoja úloha podpredsedu strediska?

Tak teda podpredseda je to tiež neziskové niečo ale je to taká reprezentácia nášho strediska, napríklad na Valnom zhromaždení alebo na stretnutí Strediskových rád. (Valné zhromaždenie Domky a strediskové rady sú orgánmi združenia Domky.) A zahŕňa to aj nejaké vedenie, nejaký chod strediska. A zároveň som aj členom rady Domky, čo je taká ideová zložka nášho strediska. A som aj členom strediskovej rady, ktorá má zase za cieľ tie idey preniesť, preniesť do nejakého konkrétneho života. A ešte som členom rady VPK (Výchovno-pastoračná komunita.), čo je rada celého saleziánskeho diela a vlastne komunikujem priority oratória a potreby oratória celému saleziánskemu dielu, celej farnosti, kde sú aj rodiny, kde sú saleziáni spolupracovníci, kde sú seniori a tak ďalej.

Prečo si sa rozhodol práve pre Domku? Ako si sa dostal k svojej aktuálnej pozícii v Domke? Čo predchádzalo tejto pozícii?

Tak ja som sa do oratka dostal, keď som mal asi dvanásť rokov a začal som chodiť na modelársky krúžok a neskôr som začal chodiť na stretko. A už vtedy som videl v tých animátoroch taký veľký vzor svoj. No a potom sa celá moja partia zo školy a zo sídliska nejako presunula do oratka. Tak som začal s nimi chodiť na stretko a vlastne sme teraz tuná také silné spoločenstvo. A vlastne poznáme sa už osem rokov. A ja už ako deviatak som sa spýtal jedného animátora, že by som chcel byť animátorom, tak že ako sa to robí a ako sa ním stanem a on teda urobil takú divnú vec vtedy, takú netradičnú na naše pomery. Tak on celý

týždeň chodil do oratka a do školy a zbieral mi chalanov a ešte v ten týždeň, proste v piatok som došiel do oratka a mi povedal: „Michal vedieš prvé stretko“ a ja som bol deviaták a ani som nemal spoluanimátora. A vlastne tri roky som ich viedol sám. Tak to bolo také náročné si pripravovať tie stretká niekedy som si ich fakt veľmi dlho chystal a som sa od nikoho som ta to nemal ako naučiť. No bol som tak ako hodený do vody. No a tak to potom išlo ďalej.

A čo Ta na tom tak oslovilo? Prečo si sa chcel stať animátorom?

No akože videl som v tých ľuďoch taký svoj vzor a chcel som to tiež vyskúšať. Jednak určite som tam vnímal aj to, že, že. Ešte som v tom možno nevidel také naplnenie svojho života. Zo začiatku to bolo také „wau“ to je super. A proste ja budem animátor. A možno tam bolo aj také trošku, že budem mať kľúče od všetkého a budem proste neviem, že je to super. A potom neskôr som v tom videl niečo hlboké, že som si tak definoval aj zmysel svojho života. Že tým zmyslom môjho života je vlastne obetovať svoj život pre druhých a v tomto sa to tak krásne naplňuje. Takže tak. Ale aj vtedy som to určite už z veľkej časti tak vnímal. No a tým, že som mal vlastne stretko, som sa dostal ja na PGčky (Pedagogická porada.), čo sú vlastne také organizačné stretnutia naše. A tým pádom už som v prvej triede na strednej robil aj tábory. Aj prímestáky, aj také väčšie akcie. Takže. Potom sa to už tak rozbehlo. Vlastne v takomto stave, v akom som teraz som už asi tri roky, že nič sa nezmenilo. Potom som ešte učil náboženstvo na viac a viedol som prvoprijímajúcich.

Kde si učil náboženstvo? Bolo to tiež prostredníctvom Domky?

Tu na strednej súkromnej škole, na gymply. No zastupoval som tam saleziánov, lebo oni nestíhali.

Mal si v tomto dobrovoľníctve aj nejaké očakávania, keď si do toho tak vstupoval?

No, očakávania? Že, čo som od toho čakal?

Áno.

Niečo ako tie kľúče? (Zasmial sa.) A to tak zo začiatku ale to som, to bolo hej... Ale tak nečakal som od toho niečo extra, že teraz nech ma všetci chvália a neviem čo. Alebo, že niekam kariérne sa dostanem alebo sa nejak vypracujem. Proste vnímal som to ako takú

každodennosť a proste, to čo robím tak to sa snažím robiť naplno a najlepšie ako viem, aby to tak bolo na Božiu slávu všetko. Teda poriadne urobené a čo príde, príde. Nezamýšľam sa nijak nad tým, kam sa teraz v Domke dostanem. Ale to sa snažím, že tam kde som proste pôsobiť, čo najviac na tých mladých.

A mohol by si ešte tak popísať nejaké akcie, ktoré si tak organizoval v rámci Domky? V rámci vášho strediska alebo aj tak celoslovensky?

Tak asi štyri tábory, také pobytové, také chlapčenské tábory. Myslím, že dva z nich som bol v takej vedúcej pozícii, niečo ako kmeňový alebo ako vedúci. Prímestské tábory tiež štyri, z toho už tri krát kmeňový. Čiže som bol už ten ktorý vlastne viedol tých animátorov, už ani nie deti. Čo je teda tiež pekné a baví ma to niekedy viac ako behať s tou skupinkou. A je to také naozaj, ma to baví. Je to taká tvorivá činnosť. Ďalej také tie rôzne, tie malé podujatia, že otvorenia oratka, karnevaly. Tak aj takéto veci mám už za sebou v Domke. Čo sa týka takých väčších akcií tak za Miletičku som robil Akciu animátor (Akcia Animátor – celoslovenské stretnutie dobrovoľníkov z Domky, 2009), veď to vieš. Mal som na starosti ubytovanie asi tisíc dobrovoľníkov v tristo Bratislavských rodinách počas jednej takej jednotiacej akcie. No a za to som vlastne dostal ocenenie neskôr, že Bratislavský dobrovoľník roka.

Toto ocenenie si dostal za túto akciu?

Z veľkej časti za to, lebo tam si ma asi tak všimlo mesto alebo neviem. Toto tam bolo tak veľmi vyzdvihnuté, že to som robil. A tí ľudia ich toto zaujímalo. Ich nezaujímalo až tak, že aké som viedol stretko alebo tak. Oni nevedia, čo je oratko a čo je dobrovoľníctvo a čo je animátor. Ale keď človek povie, že ubytoval toľko a toľko ľudí v toľkých a toľkých rodinách – „wau“ je to organizátor, dobrovoľník roka. Hej, ale... Tam som sa stretol s dobrovoľníkmi, ktorí tam boli nominovaní a boli tam napríklad ľudia, čo sadili stromčeky v škôlkach alebo púšťali plastové kačičky po Dunaji ako nejakú enviro aktivitu. Akože sú to pekné veci ale... Akože tam je ten rozdiel, že nepracujú s ľuďmi často, že robia niečo prospešné, čo je úplne super. Lebo to vlastne organizuje... Ani neviem ako sa volá tá organizácia, čo to organizuje...

C.A.R.D.O, nie?

Asi C.A.R.D.O., hej. Ale, že ona združuje naozaj všetkých tých dobrovoľníkov. A tam je taká široká škála, že sa to musí zovšeobecniť za niečo. Ale aj to je asi chyba, že tá naša organizácia a Domka ako taká má ešte veľké rezervy, čo sa týka otvorenosti a vzťahov s verejnosťou. Lebo ľudia nevedia čo robíme. Vidia iba navonok, že robíme niečo dobré pre mesto a neviem, že tí mladí tu nefajčia a nepijú a nenadávajú ale nevidia teda to tú hĺbku, ktorá tu je.

Čo Ti prinieslo dobrovoľníctvo v Domke? Ani nie tá aktuálna pozícia ale tá cesta, ktorú si teraz tak popisal? To dobrovoľníctvo tak doteraz. V osobnej oblasti? V sociálnej oblasti? V profesionálnej oblasti? Akými aktivitami alebo akou formou ti Domka tieto veci sprostredkovala ?

Tak začnem osobnou. To je prvá? Čo mi to dalo v osobnej oblasti?

Áno.

Tak určite akože vo všeobecnosti Domka vedie svojich dobrovoľníkov k takej veľkej zodpovednosti a určite aj kreativite z časti. Aj keď s nejakou tou kreativitou sa človek musí narodiť ale veľmi prispeje k tomu a poskytne mu neskutočné množstvo zážitkov. Vlastne to čo všetko robíme tak buduje takú obrovskú fyzickú aj psychickú odolnosť. Že ten človek aj všeličo zažije a potom ho ani tak hocičo neotrase. Takže akože vie reagovať vo rôznych situáciách. A vie zareagovať správne. To je asi v osobnej oblasti. Ale tak určite mi pomohlo v tej osobnej oblasti, k tej osobnej oblasti by som ešte tak pripojil takú moju duchovnú oblasť. Že toto je veľmi silno cítiť v našom stredisku aj všeobecne v Domke, že pomáha tým animátorom rásť aj tak duchovne, aj po tejto stránke. Takže je tam taký rozvoj tých troch zložiek, že telo rozum a duša a tá duša určite nie je zanedbateľná a je teda prioritá. Takže určite aj v tomto mi to veľmi pomohlo. V sociálnom? Tak spoznal som tu strašne veľa ľudí a je tu úžasná partia. A asi títo ľudia, čo ich tuná, čo ich poznám tak sú moji najlepší kamaráti. Teda kebyže mám vymenovať, ja neviem svojich desať najlepších kamarátov, tak všetci chodia do oratka skoro alebo majú niečo dočinenia s orátkom. Sú to naozaj ľudia, na ktorých sa môžem stále, môžem vždy spoľahnúť a môžem im stopercentne dôverovať. A proste môžem za nich položiť ruku do ohňa a pomaly by som dal za nich život a oni za mňa. Takže toto je tu super. Že je to taká oáza v tomto hluku chaose a v strese možno, pracovnom a tak ďalej. Že cítiť tu taký pokoj. Takže určite že, že je tu taký aj ten sociálny rozmer. Aj keď... to

je tiež riziko u dobrovoľníkov domkáarskych, že vlastne sem potom často chodia iba kvôli tej sociálnej časti. Že idem na duchovnú obnovu, lebo tam ide dievča, ktoré sa mi páči. Alebo proste tam, nejdem na duchovnú obnovu lebo nejdú tam moji kamaráti. A som animátor, lebo tam tí ľudia sú moji kamaráti a sú animátori. To je tu taká hrozba. Alebo že idem na mládežku lebo je tam veľa mladých. Je to také ďalšie riziko ale určite je to taká pekná vec aj tá sociálna oblasť.

Myslíš si, že toto riziko môže mať nejaké následky?

Určite áno. Lebo je to akože veľká prekážka v duchovnom živote. Akože v dobrovoľníctve možno ani nie. Ale toto je také... Ale to je veľmi spojené. Ja vnímam dobrovoľníctvo veľmi spojené s duchovným životom. Ale je to jedna z prekážok duchovného života podľa mňa, keď žijem vieru iba preto, že v tom hľadám nejaké naplnenie svojich sociálnych potrieb, nejakú partiu, nejakú skupinu, nejaký pocit, že niekam patrí.

A v tej profesionálnej alebo odbornej oblasti?

Čo sa týka toho, že som podpredseda, tak také vzdelanie možno v administratíve, v účtovníctve, že sú to zaujímavé veci. A určite v organizovaní mi to veľa pomohlo, jednak, že to veľmi dodáva sebavedomie. Keď už človek organizuje veľa vecí, tak už potom nemá problém vystúpiť pred ľuďmi a tak. Takže v tomto mi to prinieslo veľmi veľa. Ale proste nebol som tu vôli tomu ale to proste tak samo príde s tým všetkým. Že tie skúsenosti sa na človeka nabaľujú, nech robí čokoľvek.

A akými formami alebo aktivitami Ti toto všetko Domka sprostredkovala?

Domka hlavne poskytuje také prostredie angažovať sa. Takže u mňa to bolo také, že už som prišiel s nejakým schopnosťami. A ona ma proste zaradila do niektorých oblastí, to je ten systém a ja som ich tam mohol rozvíjať. A ja som to, mohol ich tam uplatniť. Čo je podľa mňa super pocit, že nie len nadobudnúť skúsenosť ale aj uplatniť teda. Čiže taký pocit užitočnosti. Ale ako mi to... no tak Domka má rôzne teda tie formačné kurzy a sú tam naozaj stovky spôsobov formácie tých dobrovoľníkov. Teda či už je to na úrovni strediska, od tých duchovných obnov, duchovných cvičení po nejaké PGčky alebo strediskové školy animácie, kde sa teda tí dobrovoľníci učia ako pracovať s mládežou a tak ďalej. Až po celoslovenské

projekty ako je ŠPA, Itineráre (Škola animácie a Itineráre Cesty zrenia – názvy kurzov, ktoré Domka organizuje pre svojich dobrovoľníkov.) a tak ďalej, že je tam obrovský systém tohto vzdelávania.

A aký aktivít z týchto si sa Ty zúčastnil?

Asi všetkých. (Zasmial sa.)

Čo Ti prináša Tvoja aktuálna pozícia v Domke? V osobnej oblasti? S sociálnej oblasti? V profesionálnej oblasti?

Tak čo mi to prináša? No tak, tak určite teda mám ten pocit, že som veľa dostal tuná v oratku a teraz je ten čas aj veľa dať. Takže. Neviem, to je asi taký pocit, že, (Trochu sa spomalil v rozprávaní.) no také naplnenie toho zmyslu alebo aj toho, toho života, že vedieť stratiť ten čas pre druhých. Takže v tom mi to asi prináša najviac. Také pole apoštolátu. Že môžem proste pomáhať ľuďom, no. A to je úžasný pocit. A tak určite mi to prináša, veľký prínos to má pre mňa v tej duchovnej oblasti, že teda prakticky pokiaľ človek má chuť rásť aj v duchovnom živote, tak tu sú naozaj nevyčerpatelné zdroje aj to je na tom človeku teda. Ale určite mi to veľa prináša aj v tom duchovnom živote aj v tom sociálnom. Že teda je tu skupina ľudí s ktorými si rozumiem a ktorých by som už fakt nedokázal opustiť, hej že mám tu strašne veľa kamarátov a je to super. Ale aj tak v tom profesionálnom, že ešte stále môžem sa vzdelávať aj vzdelávať druhých, no. Neviem, veľmi sa mi to prelína s tým, čo som už hovoril aj v tej predošlej otázke. Je to také prostredie na integrálny rozvoj aj seba aj druhých.

Ako vidíš svoju budúcnosť v Domke? Na akej pozícii? Čo Ti môže Domka ešte ponúknuť v takom Tvojom osobnom raste? Čo od Domky ako dobrovoľníckej organizácie očakávaš do budúcnosti?

No ťažko sa nad tým nejako rozmyšľa lebo ja už pomaly končím. Teda že už nechcem nejako vyššie ani ísť. Ale tak stále, čo mi môže poskytnúť, že možno to, čo som tu ja zanechal, tak ešte z časti tie skúsenosti predať ďalej a proste... No ja som proste šťastný, že funguje ďalej tá organizácia a robí ďalej to dobro, to ktoré robí.

Chystáš sa už zanechať svoje dobrovoľníctvo?

Nie. Animátorom je podľa mňa človek celý život. V tom je možno rozdiel od nejakého dobrovoľníctva. Že dobrovoľník možno bežný proste, sa mu zlomí ruka alebo rýľ a už nesadí stromčeky a tým pádom končí. (smeje sa) Ale animátor proste a ten duch don Bosca ostáva podľa mňa na celý život a stále stretávam aj starých ľudí tuná na Miletičke, ktorým keď poviem, že čo je pre Teba don Bosca tak on povie, že všetko. A naozaj, že toho ducha šíria ďalej. Možno to nie je Domka. Proste všetci dobrovoľníci z Bratislavy vnímajú Domku ako organizáciu ale ja vnímam teda to saleziánsku časť a toho don Bosca a ten proste bude neustále žiť v nás a nikdy, nikdy to neskončí, takže to je úplne super. No a to, tie svoje myšlienky a to všetko ten svoj štýl života a to, čo som sa naučil tak chcem dávať ďalej. Vždy keď budem môcť. Možno budem rozmyšľať o tom, že budem salezián spolupracovník (Saleziáni spolupracovníci sú združením laikov, ktorí úzko spolupracujú s Domkou a so Saleziánmi don Bosca.) alebo niečo také. Že chcel by som sa ešte určite angažovať v tomto kolotoči dobra ale tá Domka už ponúka stále menej a menej možností pre tých dospelých ľudí ale teraz sa veľmi diskutuje o takzvanom DODOvi, čo je dospelý domkár a že aké je ich uplatnenie. Takže určite je tu možnosť aj pre angažovanie sa aj pre rodiny, aj pre seniorov. Takže neplánujem to zanechať ale určite už v takej miere, že strávim hodiny a hodiny denne tým dobrovoľníctvom, to už bude pravdepodobne klesať a už budem tým dobrovoľníkom doma a v spoločnosti a nie v oratku. Ale to je taká vízia, že možno po vysokej škole. Je to taká nejaká krivka, ktorá pomaly... proste človek sa vytráca z toho strediska a potom možno neskôr sa vráti. Ale u mňa to ešte nehrozí, ja ešte budem päť rokov tuná na vysokej škole v Bratislave a tých päť rokov by som chcel byť tuná v oratku.

A čo vnímaš, že Ti ešte môže priniesť týchto päť rokov v oratku?

Ja to skôr vnímam, že čo môžem ja priniesť. A to, čo prinesiem ja, tak to je pre mňa obrovský prínos. Že proste môžem, že môžem Bohu povedať, že Bože tak toto je pre teba a toto som urobil na tvoju slávu a pre nikoho iného len pre nich a pre teba. A čo z toho, už budem mať ja tak to nechám na teba.

A čo si myslíš, že Ti to môže priniesť v tých troch spomínaných oblastiach?

Akože, nemám nejaké očakávania od toho. Lebo to fakt, to už... No... najviac toho prínosu profesionálneho je u začínajúceho animátora a už u toho končiaceho podľa mňa tie jeho schopnosti už prevyšujú to čo je jemu dávané.

A tých ďalších dvoch oblastiach?

V tej sociálnej a osobnej? Tam ešte vidím ešte také veľké výzvy a také prínosy pre seba. Určite v duchovnom živote, no že budem žiť v nejakom spoločenstve. Budem žiť duchovný život a budem mať na to prostriedky. Ale toto vyznie strašne sebecky (Zasmial sa.) čo som práve povedal. Ale tá otázka k tomu tak vyzýva. No tak toto ale tak nikdy som sa nad tým nezamýšľal takto. Tak je to také zaujímavé teraz tak sformulovať tú odpoveď.

Mohol by si na záver povedať nejakú Tvoju osobnú skúsenosť alebo zážitok z Tvojho dobrovoľníctva?

Tak keby že, tak teraz sa mám zamyslieť a povedať, že čo sú moje najkrajšie zážitky v živote tak určite obrovskú časť z tej množiny zážitkov tvoria zážitky práve z Domky, so saleziánmi. Že to sú proste najlepšie akcie a najlepšie zážitky na všetky tie tábory, všetky tie stretká a celkovo, čo sa tu deje. Akože sú to neporovnateľné zážitky s tým, čo zažijem v škole alebo s tým, čo zažijem doma alebo niekde, v tom profesionálnom raste svojom alebo rodinnom a tak ďalej. Že naozaj Domka a naše stredisko a asi strediská všeobecne na Slovensku sú miestami takých veľkých zážitkov a veľkého zmysluplného vyplnenia času a zmyslu samotného.

Príloha E Rozhovor č. 4 – František, 19

Ako by si vo všeobecnosti opísali dobrovoľnícku činnosť ako takú? Ako by si opísal mladého dobrovoľníka vo všeobecnosti? Kto je to? Prečo to podľa Teba robí?

Takže dobrovoľnícka činnosť je to podľa mňa nezištná činnosť, ktorú človek robí pre druhých ľudí dobrovoľne a robí ju preto, že ho to baví a chce tým obšťastňovať a potešovať druhých. Potom, ako by ste opísali mladého dobrovoľníka vo všeobecnosti, tak podľa mňa je to mladý človek, ktorý je zapálený pre túto činnosť, je to vec ktorá ho viac menej baví, čo som už spomínal a to by bolo asi všetko z tohto ohľadu. Kto je to? Je to osoba, ktorá sa rozhodla pre toto dobrovoľníctvo. Prečo to podľa mňa robí? Preto, že ho to naplňa, že to chce robiť.

A čo môže taký dobrovoľník robiť? Akú činnosť môže vykonávať?

Dobrovoľník môže vykonávať činnosť, môže sa venovať buď chorým, buď opusteným, chudobným. Potom môže sa venovať mladým. Ďalej môže robiť svoje dobrovoľníctvo v škole, tým že nejaké aktivity vytvára. Potom môže pomáhať buď v nemocnici alebo v rôznych zbierkach sa môže zapojiť. Asi v týchto oblastiach sa môže tak človek pohybovať.

Ako by si opísali mladého dobrovoľníka/ animátora v Domke? Kto je to? Akú činnosť vykonáva? Prečo to robí? A v čom sa líši od iných dobrovoľníkov?

Takže dobrovoľník, animátor v Domke pracuje pre mladých. Pracuje pre mladých tým štýlom, že sa zaujíma o nich. Zaujíma sa o to, čím žijú. Potom ide tam o to, že zaujíma ho ich život. Či už je to v škole, či už je to v našich oratkách. Či už je to v jeho rodine, v rodine toho mladého o ktorého sa zaujíma ten dobrovoľník. Takže väčšinou sú to chlapci a dievčatá od 15 rokov vyššie - ti dobrovoľníci. Vykonávajú činnosť, že skúmajú mladých ľudí a zaoberajú sa

ich životom a snažia sa ich posúvať smerom hore. To znamená, že sa snažia spolu s nimi hľadať ich zmysel života. Alebo pomáhajú im v škole, keď sa im nedarí.

A akou formou, akými aktivitami toto vykonávajú?

Je to formou stretiek, na ktorých sa stretávajú s týmito deckami, s týmito mladými a na tomto stretku rozoberajú témy od možno takých základných, čo sa možno týká rodiny až potom možno do takej oblasti, kde ten mladý človek sa necítiť taký svoj. Je to možno v oblasti vzťahov možno v oblasti poznávania seba. Ale počas tohto všetkého ten animátor ma istý, dá sa povedať, že vieru a je kresťansky založený. Jedna časť možno, že ti animátori môžu svojich mladých stretnúť buď v oratkách čo majú na starosti saleziáni a k tomu dopomáha Domka. A potom ich môžu stretnúť buď v meste alebo v škole. Ide tam o to, že tento človek, ktorý sa chce stať animátorom tak sa zapáli pre to svoje rozhodnutie, že sa chce stať tým animátorom a potom sa dá do kontaktu s niektorom z tých saleziánov a oni ho už posunu ďalej. Že ten mladý chodí na svoje stretko a tým sa on formuje a dospeje až k tomu, že on vedie druhých. Môže si ich nájsť buď z ulice, že ich bude hľadať cez rôzne hry cez futbal, basketbal, šachy cez hudobné nadanie, napríklad cez gitarový krúžok alebo klavír, trúbku. Alebo môže prísť do oratka, kde chodí dosť veľa mladých, ktorých nemá kto viesť tak si ich vezme na starosti. Počas celého školského roka môže ešte chodiť na svoje vlastné stretko, kde ho vedie buď niektorý zo starších animátorov v spolupráci so saleziánom alebo ako som už spomínal môže sám viesť stretká so svojimi rovesníkmi, animátormi. A môže chodiť na rôzne školenia cez Domku – na Itineráre alebo Školu animácie, kde sa vlastne animátori z celého Slovenska stretávajú a rozprávajú o svojich vlastných stretkách. Okrem toho sú ešte rôzne tábory pre deti, alebo sa robia rôzne divadelné hry ako napríklad Don Bosco Show. Alebo sa robia rôzne zbierky, potom pomáhajú s prípravou mladých na birmovku alebo na prvé sväté prijímanie.

Prečo to robí?

Robí to preto, lebo ho na niektorej z týchto akcií oslovili saleziáni. Oslovil ich ten štýl, Oslovila ich možno taká radosť, veselosť. A chceli sa preto rozhodnúť, aj sa rozhodli a snažia sa žiť vtom štýle animátora. Ak by som mohol ešte, tak by som objasnil, žiť v štýle animátora. Znamená nielen robiť tu dobrovoľnícku činnosť ale popritom všetkom treba myslieť aj na Boha a treba sa aj modliť. Že, ja čo tak vidím, že mne tak bolo povedané, že keď chcem byť

animátorom, že by som mal splňať také 3 oblasti. A to svoja osobná modlitba, potom byť stále v milosti posväcujúcej a potom byť v tom svojom stredisku taký akčný a zapálený pre to. Takže to sú možno také oblasti.

A v čom sa teda líši od iných dobrovoľníkov?

V tom, že sa snaží tých mladých privádzať ku viere. Ku kresťanskej viere. Toto je jedno zo špecifik dobrovoľníkov v Domke. A sú zapálení cez rôznych svätých ako sú napríklad don Bosco a Dominik Savio a že títo ich možno tak motivovali. Že ako môžeme čítať v knižke o don Boscovi, ktorý založil prvé saleziánske oratórium v Taliansku v Turíne. Že on vlastne zbieral chlapcov z ulice a snažil sa im ponúknuť niečo lepšie a tým, že snažil sa ich viesť ku vzdelaniu. Potom chcel, aby si našli prácu, aby si našli zamestnanie, lebo ako vieme to bolo okolo 19. storočia a vtedy bola situácia v Taliansku náročná a vtedy boli mladí chlapci väznení preto, že často kradli, že nemali čo jesť. A mali veľmi ťažké podmienky. Tak don Bosco sa ich snažil tak pritúliť a snažil sa im niečo ponúknuť a na základe neho sa to rozneslo do celého sveta a toto je to, čím vlastne my žijeme že ich chceme tých mladých viesť k niečomu do budúcnosti do života.

Mohol by ste mi bližšie popísať svoju súčasnú pozíciu v Domke? Kým si v Domke? Čo robíš? Akú činnosť vykonávaš?

Takže moja pozícia v Domke je, že som animátor. Mám na starosti jedno stretko chlapčenskej prípravky, to je niečo ako predanimátor. Sú to chalani vo veku od 14 do 18 rokov. Vedíme to s jedným saleziánom a s jedným mojím rovesníkom animátorom. A preberáme na stretkách rôzne témy, ktorými ich pripravujeme na animátorstvo a popri tom sa títo chalani pripravujú ešte na birmovku. Moja činnosť, ktorú vykonávam, som v oratku, snažím sa byť vzorom pre druhých a zapájam sa do akcií, ktoré sa konajú v našom oratku ako napríklad prímestský tábor, Don Bosco Show. Počas roka chodím ešte na rôzne školenia, ako som už spomínal Škola animácie a Itineráre. Na týchto školeniach sa zúčastňujem asi dvakrát do roka. A počas týždňa som tak dve hodiny na streku a príprava nám zaberá tiež také dve hodiny. A keď chceme bližšie spoznať týchto chalanov tak im musím venovať čas aj mimo tohto stretku. Tak ich napríklad prídem po škole pozrieť a ideme si niečo zahrať. V stredisku som len animátor, ale snažím sa byť takým zapáleným a čo najviac času tomuto tu obetovať. Takže asi tak. A ešte stretko na ktoré ja chodím, je to animátorské stretko. My sa stretávame každé dva

týždne, sme tam chalani vo veku od 18 do 21 rokov. Ale väčšina týchto chalanov už študuje na vysokých školách. Ja som teraz maturant, tak ja mám toho času možno ešte viacej a som teraz tu. A naše stretko vedie jeden salezián, Peťo N. Chystá si pre nás rôzne témy a tak. Je v tom super.

Prečo si sa rozhodol práve pre Domku? Ako si sa dostal k svojej aktuálnej pozícii v Domke? Čo predchádzalo tejto pozícii?

Takže ja som sa rozhodoval pre Domku kvôli tomu, že ma oslovili saleziáni tým ich životným štýlom a ich veselosťou a takým oslovovaním mladých ľudí. Páčilo sa mi tom to, že sú otvorení novým veciam a berú pochopenie pre každého so svojimi možno životnými skúsenosťami a snažia sa toho človeka povzbudiť, aby rástol aj vo svojom vyzrievaní aj vo svojom živote. Ja som sa k tejto aktuálnej pozícii dostal cez jeden letný prím...(opravil sa) jeden letný pobytový tábor, keď som mal asi štrnásť rokov, tak viac menej to bol môj posledný tábor, na ktorý som mohol ísť ako účastník. Takže som sa k tomuto dostal cez ten tábor, kde ma oslovilo to, že som tam stretol nových kamarátov v mojej vekovej kategórii a dokázali sme sa zdieľať a rozprávať o zaujímavých veciach, ako napríklad ako kto prežíva situáciu v rodine, ako sa komu darí v škole, potom sme tam riešili, kto akú má frajerku (smeje sa) riešili sme tam otázku dievčat, čo je vo veku 14.tich rokov veľmi zaujímavá téma pre chalanov. Tak to ma zaujalo, že som tam našiel rovesníkov v rovnakom veku ako ja a dokázali sme sa porozumieť. Išiel som na tábor a potom animátor, čo nás mal ma pozval na stretko. Tak moja cesta potom tak išla ďalej. Som sa rozhodol, že sa chcem stať animátorom. Pred tým som tu nepoznal ľudí. Inšpirovalo ma to v tom, že môžem spoznať nových kamarátov v mojom veku. Bola to v tom období taká prvá ponuka, ktorú som dostal a som sa jej nejako chytil. Tak som vedel, aj sestra mi rozprávala aké fajn výlety robia animátori, že sú veľmi dobrý kolektív, tak som si povedal, že ja tiež chcem patriť do takéhoto skvelého kolektívu. Tak som sa pre to rozhodol a som spoznal aj týchto ľudí, ktorí tu žijú.

A ako to teda išlo ďalej?

Tak ten animátor ma zavolať. Chodil som rok do animátorskej prípravky a potom ma vyhlásili za animátora. A už potom som, som sa tu viac menej cítil ako doma. Som tu poznal ľudí a tí ľudia mi boli blízky a nachádzal som u nich dosť často pochopenie. Či už to boli ľudia alebo aj u saleziánov, ktorí tiež tak boli dosť rozhodujúci v tomto období. Tak do teraz

do boli nejaké štyri roky. A pomedzi to išli také rôzne etapy, že ja som hrával hokej, ktorý mi zaberal dosť veľa času ale vlastne aj kvôli tomuto, že som sa stal animátorom som s týmto hokejom skončil a začal sa viacej venovať tomuto animátorstvu. Moje začiatky boli také, že som chodil na stretko a som tu u saleziánov v stredisku začal hrať hokejbal. Tak som spoznával chalanov a to boli moje začiatky s animátorstvom tu. Že som začínal, s tým hokejbalom... a (Prestal rozprávať.) stratil som niť... (Zasmial sa, dlhšie premýšľal, potom pokračoval.) A tým som spoznal chalanov a aj moje prvé stretko, ktoré som viedol, tak boli hokejbalisti. A postupne som sa, som sa čím častejšie rozprával aj so saleziánmi, tak ma čím častejšie potom začali zapájať aj do väčších akcií. Napríklad ma pozvali, či by som nehral hlavnú úlohu v Don Bosco Show, čo je vlastne divadlo, kde sa prezentuje naše stretko pred... Stredisko, naše stredisko pred mestom a pred ľuďmi. Tak som si povedal prečo nie. Tak som bol oslovený ako hlavný herec, tak som sa toho trochu chytili. Tak nebolo to pre mňa ľahké, aby som vystúpil pred sedemsto ľudí, aby som tam niečo povedal, lebo ja som bol dosť taký nevýrazný typ. Ale tým, že mi saleziáni dali dôveru tak som sa toho chytil a už som možno prekonal taký svoj strach a tým som trochu porástol, že už teraz nemám problém vystúpiť pred dav ľudí a niečo im povedať. Tak to bol dosť taký silný moment, že mi zverili dôveru a ja som sa toho chytili. Tak to bol taký silný moment aj takej rodinnosti. Potom som šiel ako animátor na tábor, tam som mal skupinku chalanov, z ktorých sme chceli spraviť stretko prípravku animátorov, to sa nám aj podarilo a to je stretko, ktoré mám doteraz.

Čo Ti prinieslo dobrovoľníctvo v Domke? V osobnej oblasti? V sociálnej oblasti? V profesionálnej oblasti? Akými aktivitami a formou Ti Domka tieto veci sprostredkovala ?

Toto dobrovoľníctvo mi otvorilo taký nový pohľad do sveta. Začal som spoznávať nových ľudí, ktorí mi dosť často pomáhali. Či už som mal nejaké problémy v škole alebo som mal nejaké svoje osobné problémy. Tak som sa s nimi dokázal o tom porozprávať a oni mi dosť často krát, často krát vedeli poradiť. Tak toto som cítil ako taký jeden veľmi dobrý krok k tomu, že dobrovoľníctvo vás spája s druhými. Potom mi to prinieslo možno taký nový pohľad, že tie problémy, ktoré som ja mal a som nimi prešiel tak ich možno predávať tým, čo sú mladší a možno tak isto prežívajú tie problémy ako som ich prežíval ja. Tak tak ako mne niekto v tom období poradil, tak aj ja chcem poradiť tým, ktorí majú tie problémy teraz. Sociálna oblasť, to znamená oblasť vzťahov a tak? (Výskumník vyjadril potvrdenie.) Tak možno v tejto sociálnej oblasti som cítili také dosť silné posilnenie, že začal som spoznávať nových ľudí a tým som sa cítil možno aj taký istejší aj v rozhovoroch aj možno v takom osobnom správaní

a prístupe. Že aj keď som prišiel do spoločnosti tak som vedel, ako sa správať. Potom spoznávala som, spoznal som viacej dievčat ako predtým. Lebo predtým som hral iba hokej tak sme boli väčšinou chalani. A tu som zrazu prišiel do nového prostredia, kde už boli aj nové dievčatá tak som začal viacej spoznávať aj dievčatá. Potom som viacej spoznával viacej saleziánov. Potom sú tu možno mladé rodinky, kde som tiež spoznal niektorých otcov, ktorý vychovávajú svoje malé deti. Čo ma tiež v niektorých veciach zaujalo, ako možno oni pristupujú ku životu. Bol som viac krát na plese, kde sme boli ako partia. V tej profesionálnej oblasti som nabral také skúsenosti, že začal som si viacej rozvíjať svoje vyjadrovacie schopnosti, začal som viacej čítať. Viacej som začal čítať knižky. Do tohto obdobia kým som sa stal animátorom som asi prečítal jednu dve knižky a ako som sa stal animátorom tak už možno aj nejakých osem aj desať, že sa to rapídne zvýšilo. (Rozosmial sa.) Ale tak keď som dovtedy neprečítal žiadnu knižku počas strednej a základnej školy, chápeš. A možno som aj viacej teraz, takých dvadsať by som narátal. A ešte možno v tej profesionálnej, že som sa začal viacej zaujímať o život mladých a začal som si možno aj nejaké knižky čítať o vzťahoch, o láske, o povolani.

A akým zručnostiam alebo skúsenostiam Ťa toto dobrovoľníctvo naučilo?

V prvom rade ma to naučilo zodpovednosti. (Rozosmial sa.) Čo je dosť náročné, že zväčša v tých šestnástich rokoch chalani nepocitujú takú zodpovednosť ku učeniu a ku škole. A v tomto dobrovoľníctve som to dosť tak zistil, že je to také dôležité, že keď ja chcem od druhých aby boli zodpovedný musím v prvom rade začať od seba. To ma ako tak dosť vyformovalo v tomto, že musím začať na sebe makáť. Tak to som aj pocítil v tom, že som začal viacej čítať a začal sa viacej zaujímať o ten život tých druhých. A tiež v tej Don Bosco Show som sa za posledné tri roky tak viacej zapojil. V tej prvej som hral hlavnú úlohu a v tom som sa aj tak našiel, že som si nikdy predtým nevedel predstaviť, žeby som dokázal vystúpiť pred 700 ľudí a po tomto vystúpení mi už nerobí problém vystúpiť aj pred 2000 ľudí. Na AAčku (Akcia Animátor – celoslovenské stretnutie dobrovoľníkov Domky v Bratislave, 2009) naše stredisko dostalo ponuku, že sme mali zahrať na jednej omši také divadlo a ja som tiež tam hral hlavnú úlohu. Tak to bolo dosť tak silné pre mňa, že som nemal problém vystúpiť. A tak potom ďalší rok, čo som sa to naučil, tak som bol oslovený, aby som to spolurežiroval (Podujatie Don Bosco Show v regionálnom stredisku Domky.) tak som bol taká pomocná réžia. Som si naštudoval scenár a mladým hercom som potom vysvetľoval, čo majú zahrať, ako to má vyzeráť na javisku. A tento posledný rok som bol ako hlavný režisér. A vlastne som

viedol hlavné divadlo. Dalo mi to možno taký nový pohľad do sveta divadelníkov. Že predtým ako som nehral ani nerežiroval Don Bosco Show, tak som prišiel do kina alebo do divadla a som sa pozeral len na film alebo na divadlo. Ale ako som to aj sám hral aj režíroval, tak už sa dívam možno aj z takého opačného pohľadu, že ako to zahrali a ako by som to možno zahral ja, ako by to vyznelo z opačnej strany. Takže na tieto veci sa dívam troška s nadhľadom. Tak to mi dalo možno taký nový rozmer divadelníctva, ktorý som pred tým v živote nepoznal. Ani som sa nad tým nezamýšľal. Tak som dostal také otvorenie nových možností a tým som našiel taký možno aj skrytý talent v sebe. Tak sa mi to tak páčilo, že aj vystúpiť pred tých druhých ľudí ale aj viesť tých druhých k tomu, aby aj oni dokázali vystúpiť pred druhých.

Spomínal si, že si sa venoval aj športu, ako si sa venoval tejto oblasti v dobrovoľníctve?

Tak u nás v oratku sa dosť často aj športuje. Ako napríklad hokejbal a futbal, čo sú dosť také moje najobľúbenejšie športy. Takže som sa im neprestal venovať a s tými chalanmi, čo hrali hokejbal som ostal v kontakte aj som s nimi párkrát zahral ale už viac času som prestal venovať športu a viac som sa začal venovať učeniu a sledovaniu mladých aj tomu svojmu stretku. Ale tiež som sa zapájal v športových aktivitách. Pomáhal som organizovať celoslovenský hokejbalový turnaj tu u nás v Žiline, pre mladších žiakov. Tak tam som bol zapojený ako rozhodca a to som absolvoval dva roky po sebe. Tak som si naštudoval pravidlá hokejbalu a už mi dali do ruky píšťalku a dres a už som kraloval na hokejbalovom ihrisku. A čo som odpískal, tak muselo byť. (Zasmial sa.) A tam tiež som viac menej dostal dôveru od saleziánov, ktorí ma na to oslovili. Že sám by som sa na to asi neodhodlal. Ale tým, že ma oslovili tak som sa do toho dal. Ale keď som hrával deväť rokov hokej, tak tam človek vie ako fungujú všetky pravidlá a hokejbal je tomu podobný, tak už viac menej som to mal aj v krvi takže sa mi to ľahšie učilo všetko. (Ešte sa zamyslel.) A Domka mi toto všetko sprostredkovala, dá sa povedať, že aj tým hokejbalom. A potom rôznou hravou formou. Že neboli to proste kvantá materiálov, ktoré som si ja naštudoval a úplne ma to oslovilo ale bolo to hravou formou a veselosťou. Asi najviac ma oslovila tá hravosť a veselosť. A najmä teda tou Don Bosco Show a tými tábormi a ešte taká ďalšia vec, čo ma teraz tak napadla, tak to boli tie Itineráre a Škola animácie. A ešte som sa chcel vrátiť k tej osobnej oblasti, že v čom mi tak pomohlo toto dobrovoľníctvo v Domke. Že pomohlo mi to možno rozvíjať seba. A možno by som povedal jeden taký môj problém, ktorý som mal. Že ja keď som bol malý, som bol taký tichý chlapec a dosť často som sa aj zajakával. A tým, že som vstúpil do

dobrovoľníctva do Domky, tak tento môj nedostatok som tak prekonal a snažím sa ho odstraňovať úplne zo svojho života. Ale cítim to tak, že úplne to neodstránim ale snažím sa s tým bojovať. A toto dobrovoľníctvo mi to poskytlo, že tie svoje slabosti sa snažím prekonávať. Takže to je také, čo mi to veľmi dalo.

Čo Ti prináša Tvoja aktuálna pozícia v Domke? V osobnej oblasti? S sociálnej oblasti? V profesionálnej oblasti?

Tak tá aktuálna pozícia v Domke, mi tak rozširuje môj obzor. Či už je to prístup k ľuďom alebo prístup ku mladým. A dodáva mi to takú istotu v živote. Cítim sa taký prijatý do tejto partie, či už je to aj u mladších pripravkároch alebo u starších animátorov. Že cítim sa taký prijatý a sú tu ľudia, na ktorých sa môžem obrátiť so svojimi problémami, ktorí sa mi snažia pomôcť ako vedia. Viac menej to môžem nazvať, že je to tu môj druhý domov. Aj kvôli tomu, že tu trávim strašne veľa času a cítim sa tu veľmi dobre a príjemne v tejto spoločnosti, s týmito ľuďmi, čo sú tu. A v tejto profesionálnej oblasti, každý deň, čo tu prichádzam tak tu nachádzam veci, v ktorých som slabí a chcem sa v nich zdokonaľovať. To mi dáva taký svoj rast dopredu. Že neostávam na mieste ale že rastiem dopredu.

A môžeš nám povedať aj nejaký zážitok z posledného obdobia z tvojho dobrovoľníctva?

(Dlhšie sa zamyslel.) Tak teraz v poslednej dobe mám jedného chalana na stretku, čo asi už mesiac nebol na streku. Tak som to začal viac menej s ním riešiť a prišiel som na to, že som sa s ním... som ho pozval na pizzu a sme sa spolu rozprávali. A z toho všetkého som zistil to, že aj keď sa snažím byť tu v oratku, tak niekedy nemám až taký dosah na niektorých chalanov, ktorí tu až tak často nechodia. Že v tomto sa tak zdokonaľovať, že aj keď sa snažím tým chalanom venovať veľa času tak niekedy to nestačí nato, aby som im tak pomohol, keď je to len v rámci oratka.

Ako vidíš svoju budúcnosť v Domke? Na akej pozícii? Čo Ti môže Domka ešte ponúknuť pri Tvojom osobnom raste? Čo od Domky ako dobrovoľníckej organizácie očakávaš do budúcnosti?

Svoju budúcnosť v Domke vidím... (Zamyslel sa.) Neviem, nejakú takú svoju víziu ešte nemám, čo by som chcel dosiahnu. Ale čo si tak všimam sú tu rôzne ponuky ako napríklad, je možnosť

ísť na misie alebo potom na rôzne kurzy aj do zahraničia, ktoré ma dosť tak oslovujú. Že možno by som chcel niečo také skúsi niekedy ale tak teraz na to nevidím vhodný čas ani chvíľu. Potom na akej pozícii? Tak pre mňa už tá pozícia animátor je dosť vysoká z môjho pohľadu. Lebo je to pre mňa aj taký štýl, že byť animátorom. Tak asi by som ostal na tejto pozícii animátora. Ja to vidím tak, že budem mať stretká ja počas vysokej školy, keď budem ešte študovať a čo sa bude diať, keď doštudujem, tak to neviem ešte teraz pomenovať.